

**T.C.
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

YÜKSEK LİSANS

**AYANCIK ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜNDE ORMAN
SERTİFİKASYONUNA YÖNELİK ÇALIŞMALARIN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

ERGÜN TUNCER

**Orman Mühendisliği Anabilim Dalı
Ormanlık Politikası ve Yönetimi Programı**

Danışman

Yrd. Doç. Dr. H. Tezcan YILDIRIM

Ekim, 2015

İSTANBUL

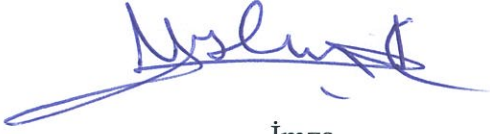
Bu çalışma 27/10/2015 tarihinde aşağıdaki jüri Orman Mühendisliği Anabilim Dalı Ormancılık Politikası ve Yönetimi programında Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Tez Jürisi:

İmza

Yrd. Doç. Dr. Hasan Tezcan YILDIRIM (Danışman)
İstanbul Üniversitesi
Orman Fakültesi

İmza

Prof. Dr. Yalçın KUVAN
İstanbul Üniversitesi
Orman Fakültesi

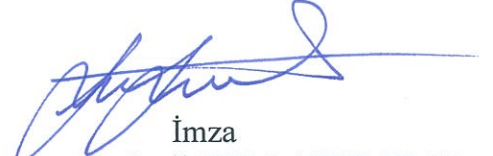
İmza

Prof. Dr. Öner ÜNSAL
İstanbul Üniversitesi
Orman Fakültesi

İmza

Doç. Dr. Cihan ERDÖNMEZ
Şişli Meslek Yüksek Okulu

İmza

Yrd. Doç. Dr. Seçil YURDAKUL EROL
İstanbul Üniversitesi
Orman Fakültesi

ÖNSÖZ

“Ayancık Orman İşletme Müdürlüğünde Orman Sertifikasyonuna Yönelik Çalışmaların Değerlendirilmesi” başlıklı bu yüksek lisans tezinde danışmanım olan ve çalışma boyunca yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen değerli hocam Yrd. Doç. Dr. Hasan Tezcan YILDIRIM’a teşekkür ederim.

Ormancılık Politikası ve Yönetimi programının değerli hocalarına yüksek lisans aşaması boyunca bana kattıkları değerler için ayrıca teşekkür ederim.

Yapılan bu çalışmanın ana unsurunu oluşturan ve iki yıl boyunca büyük bir mutlulukla görev yaptığım Ayancık Orman İşletme Müdürlüğünün her kademedeki çalışanlarına ve tüm Ayancık halkına şükranlarımı sunar, teşekkür ederim.

Hayatım boyunca hep yanımda olan ve her daim varlıklarını hissettiğim babam Selçuk TUNCER’e, annem Kamile Nuray TUNCER’e ve kardeşim Selahattin Emre TUNCER’e teşekkür ederim.

Hayat arkadaşım ve eşim Fatma Diğdem TUNCER’e hep yanımda olduğu ve çalışma boyunca bana her türlü manevi desteği vererek bu çalışmayı tamamlamamı sağladığı için sonsuz teşekkürler.

Ekim, 2015

Ergün TUNCER

İÇİNDEKİLER

Sayfa No

ÖNSÖZ.....	i
İÇİNDEKİLER	ii
ŞEKİL LİSTESİ.....	iv
TABLO LİSTESİ	vi
SİMGE VE KISALTMA LİSTESİ	viii
ÖZET.....	ix
SUMMARY	xi
1. GİRİŞ.....	1
2. GENEL KISIMLAR	4
2.1. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK	4
2.2. SÜRDÜRÜLEBİLİR ORMAN YÖNETİMİ	7
2.2.1. Sürdürülebilir Orman Yönetimi Kriter ve Göstergeleri	8
2.2.2. Sürdürülebilir Orman Yönetimi Kriter ve Göstergelerinin Oluşum Süreçleri	11
2.3. ORMAN SERTİFİKASYONU	17
2.3.1. Orman Sertifikasyon Kavramı ve Gelişimi.....	17
2.3.2. Orman Sertifikasyon Kuruluşları	22
2.3.2.1. Orman İdare Konseyi (FSC)	23
2.3.2.2. Pan Avrupa Ormancılık Sertifikasyon Sistemi (PEFC)	27
3. MALZEME VE YÖNTEM	31
3.1. MALZEME.....	31
3.2. YÖNTEM	32
3.2.1. Araştırma Alanının Tanıtımı	32
3.2.2. Araştırmada Kullanılan Yöntem	34
4. BULGULAR	36
4.1. ORMAN SERTİFİKASYONUNA YÖNELİK PLANLAMA ÇALIŞMALARI .	36
4.1.1. Sertifikasyon Çalışmalarının Amacı ve Geleceğe Yönelik Beklentiler	37
4.1.2. Sertifikasyon Çalışmalarının Başlangıcı ile İlgili Karar Verme Süreci	38

4.2. SERTİFİKASYON ÇALIŞMALARI KAPSAMINDA ÖRGÜT YAPISI İLE YETKİ VE SORUMLULUKLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ.....	39
4.2.1. Ayancık Orman İşletme Müdürlüğünde Örgüt Yapısı ve Sertifikasyon Çalışmaları Kapsamında Yapılan Değişiklikler ve Düzenlemeler.....	39
4.2.2. Sertifikasyon Kuruluşunun(FSC) Görev, Yetki ve Sorumlulukları.....	42
4.2.3. Aracı Kuruluşun (SGS) Görev, Yetki ve Sorumlulukları	44
4.3. SERTİFİKASYON SÜRECİNDE YAPILAN DENETLEME VE UYGULAMA ÇALIŞMALARI.....	45
4.3.1. Ön Denetim Aşamasında Yapılan Denetlemeye İlişkin Çalışmalar	46
4.3.2. Ön Denetim Sonrasında Yapılan Uygulama Çalışmaları.....	55
4.3.3. Ana Denetim Sonrası ve Ara Denetim Aşamalarında Yapılan Çalışmalar...	93
4.4. SERTİFİKASYON ÇALIŞMALARININ AYANCIK ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜNE ETKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	102
4.4.1. Ekonomik Etkiler	103
4.4.2. Ekolojik Etkiler	103
4.4.3. Sosyal Etkiler	104
5. TARTIŞMA VE SONUÇ	107
KAYNAKLAR	114
EKLER.....	120
EK 1. Ulusal Mevzuat.	120
EK 2. Uluslararası Mevzuat.....	122
EK 3. CITES kategorisindeki bitki türlerinin habitat, çiçeklenme zamanı ve yükseklik aralıkları.....	122
EK 4. Yüksek Koruma Değerli Ormanların (YKDO) İzlenmesi.	129
ÖZGEÇMİŞ.....	131

ŞEKİL LİSTESİ

Sayfa No

Şekil 2.1: Sürdürülebilir Kalkınma kavramının boyutları (UK, 2015).....	6
Şekil 2.2: Sürdürülebilir Orman Yönetiminin hiyerarşik çerçevesi (Lammerts, Blom 1997).....	9
Şekil 2.3: FSC logosu (FSC, 2015b).	24
Şekil 2.4: FSC Sertifikasyon sistemi (FSC, 2015b).	25
Şekil 2.5: Dünyada FSC sertifikalı orman alanlarının ülkeler bazında oranı (FSC, 2015a).....	26
Şekil 2.6: PEFC sertifikasyon sistemi (PEFC, 2015).	29
Şekil 3.1: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü Sınırları.	33
Şekil 4.1: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü örgüt yapısı.....	41
Şekil 4.2: FSC sertifikası.	44
Şekil 4.3: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü İtiraz/Şikayet Formu.	57
Şekil 4.4: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü İtiraz ve Şikayet Yönetim Prosedürü.	58
Şekil 4.5: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü tarafından orman köylülerine yapılan eğitim çalışması.	60
Şekil 4.6: Orman İşletme Müdürlüğü personeline verilen eğitim çalışmaları.	61
Şekil 4.7: Orman endüstri kuruluşları temsilcilerine FSC sürecinin anlatılması.	61
Şekil 4.8: Orman köylülerinin eğitimi.	62
Şekil 4.9: “Sürdürülebilir Odun Üretim Teknikleri ve İş Güvenliği” kitabı.	63
Şekil 4.10: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü Bültenleri.....	64
Şekil 4.11: FSC süreci ile ilgili tanıtım toplantısı.....	65
Şekil 4.12: Köylerde ağaç kesim teknikleri ve iş güvenliği konularında verilen eğitim.	66
Şekil 4.13: İlkokul öğrencilerine verilen temel çevre eğitimi.	66
Şekil 4.14: Orman köylüleri ve kooperatif üyelerine yönelik “Ağaç kesim teknikleri ve iş güvenliği” konulu eğitim.	67

Şekil 4.15: Ayancık Müftülüğü tarafından insan ve çevre sağlığı hakkında vaaz.....	67
Şekil 4.16: Köylerde çevre temizliği ve atık yağ eğitimi.	68
Şekil 4.17: Kestane dal kanseri ile mücadele eğitimleri.....	68
Şekil 4.18: Tüm köy muhtarlarına ve Orman Kooperatifi Başkanlarına FSC sürecinin anlatılması.....	68
Şekil 4.19: Yıllara göre üretim ve kaza oranları.....	70
Şekil 4.20: Kepez Orman İşletme Şefliği Sulak Alanlar Tampon Bölgeleri Haritası.	77
Şekil 4.21: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü içerisinde kalan CITES Türleri.	78
Şekil 4.22: Ayancık orman işletme müdürlüğü ormanlarında tespit edilen bazı memeli hayvanların sayısal harita üzerindeki konumları.	82
Şekil 4.23: Zindan Devlet Avlağı Yıllara Göre Avlanma Sayıları.	83
Şekil 4.24: Kurum sitesinde FSC ile ilgili veriler.....	84
Şekil 4.25: Kurum sitesinde FSC ile ilgili veri dosyaları.	84
Şekil 4.26: FSC Sürdürülebilir Orman Yönetimi Sertifikasyonu İzleme Bölmesi Formu.	88
Şekil 4.27: Üretim Bölmesi İzleme Formu.....	90
Şekil 4.28: Köylüler ile birlikte Yüksek Koruma Değerli Ormanların belirlenmesi.....	91
Şekil 4.29: Ana Denetim aşamasından fotoğraflar.	97

TABLO LİSTESİ

Sayfa No

Tablo 2.1: OGM SOY Kriter ve Göstergeleri, (OGM, 2008).....	16
Tablo 3.1: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğünde artım ve üretim miktarları.....	32
Tablo 3.2: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü işletme şefliklerinin alan dağılımları (KOBM, 2015).....	33
Tablo 4.1: Yıllara göre üretim ve kaza oranları.....	69
Tablo 4.2: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü Risk Değerlendirme Tabloları.....	71
Tablo 4.3: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü L Tipi Matris Risk Değerlendirme Formu Damga ve Mesaha.....	72
Tablo 4.4: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü L Tipi Matris Risk Değerlendirme Formu Sürütme, Yükleme, İstif, Nakliyat.....	72
Tablo 4.5: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü L Tipi Matris Risk Değerlendirme Formu Yangın.....	73
Tablo 4.6: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü L Tipi Matris Risk Değerlendirme Formu Hizmet Aracı ile Seyahat.....	73
Tablo 4.7: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü L Tipi Matris Risk Değerlendirme Formu Hizmet Binası.....	74
Tablo 4.8: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü L Tipi Matris Risk Değerlendirme Formu İnşaat-İkmal.....	75
Tablo 4.9: Asgari Hasar Tanımları Tablosu.....	76
Tablo 4.10: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü sınırlarında CITES listesi içerisindeki türler.....	79
Tablo 4.11: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü ormanlarında yaşayan memeli hayvan türleri ve koruma statüleri.....	80
Tablo 4.12: Tespit edilen kuş türlerinin uluslararası anlaşmalara göre tehlike statüleri.....	81
Tablo 4.13: Yemişli Orman İşletme Şefliği 501 kod no'lu yolda üst yapı yapım işi izleme cetveli.....	86

Tablo 4.14: Kömürgölü Orman İşletme Şefliği Orman Zararları ile Mücadele İzleme Cetveli.....	87
Tablo 4.15: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğüne ait YKDO tablosu.	92
Tablo 4.16: Toplam HCVF ve ormanlık alan yüzdeleri.....	93

SİMGE VE KISALTMA LİSTESİ

Kisaltmalar	Açıklama
AOİM	: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü
BİMER	: Başbakanlık İletişim Merkezi
CITES	: Nesli Tehlike Altındaki Türlerin Ticaretine İlişkin Sözleşme
CoC	: Üretim Zinciri (Chain of Custody)
ÇEA	: Çevresel Etki Analizi
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
FAO	: Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü
FM	: Orman Yönetimi (Forest Management)
FSC	: Orman İdare Konseyi
HCVF	: Yüksek Koruma Değerli Ormanlar
ILO	: Uluslararası Çalışma Örgütü
ITTO	: Uluslararası Tropikal Ormanlar Konseyi
IUCN	: Nesli Tükenme Tehlikesi Altında Olan Türlerin Kırmızı Listesi
KKE	: Kişisel Koruyucu Ekipman
KOBM	: Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü
NTT	: Nesli Tehdit ve Tükenme Tehlikesi Altında Olan
OAP	: Orman Amenajman Planı
ODOÜ	: Odun Dışı Orman Ürünleri
OGM	: Orman Genel Müdürlüğü
OR-KOOP	: Orman Kooperatifleri Birliği
Orüs	: Orman Ürünleri Sanayi
PEFC	: Pan Avrupa Ormancılık Sertifikasyon Sistemi
SOY	: Sürdürülebilir Orman Yönetimi
TSE	: Türk Standartları Enstitüsü
UNCED	: Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı
UNDP	: Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı
UNEP	: Uluslararası Çevre Programı
UNIDO	: Birleşmiş Milletler Sanayi Geliştirme Örgütü
WHO	: Dünya Sağlık Örgütü

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

AYANCIK ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜNDE ORMAN SERTİFİKASYONUNA YÖNELİK ÇALIŞMALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

ERGÜN TUNCER

İstanbul Üniversitesi

Fen Bilimleri Enstitüsü

Orman Mühendisliği Anabilim Dalı

Danışman : Yrd. Doç. Dr. H. Tezcan YILDIRIM

En önemli doğal kaynaklardan biri olan ormanlarda son yıllarda meydana gelen ciddi tahribatlardan dolayı sürdürülebilir orman yönetimi kavramı ön plana çıkmıştır. Zaman içerisinde ormancılık politikası araçlarından biri haline gelen sertifikasyon kavramı sürdürülebilir orman yönetiminin sonucu olarak ortaya çıkan bir olgudur. Sosyal, ekonomik ve ekolojik olarak birçok fayda sağlayan ormanların devamlılığının sağlanabilmesi adına bağımsız sertifikasyon kuruluşları tarafından ormanlar sertifikalandırılmaktadır. Bu kuruluşlar oluşturdukları bazı prensipler çerçevesinde orman alanlarını denetlemekte ve belirledikleri kriterlere uyan orman alanlarında “iyi ormancılık” yapıldığına dair sertifika vermektedir. Bu bağımsız sertifikasyon kuruluşlarından biri olan Orman İdare Konseyi (Forest Stewardship Council-FSC) organizasyonu orman alanlarının tamamına yakını devlet yönetiminde olan ülkemizin ormancılık teşkilatı Orman Genel Müdürlüğü tarafından ormanların sertifikalandırılması konusunda tercih edilmiştir.

Çalışma kapsamında; Sürdürülebilirlik kavramı, sürdürülebilir orman yönetimi, orman sertifikasyonu ve 2 büyük orman sertifikasyon kuruluşu incelenmiştir. Araştırma alanı olan Ayancık OİM'ndeki FSC sürecinin planlama aşamaları, süreç için 3 ana unsur olan FSC, SGS ve Ayancık OİM'nün görev, yetki ve sorumlulukları irdelenmiştir. Ön denetim aşaması ve ana denetim aşamasına kadar yapılan uygulamalar çalışma kapsamında değerlendirilmiştir. Yine 2012 yılındaki ana denetim ile 2013 ve 2014 yıllarındaki ara denetim raporlarının sonuçları incelenerek çalışmanın temel veri toplama aşamaları tamamlanmıştır.

Belirtilen kapsamda yürütülen çalışmanın temel amacı belirli bir alanda orman sertifikasyonu sürecinin nasıl işlediğini tüm unsurlarıyla birlikte irdeleyerek süreçle ilgili sorunları belirleyip öneriler geliştirmektir. Ayrıca yapılan uygulamaların ve orman sertifikasyonu sürecinin, uygulama alanına sağladığı faydalar üzerine değerlendirmeler yaparak daha sonra yapılacak bilimsel çalışmalara katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

Yapılan bu çalışma sonucunda FSC sertifikasyonu sürecinin çalışma alanına ekolojik ve sosyal açıdan birçok önemli katkı sağladığı bunun yanında beklenen ekonomik katkıyı sağlamadığı ortaya çıkmıştır. Yapılan denetlemelerin olumlu etkilerinin devamı için daha yoğun ve uzun süreli denetleme çalışmalarında fayda olduğu görülmüştür.

Ekim 2015, 142 Sayfa.

Anahtar kelimeler: Sertifikasyon, FSC, Sürdürülebilir Orman Yönetimi, Ayancık, Ormancılık

SUMMARY

M.Sc. THESIS

**AN EVALUATION OF FOREST CERTIFICATION STUDIES IN AYANCIK
DIRECTORATE OF FOREST ENTERPRISES**

Ergün TUNCER

İstanbul University

Institute of Graduate Studies in Science and Engineering

Department of Forest Engineering

Supervisor : Asst. Prof. Dr. H. Tezcan YILDIRIM

Due to severe devastations in the forests, one of the most important natural resources, sustainable forestry management was featured. The concept of certification has by time become one of the forestry policy tools and it is a concept which appeared as a result of sustainable forestry management. In order to provide the sustainability of the forests which provide many social, economic and ecological benefits; forests are certified by independent certification institutions. These institutions inspect the forestry areas within the framework of some principles they have set, and they provide certificates for the forestry areas about the “fine forestry”. Forest Stewardship Council (FSC) is one of the independent certification institutions; and it is preferred by General Directorate of Forestry in Turkey, which controls almost all of the forestry areas for to be certified forests.

This study examines the FSC certification process at Ayancık Forestry Operation Directorate. The thesis study started with the report researched by inspectors in June 2012 during the preliminary audit; and it ended with the review of works conducted by

the operation directorate until the audit in November, results of 2012 main audit report and the results of 2013 and 2014 interim audit reports. Concept of sustainability, sustainable forest management, forestry certification and 2 major forestry certification institutions were evaluated within this scope. The forestry certification process at Ayancık Forestry Operation Directorate and the preliminary audit report prepared by the auditors according to FSC principles were explained. The deficiencies according to each principle and the works conducted until main inspection were examined. The study was completed by revealing the main audit report in 2012 and the interim audit reports in 2013 and in 2014.

The goal of this study is to examine the progress of forestry certification process within a specific area along with all of its elements; and to contribute for the future scientific studies by making evaluations on the problems faced during the study, and the benefits provided by the applications and forestry certification to the area of implementation.

In the result of this study, it is revealed that FSC certification process has contributed a lot to the study area in terms of ecological and social perspectives; but it did not provide the expected economic contribution. It is also seen that more intensive and long-term auditing studies are positive for the continuation of positive impacts of the audits.

In the short term, it is seen as one of the important results of the study doesn't provide a great advantage to operations of forest certification process; in the long term it is thought to get the provision of studies by increased awareness of consumers.

October 2015, 142 Pages.

Keywords: Certification, FSC, Sustainable Forestry Management, Ayancık, Forestry

1. GİRİŞ

Dünya kara alanlarının % 30'nu kaplayan ormanlar 3,9 milyar hektardır. Tropikal ve yarı tropikal ormanlar bu alanın yaklaşık % 55'ini teşkil etmektedir (FAO, 2015). Bununla birlikte çeşitli faktörlerin etkisiyle son yarım yüzyılda orman varlığında azalma dünya gündeminin en önemli konuları arasına girmiştir.

Orman kaynaklarının gelişim sürecinde insan etkisinin öne çıktığı görülmektedir. Toplumların orman kaynakları ile olan ilişkileri incelendiğinde, ormanların ürün ve hizmet bakımından yoğun endüstriyel ve toplumsal kullanım talebi baskısıyla karşı karşıya olduğu görülmektedir (Akesen ve Ekizoğlu, 2010). Ormanların azalması katkı sağladıkları biyolojik çeşitliliğin ve dünyanın su ve karbon döngülerine yönelik telafisi mümkün olmayan etkilere neden olmaktadır.

20. yüzyılın son çeyreğine doğru yeryüzünde baş gösteren iklim değişikliği ve bazı çevre problemlerinde, ormansızlaşmanın önemli bir rolü bulunduğu herkes tarafından kabul edilmektedir (Türkoğlu, 2009). Hızla artan insan nüfusu, ormanlık alanların sınırlarını daraltmış ve genişleyemez bir hal almasına sebep olmuştur. Bunun sonucunda mevcut ormanları uygun bir şekilde yönetme ve yeni alanlarda orman kurma çalışmaları önem kazanmıştır (Eler, 2010). Ormanların varlıklarının tehlikeye girmesi birçok ülkenin, ormanları yönetme ve ormanların korunması yönünde politikalar geliştirmesini zorunlu hale getirmiştir (Ekizoğlu ve Erdönmez, 2011). Ormansızlaşmanın önlenmesinde ve orman varlığının artırılmasında özellikle de yasa dışı orman ürünü ticaretini önlemede orman sertifikasyonu kavramı bir yaklaşım ve uygulama olarak karşımıza çıkmaktadır. Diğer anlamda; sertifikasyon kavramı bilinçsizce tüketimin en yoğun olduğu tropikal ormanların geleceği ile ilgili kaygı duyulması sonucunda sivil toplum kuruluşlarının bir tepkisi olarak ortaya çıkmıştır (Nussbaum ve Simula, 2005). Orman sertifikasyonu ile orman yönetiminin ve bu orman yönetimi sonucunda elde edilen ürünün sertifikalandırılması söz konusudur.

Ormanların ve orman ürünlerinin sertifikalandırılması, doğa dostu tüketiciler ile ürünlerini pazara daha büyük avantajla sunmayı isteyen üreticiler arasında güçlü bir

ilişki kurmak yoluyla ormanların daha iyi yönetilmesini teşvik etmek ve ormancılık etkinliklerinin “sürdürülebilir kalkınma” ilkelerine uygun olarak yürütülmesine yardımcı olmak amacıyla geliştirilmiş ulusal düzeyde belirlenen, sosyal, ekonomik ve ekolojik ilke ve ölçütlere dayanan bir araçtır (Geray, 1999).

Ormanların sertifikalandırılması kavramının tüm dünyada yaygınlaşmasıyla birlikte ülkemizde ormanların yönetiminden sorumlu kurum olan Orman Genel Müdürlüğü bu konuda bazı adımlar atmış ve yapılan çalışmaların neticesinde ülke ormanlarının sertifikalandırılması için Orman İdare Konseyi (FSC - Forest Stewardship Council) organizasyonuna karar verilmiştir.

2011 yılında Aladağ Orman İşletme Şefliğinde FSC sertifikasının alınmasıyla başlayan Türkiye ormanlarının sertifikalandırılma süreci 2012 yılında Kastamonu OBM’ne bağlı Daday OİM’nde, Muğla OBM’ne bağlı 12 işletme müdürlüğünde, 2013 yılında Kastamonu OBM’ne bağlı 4 işletme müdürlüğünde, 2014 yılında Bursa OBM’ne bağlı 4, İstanbul OBM’ne bağlı 3, Zonguldak OBM’ne bağlı 2, Bolu OBM’ne bağlı 3 işletme müdürlüğünde devam ettirilmiştir. Yapılan bu çalışmaların neticesinde 2.346.78 ha alan sertifikalandırılmıştır (OGM, 2015).

Çalışmasının konusunun belirlenmesi aşamasında ülkemizde yapılan araştırmalarda sürdürülebilir orman yönetimi (SOY) ve orman sertifikasyonu kavramı üzerine yapılan çalışmalara (Başkent ve Türker, 2002; Durusoy, 2002; Akyol, 2004; Akyol ve Tolunay, 2006; Yıldırım ve Velioğlu, 2006; Kuvan ve Yıldırım, 2008; Akyol, 2009), orman endüstri sektöründeki sertifikalandırma çalışmalarına (Türkoğlu, 2009; Türkoğlu 2011), sertifikalandırma aşamasından geçmeyen bazı orman işletme müdürlüklerinin SOY kriterlerine göre değerlendirmelerini ortaya koyan çalışmalara (Şener, 2009; Şener ve diğ., 2011), sertifikasyon kavramını ormancılık politikası üzerinden inceleyen çalışmalara (Şensöz, 2014) rastlanılmıştır. Belirli bir alandaki sertifikasyon çalışmalarını tüm unsurlarıyla inceleyen bir çalışmaya ise rastlanılmamış olması konunun özgünlüğü açısından önem taşımaktadır.

Yapılan çalışma kapsamında Genel Kısımlar içerisinde; sürdürülebilirlik ve SOY kavramları ile bu kavramların Dünya ve Türkiye açısından gelişimi incelenmiştir. SOY kriter ve göstergelerinin hangi aşamalar sonucunda şu an ki halini aldığı anlatıldığı bu kısmın ardından bu unsurların devamında ortaya çıkan orman sertifikasyonu kavramı

ve en önemli orman sertifikasyonu kuruluşlarından ikisi olan PEFC (The Programme for the Endorsement of Forest Certification) ve FSC kuruluşlarının genel tanıtımı yapılmıştır. Bu kısım literatür taraması yapılarak oluşturulmuştur.

Malzeme ve Yöntem kısmında çalışma için kullanılan araştırma yöntemleri açıklanmış ve araştırma alanı olarak belirlenen Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü tanıtılmıştır.

Bulgular kısmında ise ilk olarak sertifikasyon çalışmaları öncesindeki planlama aşaması incelenmiştir. Denetleme kuruluşu olan FSC'nin ve Bölge Müdürlüğü içerisinde sertifikasyon denetlemelerine tabi tutulmayan 20 işletme müdürlüğü arasından seçilen 4 işletme müdürlüğünün seçilme nedenleri incelenmiştir. Süreçle ilgili geleceğe yönelik belirlenen amaç ve beklentiler irdelenmiştir. Daha sonra çalışma kapsamında değerlendirilen 3 ana unsur; FSC, SGS ve Ayancık OİM'nün görev, yetki ve sorumlulukları değerlendirilmiştir. Sonrasında ise denetim aşamasında denetçiler tarafından tespit edilen sorunlar veya eksiklikler incelenmiş, İşletme Müdürlüğünün FSC prensiplerine göre ön denetim aşamasında tespit edilen mevcut durumu ve ana denetim aşamasına kadar yapılan çalışmalar açıklanmıştır. FSC prensiplerine göre yapılan çalışmaların sonucunda 2012 yılındaki ana denetim aşamasından sonra ortaya konan rapor, 2013 ve 2014 yıllarındaki ara denetim raporları incelenmiştir. Bulgular kısmında son olarak yaşanan orman sertifikasyonu sürecinin araştırma alanı olan Ayancık OİM'ne ekonomik, ekolojik ve sosyal açıdan yarattığı etkiler değerlendirilmiştir. Bu kısımda denetçi raporlarından, yapılan görüşme ve gözlemlerden yararlanılmıştır.

Tartışma ve sonuç kısmında ise örnek alan ölçeğinde FSC sertifikasyonu sürecinin işletme müdürlüğüne olumlu ve olumsuz etkileri ortaya konulmuş, süreç bütünüyle değerlendirilmiş ve elde edilen bulgular ışığında ortaya konabilecek bazı öneriler sunulmuştur.

2. GENEL KISIMLAR

Bu bölümde sertifikasyon kavramının çıkış noktalarından biri olan sürdürülebilirlik kavramı üzerinde durularak sürdürülebilir orman yönetimi kavramı açıklanmış, bu yaklaşıma göre ortaya konan kriter ve göstergeler belirtilmiştir. Sertifikalandırma kavramından orman sertifikasyonu özelinde bahsedildikten sonra en önemli iki sertifikasyon kuruluşu olan FSC ve PEFC kurumları hakkında bilgilere yer verilmiştir.

2.1. SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Sürdürülebilirlik; kavram olarak aynı temellere dayanan farklı tanımları bulunan bir terimdir. Genel olarak daimi olma yeteneği olarak adlandırılabilir. Ekoloji bilimi açısından anlamı ise biyolojik sistemlerin çeşitliliğinin ve üretkenliğinin devamlılığının sağlanmasıdır. Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Komisyonu'nun (1987) (UNCED) yılında yaptığı tanıma göre: "İnsanlık, gelecek kuşakların gereksinimlerini tehlikeye atmadan, günlük ihtiyaçlarını karşılarken, kalkınmayı sürdürülebilir kılma yeteneğine sahiptir."

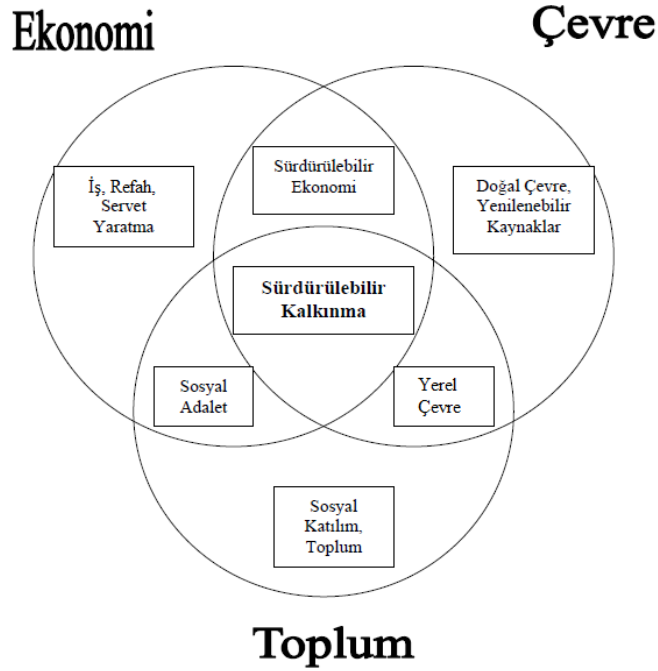
Sürdürülebilirlik kavramının ilk olarak nerede ve nasıl kullanıldığı kesin olarak bilinmemekle birlikte, belirli bir kavram olarak tarım, orman ve balıkçılık gibi yenilenebilir kaynaklar konusunda ortaya çıktığı görülmektedir (Bozlağan, 2005).

Ormancılıkta sürdürülebilirlik düşüncesinin ortaya çıktığı süreçlerden ilki; Almanya'da Baden bölgesinde 18. yüzyıl sonu ve 19. yüzyıl başlarında Kara Ormanlar'ın yok edilmesini önlemek amacıyla yasaların çıkarılmasıdır. Bu yasalarda bir yandan odun ihtiyacının karşılanmasıyla sürekliliği sağlamak, diğer yandan da ormanların rüzgârı önleme, su ihtiyacını karşılama ve dinlenme alanları olma özelliklerini korumak için onlardan yararlanırken, yalnızca bugünün ihtiyaçlarını gözetmemek, tersine ormanların daha sonraki kuşaklara da hizmet etmesini sağlamak üzere hep yeniden üretilmeleri gereği üzerinde durulmuştur (Kaplan, 1997).

Sürdürülebilirlik kavramından sonra karşımıza sürdürülebilir kalkınma kavramı çıkmaktadır (Kaypak, 2011). Sürdürülebilir kalkınma, kişi sağlığını ve doğal dengeyi koruyarak sürekli bir ekonomik kalkınmaya olanak verecek şekilde doğal kaynakların rasyonel bir şekilde yönetimini amaçlayan yaklaşımdır. Böyle bir yaklaşım, kalkınmanın her aşamasında ekonomik ve sosyal politikalar ile çevre politikalarının birlikte ele alınmasını gerektirmektedir (Higman ve diğ., 2005). Bu yaklaşım çerçevesinde sürdürülebilir kalkınmanın sadece ormancılık alanında değil her alanda gelecek için olmazsa olmaz bir koşul olduğu söylenebilir.

Sürdürülebilir kalkınmanın en yaygın bilinen tanımı da yine UNCED (1987)'in yayınladığı aynı raporda “bugünün ihtiyaçlarını, gelecek kuşakların kendi ihtiyaçlarını karşılayabilme kabiliyetlerinden ödün vermeden karşılamak” şeklinde belirtilmiştir (BM, 1987; Türkoğlu, 2011).

Objektif bir yaklaşım ile sürdürülebilir kalkınma kavramı üç ana yaklaşım içermektedir. Bunlar ilk olarak, şu an ki haliyle büyümenin devam ettirilemeyeceğidir. İkinci olarak, şu an ki ihtiyaçların karşılanması, yoksulluğun ortadan kaldırılması, asgari düzeyde de olsa tüm insanların bir yaşam standardına sahip olmasının gerekliliğidir. Üçüncü olarak ise, gelecek kuşakların yaşam ve refahının da güvence altına alınması ve tüm bunlar gerçekleşirken çevre üzerindeki baskının en az düzeyde tutulmasıdır (Ceylan, 1995). Ekonominin unsurları olan iş, refah, servet yaratma kavramlarının yanında toplum ile ortak paydada birleşen sosyal adalet olgusu ve çevre ile aynı kümede yer alan sürdürülebilir ekonomi kavramı dikkat çekmektedir. Yine çevre unsurları doğal çevre ve yenilenebilir kaynaklar kavramları ile toplum kavramında yer alan sosyal katılım, yerel çevre anlayışıyla ortak bir payda oluşturmaktadır. Bu çerçevede düşünüldüğünde sürdürülebilir kalkınma, ekonomi, çevre ve toplumun kesişme noktası olarak karşımıza çıkmaktadır (Şekil 2.1).

Şekil 2.1: Sürdürülebilir Kalkınma kavramının boyutları (UK, 2015).

Sürdürülebilir kalkınmanın, ormanların ve diğer doğal kaynakların yönetiminde bir kavram ve hedef olarak yaygın bir biçimde kabul edilmesiyle birlikte, odunun sürekli üretimi üzerinde yoğunlaşan bir ormancılık politikasından, ormanı doğal ve karmaşık kaynak sistemi olarak yönetmekle ilgilenen yeni bir ormancılık politikasına geçiş yapıldığı görülmüştür. Bu politika değişikliği ile birlikte kaynakların korunması ve bu kaynaklara bağımlı kırsal nüfusun kalkınma gereksinimleri arasında bir bağ kurulması gerekliliği de kabul edilmiştir (Akyol ve Tolunay, 2006; Porsuk, 2000).

Orman kaynaklarının günümüzde taşıdığı önem, sürdürülebilir kalkınmayı desteklemede orman kaynaklarını diğer yenilenebilir kaynaklardan daha da önemli hale getirmiştir. Bu yönüyle, orman kaynaklarının sürdürülebilir kalkınmanın odak noktasında yer aldığı görülmektedir (Türker, 2003; Şener, 2009a). Dolayısıyla sürdürülebilir orman yönetiminin doğru şekilde uygulanması ülkelerin kalkınmasında veya doğal kaynakların korunması ve kullanılmasında da önemli bir yaklaşım olmaktadır.

2.2. SÜRDÜRÜLEBİLİR ORMAN YÖNETİMİ

Ormanlar dünya genelinde ekosistemlerin başlıca unsuru olan ve bu ekosistemlerin sürdürülmesinde hayati bir göreve sahip olan alanlardır. Ormanların sanayi, küresel ısınma ve tarım gibi insan kaynaklı etkilerle bozulması, bu bozulmanın artarak insanlığa zarar verecek hale geldiğinin fark edilmesi sonucunda; ormanların ekonomik, ekolojik, sosyal rolleriyle devamlılığının sağlanması düşüncesi gündeme gelmiştir. Bu düşünceler 1987’de Uluslararası Tropikal Ormanlar Konseyi (International Tropical Timber Organization-ITTO) içerisinde sürdürülebilir kalkınma kapsamında ele alınmış, ardından BM Çevre ve Kalkınma Konferansından sürdürülebilir orman yönetimi kavramı ve bu kavramın ana hatlarını içeren Orman Prensipleri ortaya çıkmıştır.

Görücü (2002), Drengson ve Taylor (1999)’a atfen sürdürülebilir ormancılığı “Ormanların biyolojik çeşitliliğinin, verimliliğinin, gençleşme kapasitesinin, canlılığının ve potansiyelinin yerel, ulusal ve küresel düzeylerde, günümüzde ve gelecekte kendilerinden beklenen ekolojik, ekonomik ve sosyal fonksiyonları yerine getirecek ve diğer ekosistemlere zarar vermeyecek şekilde işletilmesi ve kullanılmasıdır” şeklinde tanımlamıştır.

Bununla birlikte Sürdürülebilir Orman Yönetimi (SOY) çeşitli forumlarda da tanımlanmıştır. 1992’de ITTO tarafından benimsenen tanımda; “Sürdürülebilir Orman İşletmeciliği; orman alanlarının, arzu edilen orman ürünleri ve hizmetlerinin sürekli üretimine ilişkin olarak, açık bir şekilde saptanmış, bir veya daha fazla işletme amacını, miras değerinde ve kaynağın gelecekteki verimliliğinde bir azalmaya neden olmaksızın, fiziki ve sosyal çevrede istenilmeyen etkilerde bulunulmasına izin verilmeden yönetilmesi süreci” olarak ifade edilmiştir. Yine 1992 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulu (Rio Dünya Zirvesi) SOY ile ilgili bildirisinde “Orman kaynakları ve orman alanları, bugünün ve gelecek nesillerin sosyal, ekonomik, ekolojik, kültürel ve ruhsal ihtiyaçlarını sürdürülebilir bir şekilde karşılamak üzere idare edilmelidir. Ormanların çok yönlü faydalarını idame ettirebilmek için hava kirliliği dahil her türlü kirliliğe, orman yangınlarına, böcek ve hastalıklara karşı koruyucu tedbirler alınacaktır” ifadelerine yer verilmiştir. Pan-Avrupa süreci kapsamında 1993 yılında Helsinki’de düzenlenen II. Avrupa’da Ormanların Korunması Bakanlar Konferansı’nda politik bir kavram olarak SOY; “Ormanların ve orman alanlarının, biyolojik çeşitliliğini,

verimliliğini, gençleşme kapasitelerini, hayatiyetlerini, bugün ve gelecekle ilgili ekolojik, ekonomik ve sosyal işlevlerini yerel, bölgesel ve küresel düzeylerde diğer ekosistemlere zarar vermeksizin devam ettirecekleri bir şekilde ve yoğunlukta işletilmesi ve kullanımınıdır.” şeklinde tanımlanmıştır.

Ülkemizde OGM (2009) tarafından SOY “orman kaynakları ve orman alanları bugünün ve gelecek nesillerin sosyal, ekonomik, ekolojik, kültürel ve manevi ihtiyaçlarını karşılamak üzere sürdürülebilir bir şekilde yönetilmelidir” ifadesi ile kabul edilmiştir.

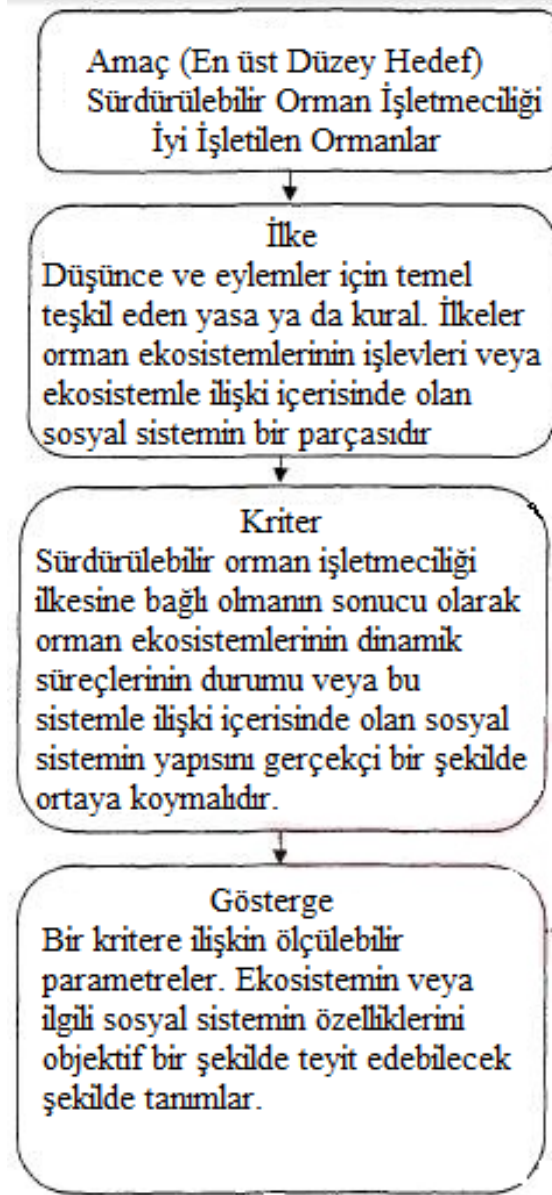
SOY ile ilgili yapılan tanımlamalarda bugünün ve gelecek nesillerin ihtiyaçlarına vurgu yapıldığı, ekonomik, ekolojik, kültürel, manevi, sosyal, ruhsal fonksiyonlarından bahsedildiği, ormanların ürün ve hizmet üretimine değinildiği ve ormanların biyolojik çeşitliliği koruma, hava kirliliğini engelleme gibi diğer özelliklerine dikkat çekildiği görülmektedir.

SOY’ni açıklamak için birçok farklı tanım yapılmış olmasına rağmen bu konuyla ilgili kesin bir tanımlamanın yapılamadığı görülmektedir. Fakat yapılan tanımların çoğunda ormanların ekonomik, ekolojik ve sosyal işlevleri vurgulanmıştır (Durusoy, 2002; Çavdar, 2012). Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansı (United Nations Conference on Environment and Development-UNCED)’da hızlandırılan ve yönlendirilen girişimlerde, uluslararası düzeyde kabul gören SOY tanımı yapmak amacıyla kriter ve göstergeler belirlenmeye başlanmıştır.

2.2.1. Sürdürülebilir Orman Yönetimi Kriter ve Göstergeleri

SOY çalışmalarının rasyonel bir biçimde yürütülebilmesi için gerekli kriter ve göstergelerin belirlenmesi bu kriter ve göstergelere göre orman kaynaklarının izlenmesi gerekmektedir. Kriter ve göstergeler ile bunların gelişim süreçleri aynı zamanda sertifikalandırma içinde temel oluşturduğu için önem arz etmektedir (Durusoy, 2002; Şener, 2009b). Kriterler, sürdürülebilir orman yönetiminin temel çıktılarını ve kapsamını belirleyen açık bir şekilde tanımlanmış öğelerdir. Ormanların çevresel, ekonomik ve sosyal fonksiyonlarıyla ilişkili bir dizi değerleri yansıtmaktadır. Her bir kriter bir takım göstergelerle karakterize edilmekte ve alt bileşenlerdeki değişimleri kontrol edebilecek şekilde saptanmaktadır (Başkent ve Türker, 2000). SOY’nin

betimlenmesi sırasında amaç, ilke, kriter, gösterge gibi kavramlar hiyerarşik düzen içerisindeki ilişkileri açısından önem arz etmektedir (Şekil 2.2).

Şekil 2.2: Sürdürülebilir Orman Yönetiminin hiyerarşik çerçevesi (Lammerts, Blom 1997).

Söz konusu şekildeki Sürdürülebilir Orman Yönetimi amacına uygun olarak oluşturulan ilke, kriter ve göstergelerin dışında norm, yönerge, onaylayıcı ve eylem kavramları da yer almaktadır. Ancak özellikle çalışmanın ana konusunu oluşturan FSC kuruluşunun prensip, kriter ve gösterge kavramlarıyla benzerlik gösterdiği için bu 3 kavrama yer verilmiştir. Burada ilke(prensip) genel bir kavramdan bahseden ana hüküm olarak

görülürken, kriter prensibinin alt başlıklarına ayrılan detaylı inceleme konuları şeklinde karşımıza çıkmakta, gösterge ise uygulama aşamasındaki yol gösterici açıklama olarak görülmektedir.

Söz konusu kavramların gelişimi ile ilgili yapılan değerlendirmelerde kriterler, Helsinki Süreci'nde kavramsal seviyede sürdürülebilirliğin farklı yönleri için tanımlayıcılar olarak ifade edilirken; göstergeler, kriterlerle bağlantılı açıklayıcı değişkenler olarak tanımlanmıştır (Leal, 1997). Kriterler, SOY'de, ormanların ekosistem olarak yönetilmesinin vazgeçilmez parçalarıdır. Bu parçalar orman ekosisteminin hayati fonksiyonlarını ve uzantılarını (biyolojik çeşitlilik, orman sağlığı vb.) ormanın çok yönlü sosyoekonomik faydalarını (tomruk, rekreasyon, kültürel değerler) ve sürdürülebilir orman yönetimini kolaylaştırmak için gereksinim duyulan politik çerçeveleri (kanunlar, düzenlemeler ve ekonomik önlemleri) içermektedir. Göstergeler, kriterlerdeki değişiklikleri değerlendirmek amacıyla periyodik olarak izlenen bir dizi ilgili tanımlayıcılarıdır. Belirli bir kriterle bütünleşen göstergeler, kriterin ne olduğunu ve ne anlama geldiğini tanımlamaktadır (Akyol, 2004). Bir başka deyişle göstergeler; kriterlerin ölçülebilir özelliklerini detaylandırmak için kullanılan kavramlardır. Göstergeler nicel olabileceği gibi nitel de olabilmektedir (Akyol, 2004; Yıldırım ve Velioğlu, 2006).

Sürdürülebilir Orman Yönetimi için uygun kriter ve göstergelerin belirlenmesi; farklı ekolojik, ekonomik ve sosyokültürel yapılar nedeniyle farklı bölgesel süreçler sonucunda ortaya çıkmıştır. Küresel düzeyde kriter ve göstergelerin birbiri ile uyumu, standartlaştırılması ve ortak tanımlamalarla izlenme, değerlendirme, raporlama ve politika geliştirme süreçlerinde ortak bir dil kullanılması ve kullanıcıların ortak amaçlarına hizmet edebilmesi için, SOY'nin temel iskeleti sayılan 7 temel seviye kabul edilmiştir. Bu seviyeler; orman kaynaklarının kapsamı, biyolojik çeşitlilik, orman ekosistemlerinin sağlık ve canlılığı, ormanların koruyucu fonksiyonları, ormanların üretim fonksiyonları, sosyo-ekonomik fonksiyonları, yasal, kurumsal ve politik yapılarıdır (Akyol ve Tolunay, 2014).

2.2.2. Sürdürülebilir Orman Yönetimi Kriter ve Göstergelerinin Oluşum Süreçleri

SOY'nin soyut bir kavram olarak kalmasını engellemek kriter ve göstergelerin doğru ve açık bir şekilde tanımlanması ile mümkün olmaktadır. Sertifikalandırma sürecinde, sürdürülebilirlik kavramının değerlendirilmesi, belirlenen bu kriter ve göstergelerin nicelleştirilip mevcut durumla karşılaştırılması ile gerçekleşmektedir (Durusoy, 2002). SOY'nin kriter ve göstergelerini oluşturan süreçlerde kapsam bakımından büyük benzerlikler bulunmasına rağmen, yapısal ve içerik açısından bazı farklılıklar söz konusu olmaktadır. Bu süreçler sonucunda ortaya konan kriterlerin gelişimi aşağıda tarihsel sıralama ile verilmiştir.

- 1- ITTO - Uluslararası Tropikal Ormanlar Konseyi (International Tropical Timber Organization) Süreci, 1989,

Ulusal Düzeydeki Kriterler:

- ❖ Orman Kaynaklarının Kapsamı
- ❖ Çevresel Denetlemeler
- ❖ Sosyoekonomik etkiler
- ❖ Kurumsal Yapılar

Orman Yönetimi Düzeyinde Kriterler:

- ❖ Kaynakların Güvenliği
- ❖ Odun Üretiminde Süreklilik
- ❖ Çevresel Etki Seviyeleri
- ❖ Sosyoekonomik Yararlar
- ❖ Yönetim Planları

- 2- Helsinki Süreci/Pan-Avrupa Süreci (Avrupa Ülkeleri), 1993,

SOY Düzeyindeki Kriterler:

- ❖ Orman kaynakları ve küresel karbon döngüsüne olan katkılarının geliştirilmesi ve sürdürülmesi,
- ❖ Orman ekosisteminin sağlıklı yapısının sürdürülebilmesi,
- ❖ Ormanların üretim fonksiyonlarının geliştirilmesi ve sürdürülmesi,
- ❖ Orman ekosistemlerindeki biyolojik çeşitliliğin düzenli şekilde geliştirilmesi, korunması ve sürdürülmesi,

- ❖ Ormanların koruma fonksiyonlarının düzenli şekilde geliştirilmesi ve sürdürülmesi,
- ❖ Diğer sosyoekonomik işlevlerin sürdürülmesi.

3- Montreal Süreci (Kuzey Amerika Ülkeleri), 1995,

SOY Düzeyindeki Kriterler:

- ❖ Biyolojik çeşitliliğin korunması,
- ❖ Orman ekosistemlerinin üretim kapasitelerinin artırılarak sürdürülmesi,
- ❖ Orman ekosistem sağlığının sürdürülmesi,
- ❖ Toprak ve su kaynaklarının korunarak sürdürülmesi,
- ❖ Ormanların küresel karbon döngüsüne katkısının artırılarak sürdürülmesi,
- ❖ Toplumların ihtiyaçlarını karşılamak için uzun dönemli çok yönlü sosyoekonomik faydaların artırılması ve sürdürülmesi,
- ❖ Orman muhafazası ve sürdürülebilir yönetimi için hukuksal, kurumsal ve ekonomik bir sistemin oluşturulması.

4- Tarapato Önergesi/Amazon İşbirliği, 1995,

Ulusal Düzeydeki Kriterler:

- ❖ Sosyoekonomik yararlar,
- ❖ Ormanların sürdürülebilir gelişimi için politikalar ve yasal ve kurumsal yapılar,
- ❖ Sürdürülebilir orman ürünleri üretimi,
- ❖ Orman örtüsünün ve biyolojik çeşitliliğin korunması,
- ❖ Su ve Toprak kaynaklarının korunması ve bütüncül yönetimi,
- ❖ Ormanların sürdürülebilir gelişimi için bilim ve teknoloji,
- ❖ Amazon bölgesinde sürdürülebilir kalkınmayı desteklemek için kurumsal kapasite.

Orman Yönetimi Birimi Düzeyindeki Kriterler:

- ❖ Yasal ve kurumsal yapı,
- ❖ Sürdürülebilir orman ürünleri üretimi,
- ❖ Orman ekosistemlerinin korunması,
- ❖ Bölgesel sosyoekonomik yararlar.

Küresel Ölçekte Hizmet Eden Kriter:

- ❖ Amazon ormanlarının ekonomik, sosyal ve çevresel hizmetleri.

5- Kurak Kuşak Afrika Süreci, 1995,

Ulusal düzeydeki Kriterler:

- ❖ Küresel karbon döngüsüne katkıları da dahil olmak üzere, orman kaynaklarının sürdürülmesi ve geliştirilmesi,
- ❖ Orman ekosistemlerindeki biyolojik çeşitliliğin sürdürülmesi ve geliştirilmesi,
- ❖ Orman ekosistemlerinin sağlık, canlılık ve bütünlüğünün korunması,
- ❖ Ormanların ve diğer ağaçlık alanların üretim işlevlerinin sürdürülmesi ve güçlendirilmesi,
- ❖ Orman işletmeciliğinde üretim işlevlerinin sürdürülmesi ve geliştirilmesi,
- ❖ Sosyoekonomik yararların sürdürülmesi ve desteklenmesi,
- ❖ SOY için yasal, kurumsal ve politik yapıların yeterliliği.

6- Laperatigue/Orta Amerika Süreci, 1995,

Ulusal Düzeydeki Kriterler:

- ❖ Ormanların sürdürülebilir yönetimini ve korunmasını garanti altına alan geliştiren yasal, politik, kurumsal, teknik, ekonomik ve sosyal yapının varlığı,
- ❖ Orman örtüsü,
- ❖ Orman sağlığı ve canlılığı,
- ❖ Orman ekosistemlerinin çevre hizmetlerine olan katkıları,
- ❖ Orman ekosistemlerinde biyolojik çeşitlilik,
- ❖ Orman ekosistemlerinin üretim işlevleri,
- ❖ Orman kaynaklarının geliştirilmesinde bilimsel ve teknolojik kapasite,
- ❖ Farklı toplulukların ihtiyaçlarını ele almada orman ekosistemlerinin çok yönlü sosyal, ekonomik ve kültürel yararlarının sürdürülmesi ve iyileştirilmesi.

7- FAO-UNEP/Yakın Doğu Süreci, 1996,

SOY Düzeyinde Kriterler:

- ❖ Orman kaynaklarının kapsamı,
- ❖ Orman alanlarında biyolojik çeşitliliğin korunması,
- ❖ Sağlık, canlılık, bütünlük,
- ❖ Verimlilik kapasitesi ve işlevler,
- ❖ Koruyucu çevresel işlevler,

- ❖ Sosyoekonomik fonksiyonların ve şartların korunması ve geliştirilmesi,
- ❖ Yasal ve kurumsal çerçeve.

Dünyada gerçekleştirilen diğer bölgesel süreçlerin her birinin çok farklı özellikleri ve bunların SOY'ne olumlu-olumsuz farklı birçok etkileri olmasına rağmen tüm süreçlerde genel olarak 7 önemli noktada birleşmiştir. Bunlar SOY kriterleri olarak nitelendirilmiş olup şu şekildedir (CICI, 2003):

- Orman Kaynaklarının Kapsamı
- Biyolojik Çeşitlilik
- Sağlık ve Canlılık
- Üretim İşlevleri
- Çevresel İşlevler
- Sosyoekonomik Fayda
- Yasal, Politik Ve Kurumsal Yapı

Türkiye, Dünya'da yaşanan bu gelişmelerden uzak kalmamış, 1999 yılı itibariyle SOY çalışmalarına başlanmıştır; coğrafi konumu gereği Pan Avrupa (*Helsinki*) ve Yakın Doğu Süreçlerine aktif olarak katılmıştır. Bu süreçler sonucunda ortaya çıkan SOY ölçüt ve göstergelerini benimsemiştir. Ülkemizdeki ormancılık çalışmalarını, kurumsal anlamda yürüten Orman Genel Müdürlüğü (OGM), benimsenen SOY kriter ve göstergelerini ülke koşullarına uyarlayıp, ormancılık uygulamalarında kullanarak değerlendirme çalışmalarına başlamış ve ulusal bir set oluşturulmuştur. Fakat ilk oluşturulan set ile toplanan verilerin SOY değerlendirmesi ve orman sertifikasyon çalışmaları için yetersiz olduğu belirlenmiştir (Şener ve diğ., 2011; Akyol ve Tolunay, 2014).

Söz konusu dönemde OGM bünyesinde yer almayan Orman ve Köy İşleri Genel Müdürlüğü, Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü gibi kurumların sorumluluk alanları SOY kriter ve göstergeleri setinde yer almadığından dolayı ağaçlandırma, orman köy ilişkileri gibi kavramlarda eksiklikler bulunduğu görülmüştür.

Daha sonra hazırlanan kriter ve göstergeler setinin; 2005 yılından itibaren bölgeler düzeyinde geliştirilmesi, izlenmesi, değerlendirilmesi ve çalıştaylarda katılımcı yöntemlerle değerlendirilerek raporlanması aşamasına geçilmiştir. Bu aşamadan sonra ülkemiz ormanlarının “sürdürülebilir” şekilde yönetilip yönetilmediği bilgisinin

edinilmesi, bu kapsamda sürdürülebilirlik ilkesi çerçevesinde orman amenajman planlarının yapımı ve uygulanması, orman ürünlerinin üretimi ve pazarlanması, uluslararası, ulusal ve bölgesel düzeyde standardizasyona, dolayısıyla “sertifikasyona” gidilmesi kararlaştırılmıştır (Türker ve diğ., 2001; Şener ve diğ., 2011).

Sürdürülebilir orman yönetimi ile birlikte ormanların ve orman ürünlerinin sertifikalandırılması çalışmaları başlatılmıştır. Buradaki öncelikli yaklaşım; doğa dostu tüketiciler ile ürünlerini pazara daha büyük avantajla sunmayı isteyen üreticiler arasında güçlü bir ilişki kurmaktır. Daha sonra ormanların daha iyi yönetilmesini teşvik etmek ve ormancılık etkinliklerinin “sürdürülebilir kalkınma” ilkelerine uygun olarak yürütülmesine yardımcı olmak gelmektedir. Bu amaçlar doğrultusunda orman sertifikasyonu, ulusal düzeyde belirlenmiş, sosyal, ekonomik ve ekolojik ilke ve kriterlere dayanan bir araç olması sebebiyle SOY’ni değerlendirmede en etkili yollardan biri olarak kabul edilmeye başlanmıştır (Geray, 1999; Türkoğlu, 2009).

OGM 1999 yılında hazırladığı kriter ve göstergelerle ülkemizin durumunu değerlendirme çalışmalarına başlamış ve bu şekilde bir başlangıç seti oluşturmuştur. Başlangıç seti ile toplanan verilerin SOY’ni değerlendirmede yetersiz olduğu tespit edildiğinden, değerlendirme çalışmalarına devam edip aynı zamanda da kriter ve göstergeleri ülkemiz koşullarına uyarlayarak 2008 yılında son bir set oluşturmuştur (Akyol, 2004; Akyol, 2009). Orman bölge müdürlüklerinin koordinasyonu ile 217 orman işletme müdürlüğünden alınan raporlar değerlendirilerek 81 ilin tamamını kapsayacak şekilde 54 il merkezinde düzenlenen çalıştaylarda katılımcı yaklaşımla değerlendirilmiş ve hazırlanan nihai rapor OGM tarafından değerlendirilerek söz konusu set oluşturulmuştur (Atmış, 2010). Orman Genel Müdürlüğü (2008) tarafından belirlenen kriterler ve bu kriterlere ilişkin göstergeler Tablo 2.1’de gösterilmiştir.

Tablo 2.1: OGM SOY Kriter ve Göstergeleri, (OGM, 2008).

Kriter	Gösterge	İfade	
1	Orman Kaynakları	1	Ormanlar ve diğer ağaçlık alanlar
		2	Dikili servet, biyokütle ve karbon stoğu
		3	Artım
		4	Amenajman planı olan orman alanı
		5	Kadastrosu yapılan orman alanı
Kriter	Gösterge	İfade	
2	Biyolojik Çeşitlilik	1	Ormanların dağınıklık durumu
		2	Silvikültürel bakımlar
		3	Gençleştirme güvenilirliği
		4	Tohum kaynakları
Kriter	Gösterge	İfade	
3	Ormanların Sağlığı, Canlılığı ve Bütünlüğü	1	Doğal faktörlerden etkilenen ormanlar
		2	Başarılı tabii gençleştirme alanı
		3	Açma yerleşme
		4	Yakacak odun tüketimi
		5	Orman yangınları
		6	Otlatma zararı
		7	İzinler ve irtifaklar
Kriter	Gösterge	İfade	
4	Ormanların Üretim Kapasitesi ve Fonksiyonları	1	Entegre amenajman planları ile yönetilen ormanlar
		2	Odun üretimi
		3	Artım ve üretim dengesi
		4	Odun dışı orman ürünleri üretimi
Kriter	Gösterge	İfade	
5	Koruyucu ve Çevresel Fonksiyonlar	1	Koruyucu özelliği nedeniyle korunan alanlar
		2	Su havzalarını koruma alanları
		3	Toprak muhafaza alanları
Kriter	Gösterge	İfade	
6	Sosyo Ekonomik Fonksiyonlar	1	Üretilen odun ürününün değeri
		2	Odun dışı orman ürünlerinin değeri
		3	Yaratılan istihdam
		4	Orman Köyleri ve Sivil Örgütler
		5	İşlenen orman suçları

Tablo 2.1’de görüleceği üzere ülkemizde hazırlanan SOY uygulama seti dünyadaki SOY kriter ve göstergelerinin hazırlanma süreçleri sonunda ortaya çıkan sonuçların ortak maddelerinin ülkemize uyarlanması şeklinde oluşturulmuştur. Hazırlanan sette

karbon döngüleri, sertifikasyon gibi ulusal düzeyde önem verilen bazı maddelerin yer almadığı görülmekle birlikte açma yerleşme, yakacak odun tüketimi gibi ülkemiz ormancılığında önemli olan bazı konulara yer verildiği görülmüştür.

2.3. ORMAN SERTİFİKASYONU

Sürdürülebilirliğin sağlanması amacıyla kriter ve göstergelerin belirlenme aşamasının ardından SOY'nin değerlendirilmesi ve kontrolü konusu gündeme gelmiştir. Bu amaçla birtakım standartlar geliştirilmiş ve sertifikasyona gidilmek suretiyle orman kaynaklarının yönetiminin, sürdürülebilir orman yönetimi kriter ve göstergelerine uygun olarak yapıldığını garanti etmek amaçlanmıştır. Sertifikasyon, bir orman işletmesi bünyesinde yapılan tüm orman işletmeciliği faaliyetlerinin bağımsız bir kurum tarafından, belirlenen standartlara göre değerlendirilmesi ve teftiş edilmesini mümkün kılan süreci ifade etmektedir (Türker ve diğ., 2001; Şener, 2009b). Öte yandan sertifikasyon; uluslararası veya ulusal bir standarda uygunluk, belirli bir konuda yeterliliğin tescili için yetkilendirilmiş bir kuruluştan alınan onay ve belgeye denmektedir (Ayan, 2007; Kuvan ve Yıldırım, 2008).

2.3.1. Orman Sertifikasyon Kavramı ve Gelişimi

Orman sertifikasyonu kavramı ilk olarak 1990'lı yıllarda ormanların tahrip edilmesi ve azalmasına dikkat çekmek amacıyla sivil toplum kuruluşları tarafından desteklenen bir politika aracı olarak ortaya çıkmıştır (Kuvan ve Yıldırım, 2008). Orman sertifikasyonu, çevre bilinci yüksek tüketiciler ile sürdürülebilir orman işletmeciliği gerçekleştiren üreticiler arasında güçlü bir bağ kurma amacıyla, orman yönetimini iyileştirmek ve ormancılık faaliyetlerinin sürdürülebilirlik ilkelerine uygun (SOY doğrultusunda) gerçekleştirilmesini sağlamaya yönelik geliştirilen bir sistemdir (Durusoy, 2002). Bu sistem orman işletme faaliyetlerinin denetimiyle başlayıp ürün ya da hizmetlerin topluma sunulmasına kadar geçen süreçte çeşitli yönetsel etkinliklerin standartlara uygunluğunu denetler (Kuvan ve Erdönmez, 2010). Sertifikasyon, ormancılık faaliyetlerinin, orman sahibinin talebi neticesinde izleme/denetleme düzeni içerisine alındığı ve başarılı bir SOY'ne yönlendirildiği süreçtir. Bu amaçla ormanların işletilmesinde alınan temel ölçütler; “ekolojik açıdan uygunluk”, “toplumsal açıdan yararlılık” ve “ekonomik açıdan uygulanabilirlik” olarak karşımıza çıkmaktadır (DPT,

2001; Şener, 2009a). Güvenilir bir sertifikasyon planı üç ögeden oluşmaktadır: Standartlar, Sertifikasyon ve Akreditasyondur.

Standartlar: Orman yöneticisi tarafından karşılanması gereken unsurları oluşturan ve hangi sertifikasyon değerlendirmelerinin yapılacağını gösteren, sertifikalandırma kurumu tarafından hazırlanan belgelerdir.

Sertifikasyon: Bu standarda ulaşıp ulaşılmadığını veya standartları karşılayıp karşılamadığını anlama sürecidir. Bir kuruluşun belirli bir referans dokümanın (standartların) şartlarına uygunluğunun üçüncü taraf bir kuruluş tarafından değerlendirilmesini içerir.

Akreditasyon: Sertifika veren kurumların yetkili olmalarını ve güvenilir sonuçlar sunmalarını sağlayan bir mekanizmadır. Söz konusu kurumlarda güvenilirliğin sağlanması ve sürekliliği için önemli bir araçtır (Hanford ve Nussbaum, 2004; Şener, 2009b, Anonim, 2015a).

Sertifikasyon; bir organizasyonun kendi sistemleri ve uygulamaları için içsel değerlendirme niteliğinde (birinci şahıs sertifikasyon); bir müşteri veya ticari birlik tarafından yapılan değerlendirme niteliğinde (ikinci şahıs sertifikasyon) ve kabul edilmiş standartlara göre tarafsız bir kuruluş tarafından bizzat alan üzerindeki değerlendirme niteliğinde (üçüncü şahıs sertifikasyon) olmak üzere üç temel yapıda olabilmektedir (Hansen, 1997; Durusoy, 2002).

Bu kapsamda orman sertifikasyonu, genellikle bağımsız üçüncü şahıs denetlemesinden sonra, odun hammaddesinin orijinini ve özelliklerini belirten yazılı bir belge ile sonuçlanan süreçtir. Sertifikasyon, orman işletmeciliği faaliyetlerinin standartlara karşı ölçülmesi ve işletme faaliyetlerinin bu standartlara uyarak gerçekleştirildiğini göstermektedir (Baharuddin, 1995; Bahuriddin, 2008; Şener, 2009a). Orman sertifikasyonunda standartları belirleyen ve standartlara uygunluğu saptayarak sertifika veren kuruluş, prensip ve ölçütlere göre aday ormanın uygunluğunu denetleyen uygulayıcı konumdaki bağımsız kuruluş ve sertifika almak isteyen orman sahibi olmak üzere üç ayrı taraf bulunmaktadır (İlter ve Ok, 2007).

Sertifikasyon uygulamada “Orman Yönetiminin Sertifikalandırılması” veya “Ürün Sertifikalandırılması / Tedarik Zinciri Sertifikasyonu” şeklinde yapılmaktadır. Orman yönetiminin sertifikalandırılmasında, orman yönetiminin belirli standartlara karşı denetlenmesini ve amenajman planları, çalışma planları, envanterler gibi ilgili dokümanların gözden geçirilmesini içerir. Orman işletmesinin sertifikalandırılması işlemi, işletme ormanlarının ve ormanların işletimine ilişkin faaliyetlerin bizzat arazide, çok disiplinli bir ekip tarafından gerekli standartlara göre değerlendirilmesini kapsamaktadır (Geray, 1999). Eğer sertifikasyon ile daha çok tüketicinin satın alma tercihi üzerinde etkili olmak amaçlanıyorsa sertifikasyon işlemi, orman kaynağından elde edilen ürünleri, bölmeden çıkarma, taşıma, işleme ve nihai tüketiciye kadar bütün tedarik zinciri içinde izlenerek “Ürün Sertifikalandırılması” şeklinde yapılmaktadır. Bu işlem, sertifikalı ürünlerin, odun transportu ve işlenmesi, nakliyat ve ileri düzey işlemleri boyunca takibini içerir. Tüm bu süreçlerde sertifikalı bir ormandan gelen odunun, sertifikasız bir ürünle karıştırılması ve değiştirilmesi riski söz konusu olmaktadır. Bu nedenle, tüm bu süreçlerde sertifika kurumunun etiketini taşıyan ürünlerin gerçekten sertifikalı bir ormandan geldiğini garanti altına almak için, bir takip sürecinin ve kontrol sisteminin uygulanması gerekli olmaktadır (Geray, 1999). Yukarıdan da anlaşılacağı üzere bu sistem üretim kanalının sertifikalandırılması olarak nitelendirilmektedir.

Odun ürünlerinin tedarik zinciri, bir orman ürününün ormandan tüketiciye kadar işleme, taşıma, depolama, üretim, paketlenme ve dağıtım işlemlerini izlediği güzergah olmaktadır. Bu nedenle, üretim kanalının sertifikalandırılması, bu kanalın tüm bölümlerinde sertifikalı orman ürününün sertifikasız ürünlerle karıştırılmamasının sağlanması anlamına gelmektedir (Şener, 2009a; FSC, 2015a). Tedarik Zinciri Sertifikasyonu; Ürünün Tanımlanması, Ürünlerin Ayrılması ve Belgeleme aşamalarını içermektedir. Bu aşamalar aşağıdaki şekilde gerçekleştirilmektedir:

1. Ürünün Tanımlanması Aşaması: Sertifikalı ormanlardan gelen veya bu kaynaktan üretilen ürünler açıkça tanımlanmaktadır. Sertifikalı ürünlerin işaretlenme işlemleri yerinde yapılmaktadır.
2. Ürünlerin Ayrılması Aşaması: Sertifikalı ormanlardan gelen tüm ürünler veya bu kaynaktan üretilen ürünler diğer ürünlerden ayrılmalıdır.

3. Belgeleme Aşaması: Sertifikalı ürünlerle ilgili özellikle; satın alma, stok, üretim, satış, malzemelerin üretim sürecinden geçiş kayıtları ile transport bilgileri tutulmalıdır.

Son yıllarda ormancılıkta oduna dayalı ve odun dışı ürünlerin sertifikalandırılmasının yanı sıra günümüzde maddesel olmayan hizmet ve fayda üretimine ayrılmış milli parklar, tabiat parkları, tabiat koruma alanları gibi korunan alanların sertifikalandırılması da üçüncü bir sertifikasyon uygulaması olarak kabul edilmektedir (Şener, 2009a).

Başarılı bir orman sertifikasyon uygulaması 5 unsur içermektedir (Krebs ve Greiner-Mann, 2001). Bunlar:

- Sürdürülebilir orman yönetimi amacıyla oluşturulmuş objektif standartlar, prensipler, kriterler ve göstergeler,
- Standartlara uyulmasını denetleyen bir sertifikasyon kurumu,
- Sertifikasyon kurumunun bağımsız ve profesyonelliğini kontrol eden akreditasyon kurumu,
- Sürdürülebilir orman yönetimini uygulayan orman koruyucusu (ormanın sahibi, bir kurum ya da şirket vb.)
- Sürdürülebilir ürünleri satın almak isteyen tüketici.

Geray (1999)'a göre sertifikasyon sürecini aşağıdaki şekilde özetlemek mümkündür:

- Sertifika almak isteyen orman kurumu sertifika kurumuna müracaat eder.
- Sertifika kuruluşu işletmeyi incelemeye alır ve sertifikasyonun fizibilitesi ve maliyetine ilişkin bir ön değerlendirme yapar.
- Tam bir değerlendirme amacıyla sertifika kuruluşunca görevlendirilen farklı disiplinlere ait bir uzmanlar grubu tarafından orman işletmeciliği uygulamaları ve işlemleri bir standartlar dizinine göre kontrol edilir.
- Sonuçta, orman kaynağı kararlaştırılmış bulunan ulusal ölçütlere göre yönetiliyorsa izleme yapmak koşuluyla belirli bir süre için sertifika hakkı verilir. (Sertifika belli bir süre için geçerlidir ve sertifikalı işletme her yıl denetlenir).

Durusoy (2002)'a göre orman sertifikasyonunun potansiyel faydaları 3 ana başlık altında şu şekilde ifade edilmiştir;

Orman yönetimi / ekonomik

- Gelişmiş performans standartları
- Kaynakların daha iyi kontrolü
- Gelişmiş yönetim sistemleri; planlama, denetim, değerlendirme ve rapor iç mekanizmaları
- Mevzuat kontrolünün azalması
- Sürekli ekonomik hayatıyet, yeni piyasaların açılması
- Gelişmiş piyasa erişimi ve bazen yüksek fiyatlar
- Gelişmiş işletme imajı ve iş ahlakı

Sosyal

- Fakirliğin azaltılması
- Orman yönetiminde halkın sosyal ve çevresel ilgilerine yer verilmesi
- Orman sahiplerinin, diğer ilgi gruplarının ve toplumun amaçlarının dengelenmesi
- Halkın katılımı

Çevresel

- Çevresel koruma
- Biyolojik çeşitlilik yönetimi

Butterfield ve diğ. (2005)'nin çalışmasında orman sertifikasyonunun, ilk etapta çevresel konuları ele aldığı sonrasında sosyal konulara değindiği ve artık günümüzde sertifikasyonun ekonomik yönünün de tartışılır bir hal aldığı belirtilmiştir. Nussbaum ve Simula (2005)'e göre ormancılık da dahil tüm sektörlere ait belgelendirme üç unsurdan oluşmaktadır. Bunlar; standartlar, sertifikasyon ve akreditasyondur. Standartlar, karşılanması gereken şartları ve bu şartlara karşılık hangi değerlendirmenin yapılacağını belirler. Sertifikasyon, standartların karşılanıp karşılanmadığının belirlenmesinde bir yöntem olarak kullanılır. Akreditasyon ise, güvenilir ve tutarlı sonuçlar sağlanması için oluşturulan bir yapıyı ifade etmektedir.

2.3.2. Orman Sertifikasyon Kuruluşları

Ulusal ve uluslararası ölçeklere göre sertifikalandırmayı gerçekleştiren, kendilerine özgü sistemleri, uygulama şekilleri ve standartları olan kuruluşlara sertifikalandırma kuruluşları denmektedir (Nussbaum ve Simula, 2005). 1990'lı yıllarda gelişen çevre bilinci ve tüketicilerin talepleri, orman faaliyetlerinin çevresel ve sosyal performans iletişimi için güvenilir bir araç olarak orman sertifikasyonunu dünya gündemine taşınmıştır. Günümüze gelinceye kadar dünyanın birçok ülkesinde hem korunan alanlara hem de işletmecilik faaliyetlerinin yapıldığı orman alanlarına; orman yönetimi, orman ürünleri üretim ve tedarik zincirine sertifika verilmiş ve sürekli artan bir gelişim göstermiştir. Birçok uluslararası ve ulusal sertifikalandırma kurumu oluşturulmuş, yetki verilen kuruluşlar aracılığıyla sertifikalandırma işlemleri gerçekleştirilmiş ve gerçekleştirilmeye devam etmektedir (Karagöz ve diğ., 2011; Çavdar, 2012).

Ormanları ve orman ürünlerini sertifikalandırma temelde iki bölümden oluşmaktadır. Bunlar; orman yönetiminin sertifikalandırılması ve ürün sertifikalandırılmasıdır. Ancak, son yıllarda ormancılık sektöründe yaşanan gelişmelerle korunan orman alanlarının sertifikalandırılması da söz konusu olmaktadır (Akyol ve Üçok, 2008). Sertifikasyon işlemi, ulusal ve uluslararası ölçeklere göre uygulama biçimleri ve standartları olan kuruluşlar tarafından yürütülmektedir. Farklı yapıda sertifikalandırma sistemleri olmasına rağmen en çok kabul gören ve yaygınlaşan sertifikalandırma sistemi, kabul edilmiş standartlara göre tarafsız ve bağımsız bir kuruluş tarafından bizzat alan üzerindeki değerlendirmeleri içermektedir (Ozinga, 2015). Günümüzde dünya çapında orman tip ve mülkiyetlerinde çeşitliliğe ithafen 50'den fazla sertifikasyon standardı bulunmaktadır (Başkent ve Türker, 2002; Türkoğlu, 2009; Anonim, 2013.). Dünya üzerinde ormancılık alanında sertifikalandırma yapan belli başlı kuruluşlar şunlardır;

- Orman İdare Konseyi (FSC- Forest Stewardship Council),
- Pan Avrupa Ormancılık Sertifikasyon Sistemi (PEFC- Programme for the Endorsement of Forest Certification),
- Uluslararası Tropikal Ormanlar Konseyi (ITTO),
- Amerika Ağaç Tarım Sistemi (ATFS),
- Kanada Standartlar Kurumu Sertifikasyon Sistemi (CSA).

Özellikle oduna dayalı orman ürünlerinin ticaretinde önemli bir yere sahip olan sertifikasyon; sürdürülebilir orman yönetiminin ormancılık politikaları arasında yer almaktadır. Dünya ormanlarının yaklaşık olarak % 8'i sertifikalandırılmıştır. Bu sertifikalandırma işleminde PEFC ve FSC önemli bir yer tutmaktadır (Yıldırım, 2010).

2.3.2.1. Orman İdare Konseyi (FSC)

FSC gelecek kuşaklar için ormanları koruyan, en yüksek seviyede bütünlük ve dengenin sağlanması amacıyla dünya ormanlarının çevresel, sosyal ve ekonomik açıdan uygun yönetimini destekleyen uluslararası üyelik tabanlı, kar amacı gütmeyen bağımsız bir organizasyondur.

1992 yılında Rio'da düzenlenen Birleşmiş Milletler Çevre ve Kalkınma Konferansında orman tahribatını durdurmak için bir anlaşma yapılamamış olması sebebiyle bir grup iş adamı, çevreci ve topluluk liderinin bir araya gelmesi ile 1993 yılında Orman İdare Konseyi adıyla kurulmuştur (FSC, 2015a).

FSC'nin misyonu dünya ormanlarının çevresel olarak sağlam, sosyal olarak faydalı ve ekonomik olarak başarılı yönetimini teşvik etmekken, vizyonu ise gelecek nesiller için dünya ormanlarının sağlığını tehlikeye atmadan mevcut orman ürünleri ihtiyacını karşılamaktır. 2015 Ağustos ayı itibarıyla FSC Türkiye'de 2.359.473 ha tüm dünyada 80 ülkede toplam 183.863.540 ha ormanlık alanı sertifikalandırmıştır (FSC, 2015a).

FSC mevcut misyon ve vizyonunu başarmak için tüm dünyadaki sertifikalı ormanlarda uygulamak üzere 10 prensip ve 57 kriter geliştirmiştir. FSC sertifikasını almak için, orman sahipleri veya yöneticileri FSC tarafından geliştirilmiş olan sürdürülebilir orman işletmeciliği prensiplerine uymak durumundadır (Karmann ve Smith, 2009). Bu prensipler;

1. Yasalara ve FSC prensiplerine uyum
2. Mülkiyet, kullanım hakları ve sorumluluklar
3. Yerli halkın hakları
4. Toplumsal ilişkiler ve işçi hakları
5. Ormanlardan sağlanan faydalar
6. Çevresel etki
7. Yönetim planı

8. İzleme ve değerlendirme
9. Yüksek koruma değerli ormanlar
10. Plantasyon

FSC prensipleri, hem süreç hem de performans standartlarını kapsamaktadır. FSC programı, küresel olarak tüm orman sistemlerine (tropik, ılıman, kuzey iklimi ormanları) hitap edecek şekilde düzenlenmiştir. FSC'nin, sertifikasyonda aradığı en temel ölçütler; ormanların 'çevresel açıdan uygun', 'toplumsal açıdan yararlı' ve 'ekonomik açıdan uygulanabilir' bir şekilde yönetilmesidir (Geray, 1999).

FSC, orman yönetimi ve üretim zinciri sertifikasyonunun her ikisini de gerçekleştirmektedir. Fakat tüm değerlendirmeyi tek başına yapmamakta, uygulamayı yaparken işletmelerin performansını ölçen akreditasyon kuruluşlarına yetki vermektedir. Daha sonra, bu yetkilendirilen kurumlar FSC adına sertifikasyonu gerçekleştirmektedir (FSC, 2015a).

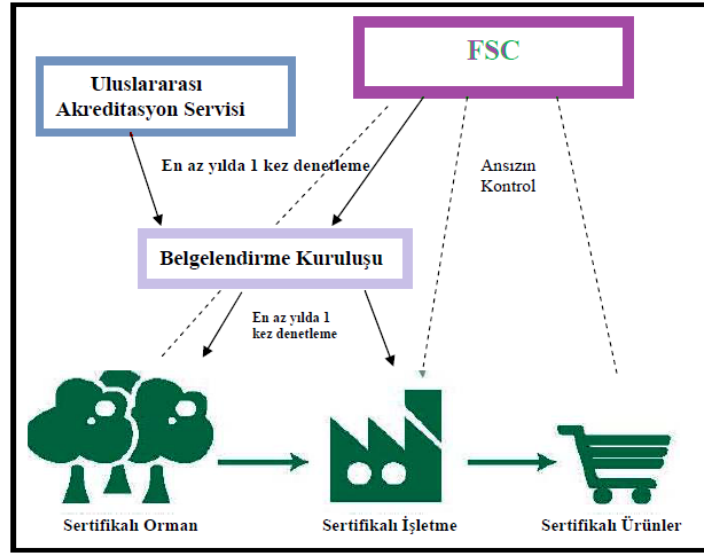
FSC adına sertifikasyon iki aşamalı olmaktadır. İlk aşama, orman yönetim faaliyetlerinin değerlendirilmesi kapsayan yönetim sertifikasyonu (FM-Forest Management), ikinci aşama ise işleme, imalat ve nihai tüketiciye kadar üretim kanalının onaylanmasını içeren üretim zinciri sertifikasyon sistemi (CoC-Chain of Custody) dir.

CoC sertifikasyonu alan firmalar ürünleri üzerine FSC logosunu koyarak ürünlerin, ormanların ve doğal hayatın korunmasını destekleyen güvenilir kaynaklardan geldiğini kanıtlamaktadırlar. FSC logosu Şekil 2.3'te verilmiştir.

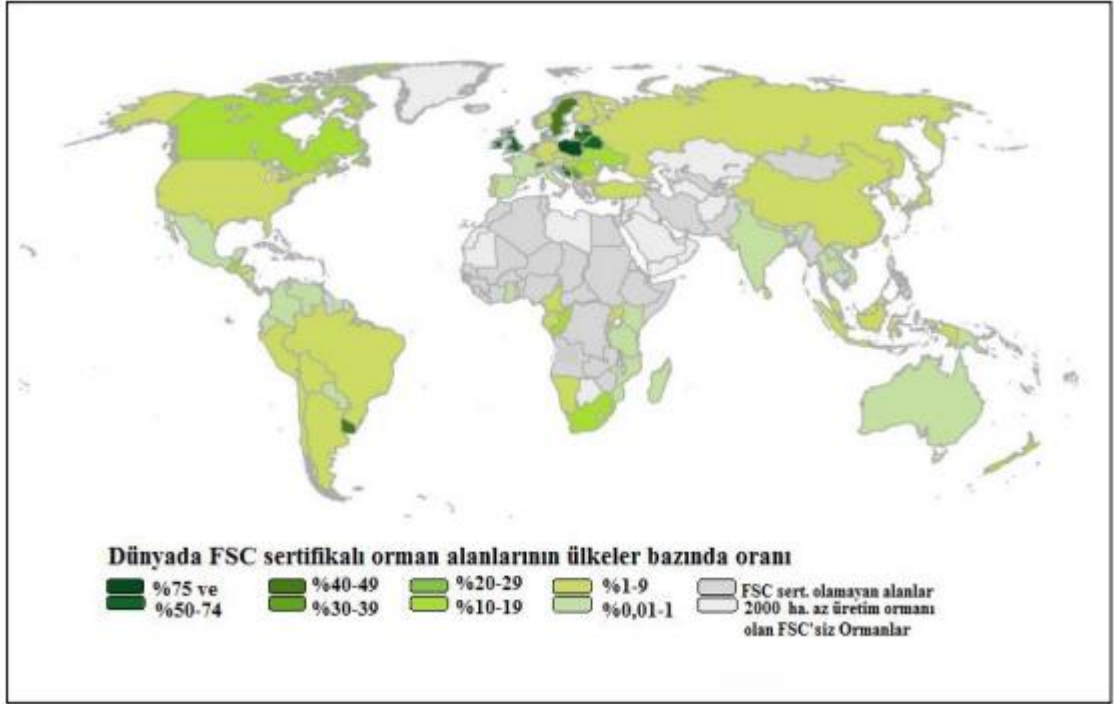
Şekil 2.3: FSC logosu (FSC, 2015b).

Sertifikasyon için FSC, kendi standartlarına göre sertifikasyon hizmetleri sağlayan güvenilir, yetkili ve bağımsız sertifikasyon kurumlarına yetki vermektedir. Ardından yetkili sertifikasyon kurumlarının taleplerine uygun olarak devamlılığını akreditasyon yöntemi ile takip ederek düzenlemektedir. Aşağıdaki şekilde denetlemelerin Uluslararası Akreditasyon Servisinden onay alan ve FSC tarafından yetkilendirilen belgelendirme kuruluşları tarafından yapıldığı ancak bu denetlemelerin FSC kuruluşu tarafından da yapılabileceği ifade edilmektedir (Şekil 2.4) (FSC, 2015b).

Şekil 2.4: FSC Sertifikasyon sistemi (FSC, 2015b).

Kıtasal bazda FSC sertifikalı ormanlar Şekil 2.5 'de verilmiştir (FSC, 2015a). Belirtilen şekilde sertifikalı ormanların % 53,97'si (100,74 milyon hektarı) Kuzey ormanları, % 35,47'si (66,21 milyon hektarı) ılıman iklim ormanı ve % 10,55'i (19,69 milyon hektarı) Tropik-subtropik ormanlardır. Yine bu ormanların % 64,36'sı (120,12 milyon hektarı) doğal ormanlar, % 8,12'si (15,17 milyon hektarı) plantasyon ormanları ve % 27,5'i (51,34 milyon hektarı) yarı doğal ormanlardır (FSC, 2015a).

Şekil 2.5: Dünyada FSC sertifikalı orman alanlarının ülkeler bazında oranı (FSC, 2015a).

FSC sertifikasyon kuruluşunun tercih edilme sebepleriyle ilgili bazı araştırmalar yapıldığı görülmüştür. Butterfield ve diğ. (2005), “Orman Sertifikasyonu ve Küçük Orman Kuruluşları: Temel Eğilimler, Etkiler, Yararlar ve Kısıtlamalar” adlı çalışmalarında, FSC, PEFC ve ATFS kuruluşları üzerine yaptıkları incelemede sertifikasyonun önce çevresel, sonra sosyal, günümüzde ise ekonomik konularda tartışıldığını belirterek bu anlamda küçük işletmecilerin piyasada eşit şartlarda mücadele etmediklerini belirterek özellikle FSC ve PEFC kuruluşunun küçük orman sahiplerine fırsatlar sunduğunu belirtmiştir.

Cashore ve diğ. (2005), Amerika Birleşik Devletleri, Kanada ve Almanya’da orman yönetimi sertifika kuruluşlarını seçme nedenleri üzerine yaptıkları araştırmada sivil ve tamamen bağımsız uluslararası kuruluş olan FSC ile diğer bağımsız denetim sertifikasyon kuruluşlarının tercih edilme veya seçilme nedenleri araştırılmıştır. Çalışma sonucunda firmaların sertifikasyonu tercihlerinde orman ürünleri piyasasında sertifikasyonun önemli bir yeri olduğu ortaya çıkmıştır. Bunun yanında FSC ve diğer bağımsız denetim kuruluşları arasında en önemli tercih sebebi olarak FSC’nin çevresel

duyarlılık temellerine sahipken diğer bağımsız denetim kuruluşların sertifikasyona ekonomik tabanlı bir yaklaşım izlemeleri olduğunu belirtmişlerdir.

2.3.2.2. *Pan Avrupa Ormancılık Sertifikasyon Sistemi (PEFC)*

PEFC (Programme for the Endorsement of Forest Certification) kar amacı gütmeyen, bağımsız, sürdürülebilir orman yönetimi ilkeleri doğrultusunda hareket eden bir özel sektör girişimi olarak 1999 yılında Paris'te kurulmuştur. Pan Avrupa (Helsinki) süreci sonunda ortaya konulan ölçütlere uygun şekilde ürünlerin işletildiğinin güvencesinin tüketiciye verilmesi amacını gütmektedir. PEFC odun ve odun dışı ürünlerin üretiminde tüm orman tedarik zincirinin yüksek ekolojik, sosyal ve etik standartlar gözetilerek üretildiğinden emin olunması için çalışmaktadır. PEFC tarafından sertifikalandırılan ormanlardan elde edilen odun ürünleri PEFC logosu ile etiketlenir, böylelikle tüketicilerin bu ürünleri satın alarak sürdürülebilir orman yönetimi için olumlu bir tercih yapabildikleri ifade edilmektedir. PEFC, ülkelerin ekonomik, sosyal, çevresel ve kültürel özelliklerine uygun ulusal standartların, uluslararası kabul görmüş kriterlere uyum sağlamasını amaçlayan bir sistemdir (PEFC, 2015).

PEFC'nin kurucu ülkeleri olan Avusturya, Belçika, Çek Cumhuriyeti, Fransa, Finlandiya, İrlanda, Norveç, Portekiz, İspanya, İsveç ve İsviçre'ye daha sonra katılan Almanya ve Avusturya ormanları da eklenmiştir. Ayrıca Avrupa ülkesi olmayan Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ve Kanada da bu organizasyona katılmıştır. PEFC Orman Yönetim Sertifikasının en yaygın olduğu ülkeler ise; Kanada, ABD, Finlandiya, Avustralya, Norveç, Almanya, İsveç, Fransa'dır (Nussbaum ve Simula, 2005).

PEFC uygun bulunmuş 36 ulusal sertifikasyon sistemi ve 260 milyon hektardan fazla olan sertifikalandırılmış ormanları ile dünyanın en büyük Orman Sertifikasyon sistemidir. Dünya ormanlarının % 25'inde yaşayan 2 milyar kişinin dahil olduğu ve küçük orman sahiplerinin de tercih ettiği bir sistem olması önemli özelliklerinden biridir. Aynı zamanda PEFC sertifikası dünya çapında çok sayıda kamu ve özel odun tedarikçisi tarafından da tercih edilmektedir (PEFC, 2015).

PEFC sistemi içerisinde, ulusal ormancılık standartları tespit edilmekte ve ulusal sertifikasyon birimleri oluşturulmaktadır. Bu ulusal birimler PEFC konseyinde seçilmiş temsilciler vasıtasıyla temsil edilmektedirler. Bu temsilciler, PEFC Genel Kurul üyelerini seçmektedirler. Ulusal sertifikasyon standartları ve birimleri PEFC kriter ve

kurallarına göre, birimin kabul edilip edilmeyeceğine ve dolayısıyla PEFC logosunu kullanma hakkını elde edip edemeyeceğine karar verilmeden önce, daha ayrıntılı olarak incelenmek üzere konseye teslim edilmektedir. Ulusal akreditasyon birimleri tarafından yetkilendirilen sertifikasyon kuruluşlarınca, ulusal sertifikasyon birimi adına orman sertifikasyonu denetimi yapılmakta ve böylelikle logo kullanılabilirlikte (Durusoy, 2002).

PEFC'nin sürdürülebilirlik prensipleri:

- 1- Orman ekosistemini ve biyoçeşitliliği korur ve geliştirir,
- 2- Ormanların ekosisteme sağladığı faydaların sürekliliğini sağlar,
 - a) Odun, biyokütle, lif, odun dışı ürünler ve diğer yiyeceklerin,
 - b) Su döngüsü, karbon depolama ve tutma ile erozyonu önlemesi,
 - c) İnsanlar ve hayvanlar doğal yaşam alanlarının korunması ve barınma,
 - d) Ruhsal ve sosyal diğer faydaların sağlanması,
- 3- Kimyasal madde yerine doğal alternatiflerini kullanmak ya da kullanımını en aza indirmek,
- 4- İşçi hakları ve refahı,
- 5- Yerel istihdamın teşvik edilmesi,
- 6- Yerel halkların haklarına saygı,
- 7- Ormanlık faaliyetlerinin yasal çerçevede olması ve iyi uygulamaların takibi, şeklinde sıralanmaktadır.

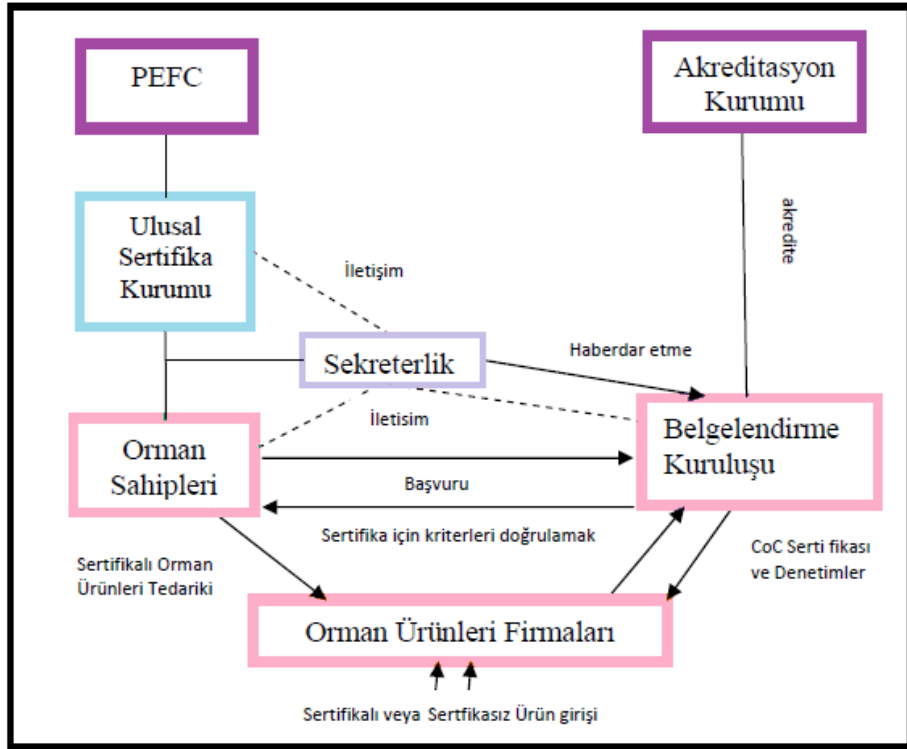
PEFC sistemi, Pan Avrupa (Helsinki) süreci SOY kriter ve göstergeleri doğrultusunda değerlendirme yapmaktadır. Bu kriterler aşağıdaki gibidir (PEFC, 2015):

- Orman kaynakları ve bu kaynakların küresel karbon döngüsüne olan katkılarının geliştirilmesi ve sürdürülmesi,
- Orman ekosisteminin sağlık ve mevcudiyetinin geliştirilmesi ve sürdürülmesi,
- Ormanların üretim (odun ve odun dışı) fonksiyonlarının geliştirilmesi ve sürdürülmesi,
- Orman ekosistemlerindeki biyolojik çeşitliliğin düzenli şekilde geliştirilmesi, korunması ve sürdürülmesi,
- Ormanların koruyucu (özellikle toprak ve su) fonksiyonlarının düzenli şekilde geliştirilmesi ve sürdürülmesi,

- Diğer sosyo-ekonomik işlevlerin sürdürülmesi.

Avrupa ormanlarında sertifikasyon kriterleri olarak Pan Avrupa sürdürülebilir orman yönetimi kriter ve göstergeleri kullanılırken, Afrika tropikal ormanlarda ATO/ITTO prensipleri, kriterleri ve göstergeleri kullanılır. Yine Montreal, yakın doğu, Tarapato süreçleri sonucu oluşan sürdürülebilir orman yönetimi uygulamaları ulusal bazda kabul edilir. PEFC, uluslararası sözleşmeleri uygulamalarında kullanır. Çalışanlarla ilgili konularda Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) Sözleşmesinin ilgili maddelerini, Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesini, Kyoto Protokolünü, Nesli Tehlike Altında Olan Yabani Hayvan ve Bitki Türlerinin Uluslararası Ticaretine İlişkin Sözleşmeyi (CITES) ve Biyo-güvenlik Protokolünü dikkate alır (PEFC, 2015).

PEFC, bölgesel, grup ve bireysel olarak her türlü mülkiyetteki ve tipteki ormanlara üçüncü taraf denilen bağımsız belgelendirme kuruluşları vasıtasıyla sertifika vermektedir. PEFC sertifikasyon sistemi Şekil 2.6 'da verilmiştir.

Şekil 2.6: PEFC sertifikasyon sistemi (PEFC, 2015).

Şekil 2.6 'da görüleceği üzere PEFC sertifikasyon sistemi kendi organizasyon yapısı içinde Ulusal Sertifika Kurumuna sahiptir. Orman sahiplerinden gelen başvuru neticesinde Ulusal Sertifika Kurumu sekreterlik aracılığı ile belgelendirme kuruluşunu haberdar eder ve süreç başlar. Tüm süreçler olumlu ilerlediği takdirde orman sahiplerine akreditasyon kuruluşu aracılığıyla PEFC sertifikası verilmektedir.

3. MALZEME VE YÖNTEM

Bu kısımda çalışma için kullanılan malzeme, araştırma alanı olarak seçilen Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü'nün seçilme nedenleri ve çalışmada kullanılan yöntem açıklanmıştır.

3.1. MALZEME

Çalışma kapsamında Genel Kısımlar içerisinde yer alan sürdürülebilirlik ve sürdürülebilir orman yönetimi ile sertifikalandırma kısımları için bilimsel makaleler, tezler, çeşitli kitaplar, raporlar ve diğer çalışmalar taranarak bir veri tabanı oluşturulmuştur. İnternet ortamında yapılan bu araştırmaların dışında Orman Genel Müdürlüğüne ait yayınlardan ve İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi kütüphanesindeki bazı yayınlardan da yararlanılmıştır.

Genel Kısımlarda aktarılan bilgilerle ilgili yapılan literatür taramasının ardından Bulgular kısmında belirtilen hususlarda sertifikasyon süresince denetçiler tarafından oluşturulan raporlardan, Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü'nün kayıtlarından, Orman Bölge Müdürlüğü ile denetleyici firma arasında geçen yazışmalardan yararlanılmıştır.

Sertifikasyon süresince yapılan çalışmalar gözlem yoluyla izlenmiş, denetleme ve uygulama çalışmaları esnasında paydaşlarla görüşmeler yapılmıştır. Yapılan çalışmanın önemli bir kısmını teşkil eden ön denetim, ana denetim ve ara denetim raporları temin edilmiştir.

Sertifikasyon süreci boyunca OGM ve Kastamonu OBM çalışanlarıyla, üniversitelerden öğretim görevlileriyle, yerel yönetim sorumlularıyla, FSC denetçileriyle, SGS firması çalışanlarıyla, Ayancık OİM personeliyle, köy muhtarlıklarıyla, orman kooperatifleriyle, orman köylüleriyle, ormanda çalışan işçilerle görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Süreç öncesi planlama çalışmaları ve kurumların sorumluluklarının değerlendirilmesi aşamasında Bölge Müdürlüğü personeli ve SGS firması yetkilileriyle, denetleme aşamalarında FSC kuruluşu yetkilileriyle ve sertifikasyon süreci boyunca

özellikle uygulama aşamalarında belirtilen diğer paydaşlarla görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Ayrıca planlama aşamasından ana denetim aşamasına kadar olan süreç yapılan gözlemlerle değerlendirilmiştir.

3.2. YÖNTEM

Bu başlıkta araştırma alanı olarak seçilen Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü'nün tanıtımı yapılmış sonrasında ise araştırmada kullanılan yöntem açıklanmıştır.

3.2.1. Araştırma Alanının Tanıtımı

Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğüne bağlı 4 İşletme Müdürlüğünde birlikte yürütülen FSC süreci kapsamında seçilen işletme müdürlüklerinin seçilme nedenleri Bulgular kısmında değerlendirilmiştir. Ayancık OİM, Ayancık ilçesinin mülki hudutlarının tamamındaki ormanlık alanları işletmekle sorumlu 1939'da kurulmuş işletme müdürlüğüdür. Ayancık OİM sınırları içinde 1 ilçe 72 adet köy bulunmaktadır. Ayancık OİM sınırları içerisinde TÜİK 2012 verilerine göre toplam 12.743 kişi yaşamakta olup bunların 8.984 adedi orman köylüsüdür (KOBM, 2015; Anonim 2015b). 2012 yılı itibariyle Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü'nde en fazla üretim yapılan işletme müdürlüğü Ayancık OİM'dür. Ayancık OİM'de 346.985 m³'lük artıma karşılık 193.148 m³'lük üretim yapılmaktadır. (Tablo 3.1) Geçmiş yıllarda bölgede yer alan Ayancık ORÜS Kereste Fabrikası'nın da etkisiyle bölgede yıllar boyu en önemli gelir kaynağı olarak ormancılık faaliyetleri yer almış ve yörede yaşayan insanlar için ormancılık en önemli iş kolu olmuştur (AOİM, 2012).

Tablo 3.1: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğünde artım ve üretim miktarları.

	Servet (m ³)	Artım (m ³)	Yıllık Eta (m ³)		
			İbrelî	Yapraklı	Toplam
AKGÖL	1.348.371	29.832	13.493	6.172	19.665
AYANCIK	918.158	25.825	399	5.975	6.374
ÇANGAL	2.501.883	43.416	20.950	9.510	30.460
GÖLDAĞ	1.531.091	25.203	745	15.940	16.685
İNALTI	1.870.962	37.047	4.814	19.316	24.130
KARADAĞ	1.357.895	27.857	7.464	6.225	13.689
KEPEZ	1.900.121	34.933	12.881	8.159	21.040
KÖMÜRGÖLÜ	1.442.712	38.557	246	7.848	8.094
KUMLUK	1.059.680	27.412	603	9.881	10.485
YEMİŞLİ	2.151.373	38.517	19.785	8.863	28.648
YENİCE	1.275.998	18.386	2.177	11.701	13.878
TOPLAM	17.358.244	346.985	83.557	109.590	193.148

Şekil 3.1: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü Sınırları.

Ayancık Orman İşletme Müdürlüğünde 11 işletme şefliği bulunmaktadır. Bunlar; Akgöl, Ayancık, Çangal, Göladağ, İnaltı, Karadağ, Kepez, Kömürgölü, Kumluca, Yemişli ve Yenice'dir. Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü'nün toplam alanı 80.195,30 ha olup bu alanın 59.058 ha lık kısmı orman 21.137,30 ha lık kısmı açıklık alandır. Ayancık Orman İşletme Müdürlüğüne ait işletme şefliklerinin alan dağılımları Tablo 3.2'de verilmiştir.

Tablo 3.2: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü işletme şefliklerinin alan dağılımları (KOBM, 2015).

İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	İŞLETME ŞEFLİĞİ	VERİMLİ ORMAN (Ha)	BOZUK ORMAN (Ha)	TOPLAM ORMANLIK ALAN (Ha)	AÇIKLIK ALAN (Ha)	GENEL TOPLAM (Ha)
AYANCIK	Akgöl	3,554.3	95.3	3,649.6	686.6	4,336.2
	Ayancık	4,948.8	1,298.5	6,247.3	3,922.7	10,170.0
	Çangal	5,558.7	137.9	5,696.6	541.1	6,237.7
	Göladağ	4,993.0	185.7	5,178.7	1,578.9	6,757.6
	İNaltı	5,302.4	29.6	5,332.0	1,151.7	6,483.7
	Karadağ	3,946.0	638.5	4,584.5	2,748.1	7,332.6
	Kepez	5,219.3	494.1	5,713.4	724.8	6,438.2
	Kömürgölü	6,291.9	954.5	7,246.4	4,580.9	11,827.3
	Kumluk	5,589.3	611.3	6,200.6	3,390.9	9,591.5
	Yemişli	4,772.8	193.1	4,965.9	989.8	5,955.7
	Yenice	4,012.5	230.5	4,243.0	821.8	5,064.8
TOPLAM	54,189.0	4,869.0	59,058.0	21,137.3	80,195.3	

3.2.2. Araştırmada Kullanılan Yöntem

Çalışmanın özellikle “Genel Kısımlar” kısmında literatür taraması yoluyla elde edilen verilere yer verilmiştir. Bu bağlamda çalışmada yerli ve yabancı kaynaklar taranmış belirlenen örnek alandaki sertifikasyon süreci incelemesi yapılmadan önce genel anlamıyla sürdürülebilir orman yönetimi ve sertifikasyon kavramı açıklanmaya çalışılmıştır.

Çalışmada istatistiki bazı veriler ve İşletme Müdürlüğü için oluşturulan çeşitli raporlardan yararlanılmış ayrıca araştırmacının araştırma imkânlarının söz konusu bölge için uygun olması sebebiyle sertifikasyon süreci boyunca sosyal bilimlerde yoğun bir şekilde kullanılan Görüşme Tekniği ve Gözlem Yöntemlerinden yararlanılmıştır.

Gözlem tekniği; bireylerin sergiledikleri davranışları “doğal ortamı dahilinde” araştırmak gerektiğinde başvurulan bir yöntemdir (Akgül,2005).

Uygulanış biçimlerine göre 2 tip gözlem yöntemi vardır:

- Katılımsız Gözlem
- Katılımlı Gözlem

Katılımsız gözlem; gözlemcinin gözlemlediği gruba dahil olmadan dışarıdan yaptığı gözleme işiyken katılımlı gözlem; gözlemcinin gözlemlediği gruba katılarak grubun bir üyesi gibi davranması demektir (İslamoğlu, 2002).

Çalışma boyunca araştırmacının çalışma alanı olan Ayancık OİM’nde görev almasından dolayı katılımlı gözlem tekniği uygulanmıştır. Katılımlı gözlemde gözlemci gözlenenlerle birlikte olup onlardan biri gibi davranır (Karasar, 2005). Gözlem yoluyla elde edilen bilgiler, olayın akışına uygun olarak kayda alınır. Gözlemci gün içinde olup bitenleri katılımlı gözlemci olarak gözler, gözlediklerini hatırlamaya çalışır ve bunları kaydeder (Balcı, 2005).

Çalışma kapsamında uygulanan diğer araştırma yöntemi olan görüşme tekniği araştırmalarda yaygın olarak kullanılan veri toplama tekniklerden biridir. Bu yöntemde genellikle araştırmacı önceden hazırlanmış soruları sorar ve karşıdaki kişinin verdiği yanıtları kaydeder (Kuş, 2003). Bu çalışmada görüşme teknikleri yöntemlerinden biri olan Kılavuzsuz Görüşme Tekniğinden yararlanılmıştır.

Kılavuzsuz görüşme, görüşme konularının genel çerçevesiyle bile önceden kestirilemediği, bu nedenle gerçek anlamda bir görüşme kılavuzunun bile izlenemediği durumlarda başvurulan bir tekniktir (Türnüklü, 2000).

Çalışma kapsamında seçilen katılımlı gözlem ve kılavuzsuz görüşme teknikleri araştırmacının haziran 2012 ve ağustos 2014 arasında araştırma alanında görev almış olmasından dolayı yoğun bir şekilde kullanılmıştır. 2012 yılı haziran ayındaki ön denetim aşamasından itibaren Malzeme kısmında belirtilen paydaşlarla görüşmeler yapılmaya başlanmış ve bu tarihten itibaren gözlem yapma fırsatı ortaya çıkmıştır. Bu tarihten önceki durum yine yapılan görüşmeler ve işletme müdürlüğü dökümanlarıyla belirlenmeye çalışılmıştır. 2012 yılı ön denetim ve ana denetimi aşamalarında denetçilerle birlikte denetleme çalışmalarına katılım sağlanmıştır. 2013 yılı ara denetimi aşamasında denetleme çalışmaları için Ayancık OİM tercih edilmediğinden ve 2014 yılı ara denetiminde araştırmacı bu bölgede görev almadığından dolayı bu kısımlarda yalnızca denetleme raporlarından bahsedilmiştir. Sertifikasyon çalışmaları kapsamında Ayancık OİM'de yapılan uygulama çalışmalarında, özellikle 2012 yılı ön denetim aşamasından ana denetim aşamasına kadar olan süreçte gözlemlerde bulunulmuş, belirtilen paydaşların tümüyle görüşmeler gerçekleştirilmiş ve tutulan notlar çalışma kapsamında değerlendirilmiştir. Özellikle işletme şeflerine çalışma şartları, yapılan uygulamalar ve sürecin etkileriyle ilgili sorulan sorular, arazi çalışmaları ve eğitimler esnasında orman köylüleriyle yapılan değerlendirmeler, denetleme çalışmaları esnasında denetçilerle yapılan görüşmeler çalışmanın temelini oluşturmaktadır.

4. BULGULAR

Bu bölümde ilk başlık altında Ayancık OİM'deki sertifikasyon sürecinden önceki aşamalar incelenmiştir. Süreçle ilgili yapılan planlama çalışmaları başlığı altında, amaç ve beklentiler ile sertifikasyon sürecine yönelik karar verme aşamaları değerlendirilmiştir. İkinci başlıkta sertifikasyon çalışmalarının 3 ana unsuru olarak görülen Ayancık OİM, FSC ve SGS kuruluşlarının örgüt yapıları, yetki ve sorumlulukları değerlendirilerek meydana gelen değişimler ele alınmıştır. Üçüncü başlık altında ise ilk olarak sertifikasyon çalışmaları kapsamında FSC kurumuna bağlı denetçiler tarafından 2012 yılı haziran ayında uygulanan ön denetim aşaması; yerinde yapılan gözlemler, ilgi gruplarıyla yapılan görüşmeler ve ön denetim raporları incelenerek irdelenmiştir. İkinci olarak, ön denetim raporuna göre tespit edilen eksikliklerin İşletme Müdürlüğü tarafından ana denetim aşamasına kadar giderilmeye çalışılmasıyla ilgili yapılan uygulama çalışmaları incelenmiştir. Daha sonra 2012 yılındaki ana denetim, 2013 ve 2014 yıllarındaki ara denetim uygulamaları neticesinde FSC kurumu tarafından Bölge Müdürlüğüne bildirilen raporların kısa bir değerlendirmesi yapılmıştır. Yaşanan sertifikasyon sürecinin İşletme Müdürlüğü'ndeki ekonomik, ekolojik ve sosyal etkileri son başlık altında değerlendirilerek bu kısım tamamlanmıştır. Bu kısımda yer alan çalışmalarda süreç boyunca ilgililerle yapılan görüşmeler, gözlemler ve denetçi raporlarından yararlanılmıştır.

4.1. ORMAN SERTİFİKASYONUNA YÖNELİK PLANLAMA ÇALIŞMALARI

Bu başlık altında genel olarak orman sertifikasyonuna karar verilmesi ve bu kararın uygulamaya nasıl aktarıldığı ile ilgili bulgulara yer verilecektir. Buradaki bilgiler gerek Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nca alınan kararlardan gerekse Ayancık Orman İşletme Müdürlüğünde yapılan görüşmelerden elde edilmiştir. Öncelikli olarak orman sertifikasyonunun Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü'nde uygulanmasındaki temel amaç araştırılmış ve bu amaç doğrultusunda orman sertifikasyonundan neler beklendiği ortaya konmaya çalışılmıştır. Sonrasında sürecin nasıl işlediğine ilişkin elde edilen

bulgulara yer verilmiştir. Böylece orman sertifikasyonunun Ayancık Orman İşletme Müdürlüğünde uygulama sürecine başlamadan önceki durum analiz edilmiş ve değerlendirilmiştir.

4.1.1. Sertifikasyon Çalışmalarının Amacı ve Geleceğe Yönelik Beklentiler

Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü, koru ormanlarında 191 milyon m³ ve koruya tahvil/baltalık ormanlarda 1,2 milyon ster ile servet bakımından ülkemizdeki en zengin orman bölge müdürlüğüdür. Ayrıca Amasya Orman Bölge Müdürlüğünden sonra 27 orman bölge müdürlüğü arasında 1.250.592 ha'lık ormanlık alanıyla en fazla ormanlık alana sahip 2. orman bölge müdürlüğüdür (OGM, 2014). Bu kapsamda orman sertifikasyonu açısından önem verilen bölge müdürlüklerinden biridir. Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğüne bağlı 21 işletme müdürlüğünden biri olan Daday Orman İşletme Müdürlüğünde 2011 yılında sertifikasyon süreci başlatılmıştır. Diğer bir anlamda bu bölge müdürlüğü için Daday Orman İşletme Müdürlüğü pilot bölge olarak belirlenmiştir. 2012 yılında ise sertifikasyon sürecinin Orman Genel Müdürlüğü tarafından ülke çapında genişletilmesi amacıyla beraber söz konusu bölge müdürlüğüne bağlı 4 işletme müdürlüğünde süreç devam ettirilmiştir. Bu süreç içerisinde seçilen 4 işletme müdürlüğünün karar aşamasında bazı faktörler dikkate alındığı anlaşılmıştır. Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü 2 ilin sınırlarını kapsamaktadır. Bu iller Kastamonu ve Sinop'tur. Bu illerden Kastamonu'da 16, Sinop'ta ise 5 işletme müdürlüğü bulunmaktadır. Konu ile ilgili olarak Bölge Müdürlüğü'nde yapılan görüşmelerde orman sertifikasyonu sürecine dahil edilecek işletmelerin bu unsur dikkate alınarak Sinop ilinden 1 Kastamonu ilinden ise 3 İşletme Müdürlüğünün sertifikasyon sürecine dahil edilmesi yönünde karar alındığı anlaşılmıştır. Bu 4 işletme belirlenirken bunun dışında çeşitli özelliklerinde dikkate alındığı belirlenmiştir. Bunlar;

- Seçilen işletme müdürlüklerinin coğrafi konumlarının tüm bölge müdürlüğünü kapsayacak homojen bir dağılım göstermesi,
- Ormancılık faaliyetlerinin diğer işletmelere oranla daha yoğun olarak gerçekleştirildiği yerler olması,
- Orman dışı alan miktarının daha az olması ve bu nedenle denetleme çalışmalarının daha rahat yürütülecek olması,

- Ormancılık faaliyetlerine katılım sağlayan orman köylülerinin sayısının fazla olması

4.1.2. Sertifikasyon Çalışmalarının Başlangıcı ile İlgili Karar Verme Süreci

Genel Kısımlar içerisinde söz edilen FSC, PEFC, ITTO, ATFS, CSA gibi sertifikasyon kurumları arasından Orman Genel Müdürlüğü FSC kurumu ile çalışmayı tercih etmiştir. Bu tercih sürecinde dünya üzerindeki tüm ormanlık alanlarda sertifikasyon çalışmalarını yürütmekten çok, tropik ormanlar (ITTO), ABD ormanları (ATFS), Kanada ormanları(CSA) gibi belirli alanlarda bu çalışmaları devam ettiren ve kendi ilgi bölgelerinde tanınırlık kazanan kuruluşlarının değerlendirme dışı bırakıldığı görülmüştür. Uluslararası tanınırlığı olan PEFC ve FSC kuruluşları arasından OGM tarafından FSC kuruluşunun tercih edilmesinin sebebi PEFC sertifikası için Türkiye’de ulusal sertifika sisteminin bulunmaması ve gerek Avrupa ülkelerinde gerekse Türkiye’de FSC sertifikalı hammadde talebinin daha fazla olması gösterilmektedir (Tolunay ve Türkoğlu, 2014). FSC kuruluşunun tercih edilmesinden sonra sertifikasyon çalışmalarını yürütmek üzere bu kuruluşun Türkiye’de FSC prensip ve kriterlerine göre akreditasyon yetkisi verdiği kuruluşların bazılarının katıldığı bir ihale süreci gerçekleştirilmiştir. Bu sürecin sonunda SGS Qualifor Belgelendirme kuruluşu yetki sahibi olmuş ve sertifikasyon çalışmalarında aracı kuruluş olarak görev almıştır. Orman Genel Müdürlüğü tarafından ilk olarak Bolu Orman Bölge Müdürlüğüne bağlı Aladağ Orman İşletme Müdürlüğünde sertifikasyon çalışmaları başlatılmıştır. Bu işletme müdürlüğündeki çalışmalar tek bir işletme şefliğinde gerçekleştirilmiştir. Aladağ Orman İşletme Şefliğinde sertifikasyon sürecinin başarıya ulaşmasının ardından Kastamonu OBM Daday OİM’nde sertifikasyon çalışmaları sürdürülmüştür. 2011 yılında İşletme Şefliği bazında başlayan sertifikasyon çalışmaları 2012 yılı başında işletme müdürlüğü 2012 yılı sonlarında da Muğla Orman Bölge Müdürlüğünün tamamının sertifikalandırılmasıyla devam ettirilmiştir. Kastamonu, Bursa, Zonguldak, Bolu OBM’ne bağlı işletme müdürlüklerinin bazılarında alınan FSC sertifikalarının yanında 2015 yılı sonu itibariyle Adapazarı, Amasya, Balıkesir, Isparta ve Adana OBM’lerinde de çalışmaların devam edeceği ve 2015 yılı sonunda 3,25 milyon ha orman alanında orman yönetim sertifikası alınmasının hedeflendiği belirtilmektedir (Orman ve Su İşleri Bakanlığı, 2013). Ayrıca Türk Standartları Enstitüsü (TSE) ile OGM arasında ulusal sürdürülebilir orman yönetimi standartlarının geliştirilmesine dair 2013 yılında

imzalanan protokol kapsamında TSE Standart Hazırlama Merkez Başkanlığı'nca, "Ulusal Sürdürülebilir Orman Yönetimi Standartları" hazırlanması çalışmaları başlatılmıştır (TSE, 2013). Ulusal sertifikalandırma sisteminin kurulması ile sertifikalı orman alanında büyük bir artış olması ve sertifika alma maliyetlerinin düşürülmesi amaçlanmaktadır (Türkoğlu ve Tolunay, 2014). Görüleceği gibi ülkemizde sertifikasyon süreci merkezi yönetim tarafından alınan kararlar doğrultusunda yürütülmüştür. Bu noktada sertifikasyona yönelik olarak örgütsel yapı ile yetki ve sorumlulukların belirlenmiş olması önem taşımaktadır.

4.2. SERTİFİKASYON ÇALIŞMALARINI KAPSAMINDA ÖRGÜT YAPISI İLE YETKİ VE SORUMLULUKLARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

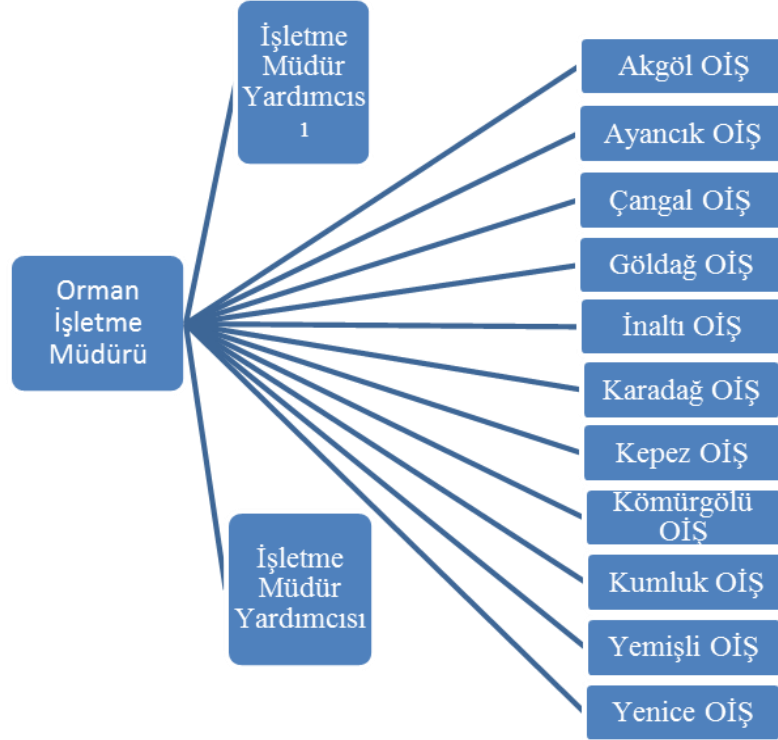
AOİM'de yaşanan FSC sertifikasyonu sürecinde işletme müdürlüğü personeli, orman köylüleri, FSC ve SGS kuruluşları yetkilileriyle bazı görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Özellikle AOİM personeli ve orman köylüleri için birçok yeni kavramı içinde barındıran bu süreçte yetki ve sorumlulukların belirlenmesi aşamasında bazı zorlukların yaşandığı gözlemlenmiştir. İşletme müdürlüğünde yaşanan FSC sertifikasyonu çalışmaları, 3 ana unsur olan AOİM, FSC ve SGS kuruluşları için ayrı ayrı irdelenmiştir.

4.2.1. Ayancık Orman İşletme Müdürlüğünde Örgüt Yapısı ve Sertifikasyon Çalışmaları Kapsamında Yapılan Değişiklikler ve Düzenlemeler

2012 yılında, Kastamonu OBM'ne bağlı 4 işletme müdürlüğünde başlatılan FSC sertifikasyonu çalışmaları kapsamında yapılan protokole göre söz konusu Araç, Ayancık, Taşköprü ve Tosya OİM'de denetleme çalışmalarının birlikte gerçekleştirilmesine karar verilmiştir. Bu 4 işletme müdürlüğündeki süreç olumlu sonuçlandığı takdirde tek bir sertifika numarası verilerek çalışmaların tamamlanması hedeflenmiştir (Kastamonu OBM FSC Orman Yönetimi Sertifikasyonu Eylem Planı, 2012). Bu kapsamda 2012 yılı başında işletme müdürlüklerinde bulunan teknik personele süreçle ilgili bilgilendirme toplantısı yapılmıştır. Söz konusu toplantıda yapılan gözlemlerde özellikle sürecin yürütücüleri olarak görülen orman işletme şeflerinin süreçle ilgili birtakım soru işaretlerinin olduğu görülmüştür. Orman işletme şefleri yoğun iş tempolarıyla birlikte FSC denetlemeleri öncesinde yapılması beklenen

çalışmalar için yeterli zamanlarının olmadığını, gerek personel yetersizlikleri gerekse konu hakkındaki bilgi eksikliklerinin olduğunu belirtmişlerdir. Bu kapsamda yapılan değerlendirmelerde özellikle bilgi eksikliği bulunan bazı konularda üniversitelerle işbirliği yapılması ve bölge müdürlüğü personelinin bu 4 işletme müdürlüğüne süreç boyunca yardımcı olması konusunda görevlendirmeler yapıldığı belirlenmiştir. İşletme Pazarlama Şube Müdürlüğü sürecin yürütülmesinde koordinatör olarak belirlenmiş ve 2012 yılı haziran ayında yapılacak olan ön denetim aşamasına kadar bazı çalışmaların gerçekleştirilebilmesi adına Aladağ OİŞ ve Daday OİM'nden destek alınması kararlaştırılmıştır. Yapılan planlama neticesinde Orman İşletme Müdürlüğü personeli ve orman köylülerine verilen bazı eğitim çalışmalarının, üniversiteler tarafından hazırlanan Flora ve Fauna Raporu gibi araştırma raporlarının oluşturulmasında Bölge Müdürlüğünün yürütücülük görevini üstlendiği görülmüştür. Bölge Müdürlüğü tarafından aylık olarak hazırlanan programlarla bu çalışmaların organizasyonu sağlanmıştır.

İşletme Müdürü, 2 İşletme Müdür Yardımcısı ve 11 şefliğinden oluşan AOİM örgüt yapısında (Şekil 4.1) sertifikasyon sürecinde diğer çalışmalarda izlenen hiyerarjik yapı izlenmiş, işletme müdürü tarafından verilen kararlar işletme şefliklerince uygulanmış ve bu süreçte işletme müdür yardımcılarının kendi iş bölümleri çerçevesinde koordinasyonu sağladığı görülmüştür. İşletme şefliklerinde uygulamaların, orman işletme şefleri, orman muhafaza memurları ve işçiler tarafından gerçekleştirildiği belirlenmiştir.

Şekil 4.1: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü örgüt yapısı.

FSC sertifikasyonu süresince orman işletme müdürlüğü örgüt yapısında herhangi bir değişikliğe rastlanmazken işletme müdürlüğü personelinin çalışma yükünün oldukça arttığı gözlemlenmiştir. Özellikle ön denetim ve ana denetim süreçleri arasındaki 5 aylık sürede işletme şeflerinin sık sık hafta sonu ve hafta içi mesai saatleri sonrasında çalışmak durumunda kaldığı yapılan görüşmelerle ortaya konmuştur. Süreç öncesinde yapılan görüşmelerde 11 işletme şefine 3 adet soru sorulmuştur. İlk soruda “FSC sertifikasyonu sürecinin iş yoğunluğunuzu arttıracaklarını düşünüyor musunuz” denmiş ve 8 işletme şefi evet derken 3 işletme şefi görüş belirtmemiştir. 2. olarak “FSC sertifikasyonu süreci tümüyle orman bölge müdürlüğü tarafından sürdürülebilir mi” sorusuna 5 işletme şefi evet derken 6 işletme şefi hayır cevabını vermiştir. 3. Soruda ise

işletme şeflerine “FSC sertifikasyonu sürecinde görev alan personele fazla mesai ödemesi yapılmalı mı” sorusuna şeflerin tamamı evet cevabını vermiştir. Yapılan bu görüşmeler sonucunda özellikle orman işletme şeflerinin yoğun iş temposuyla beraber sertifikasyon sürecini yürütmekte zorlandıkları görülmektedir. Ayrıca yapılan fazla çalışmalar için ödeme yapılması gerektiği düşüncesinin de ön plana çıktığı görülmüştür. Bunun dışında sertifikasyon sürecinin tümüyle bölge müdürlüğü tarafından yürütülmesi konusunda ise gerek işletme personelinin görev alanına daha hakim olması, gerekse görev alanlarındaki her türlü sorumluluğun yasalarla kendi üzerlerinde olmasından dolayı bir ikilem yaşandığı belirlenmiştir.

4.2.2. Sertifikasyon Kuruluşunun(FSC) Görev, Yetki ve Sorumlulukları

Uluslararası bir denetleme kuruluşu olan FSC sürdürülebilir orman yönetimi kavramı esaslarına göre belirlediği 10 prensip çerçevesinde Dünya çapında sertifikalandırma çalışmalarını sürdürmektedir. OGM ile FSC arasında yapılan anlaşma çerçevesinde Türkiye ormanları FSC denetiminden geçmekte ve bu prensipler doğrultusunda sertifikalandırma süreci devam etmektedir. Türkiye ormanları denetlenirken FSC tarafından dikkate alınan 10 prensip şu şekildedir:

1. Yasalara ve FSC prensiplerine uyum
2. Mülkiyet, kullanım hakları ve sorumluluklar
3. Yöre halkının hakları
4. Toplumsal ilişkiler ve işçi hakları
5. Ormanlardan sağlanan faydalar
6. Çevresel etki
7. Yönetim planı
8. İzleme ve değerlendirme
9. Yüksek koruma değerli ormanlar
10. Plantasyon

Aladağ Orman İşletme Şefliğinin FSC sertifikası alan ilk bölge olmasıyla başlayan süreçte FSC kuruluşu ile OGM arasında bir ön çalışma yapıldığı görülmüştür. Bu çalışmada ormanlarının tamamına yakını devlet kontrolünde olan ülkemizde mevcut FSC prensipleriyle olması muhtemel uyumsuzlukların giderilmesi amaçlanmıştır. Bu konuda yapılan çalışmaların neticesinde 3. Prensip olan “Yöre Halkının Hakları” kısmı

denetleme esnasında Türkiye ormancılığına uyumluluğu olmayan bir prensip olarak ele alınmıştır. Denetçilerle yapılan görüşmelerde söz konusu prensibin “yörenin geçmişten bu yana bilinen ilk sahipleri” şeklinde değerlendirilmesi gerektiği belirtilerek bununla ilgili olarak Güney Amerika ormanlarında yaşayan yerliler gibi bir örneklendirme yapılmıştır. Türkiye ormanlarında böyle bir durum olmadığı belirtilerek bu prensip genel anlamıyla yörede yaşayan orman köylülerinin hakları şeklinde bir değerlendirmeye tabi olmuştur. 10. Prensip olan ”Plantasyonlar” kısmı da denetleme çalışmalarında değerlendirmeye alınmamıştır. FSC (2015a), tarafından plantasyonlar: “Bir veya birkaç türün düzenli aralıklarla oluşturacak şekilde ekim yoluyla bir araya getirilmesidir. Bu türler yöreye ait veya yabancı türler olabilir. Bu alanların ortak özellikleri doğal orman alanlarının temel unsurlarını taşımamalarıdır.” şeklinde tanımlanmış olup Türkiye ormancılığı için bu prensibin uygulanabilir olmadığı belirtilmiştir.

2012 yılı haziran ayında FSC kuruluşuna bağlı 2 denetçi tarafından 2 gün boyunca yapılan ön denetim çalışmaları yerinde gözlemlenmiştir. Sırbistan Cumhuriyeti ve Slovakya Cumhuriyeti vatandaşı olan 2 denetçiye, denetim boyunca bir SGS firması yetkilisi, bir de OGM'nün anlaşma sağladığı kurum dışı bir orman mühendisi eşlik etmiştir. 2 günlük ön denetimin ilk günü büro çalışmaları şeklinde 2. gün ise arazi çalışmaları şeklinde geçmiştir. Yapılan arazi çalışmalarında gidilecek alanları denetçiler belirlemiş ve özellikle bu denetimlerde işletme personeline, ormanda çalışan işçilere ve orman köylülerine birçok soru sormuşlardır. Bu iki günlük denetim, ön denetim raporu olarak yazılı hale getirilmiş ve tespit edilen eksikliklerin ana denetime kadar giderilmesi istenmiştir. Kasım ayında yapılan ana denetim aşamasında yine aynı ekip tarafından çalışmalar 2 gün süreyle incelenmiştir. Yapılan bu denetimin sonucunda 6 adet sertifika almayı engellemeyen “minör hata” tespit edilmiş ve diğer işletme müdürlüklerinde yapılan denetimlerin de olumlu sonuçlanmasıyla birlikte 4 işletme müdürlüğü 5 yıl süreyle geçerli FSC sertifikası almaya hak kazanmıştır. Alınan FSC sertifikasına ait fotoğraf Şekil 4.2 'de gösterilmiştir.

İş bu faturadaki ürünlerin tamamı FSC 100%
sertifikalı ürünlerdir. SGS-FM/COC-009837

Şekil 4.2: FSC sertifikası.

Çalışmalar esnasında yapılan gözlemlerde bu konuyla ilgili 2 sorunla karşılaşıldığı görülmüştür. İlk olarak çok geniş alanlarda yapılan denetimler için 2 günlük denetleme süresi yetersiz kalmış ve ön denetim aşamasından ana denetim aşamasına kadar işletme müdürlüğüne yapılan bazı çalışmalar denetçiler tarafından görülememiştir. Yine aynı şekilde yapılan çalışmaların görülemediği gibi bazı eksikliklerin de belirlenememiş olabileceği düşünülmektedir. İkinci sorun olarak da 4 işletme müdürlüğünün birlikte değerlendirildiği bu süreçte, ön denetim aşamasında tüm işletme müdürlükleri denetlenmiş olmasına rağmen ana denetim aşamasında yalnızca Ayancık ve Taşköprü OİM'leri denetlenmiş, Araç ve Tosya OİM'leri denetlenmemiştir. Bu iki işletme müdürlüğünün ana denetim aşamasında denetlenmeden FSC sertifikası alması sürecin denetim açısından sorgulanmasına neden olmuştur. Sürecin bu şekilde tamamlanması aslında denetimin 2 gün ile sınırlandırılmış olmasından kaynaklanmıştır. Dolayısıyla ana denetim aşamasının daha uzun bir sürece yayılmasının sürecin denetim aşamasına olan soru işaretlerini ortadan kaldıracabileceği düşünülmektedir.

4.2.3. Aracı Kuruluşun (SGS) Görev, Yetki ve Sorumlulukları

Akreditasyon kuruluşu olan SGS (Supervise Gözetme Etüd Kontrol Servisleri Anonim Şirketi) firmasının ihale süreci sonrasında aracı kuruluş görevini almasıyla birlikte yaptığı bazı çalışmalar kurum yetkilileriyle yapılan görüşmelerle tespit edilmiştir. Söz konusu firmanın ihale süreci sonrasında ana görevi FSC firmasıyla OGM arasındaki bağlantıyı sağlamaktır. Süreç boyunca yapılan gözlemlerde Kastamonu OBM tarafından FSC kuruluşu ile SGS yoluyla bağlantı kurulduğu ve FSC denetçileri tarafından oluşturulan ön denetim, ana denetim ve ara denetim raporlarının SGS firması yetkilileri tarafından tercüme edilerek Kastamonu OBM'ne gönderildiği görülmüştür. Gerek denetleme çalışmalarının gerekse yapılan tez çalışmasının önemli bir kısmını oluşturan

bu raporların çevirilerinde özellikle ormancılık terimleri açısından ciddi hataların bulunduğu görülmüştür. İngilizce ve Türkçe çevirileri ayrı ayrı incelenen denetim raporlarındaki birçok ifadenin denetçiler tarafından anlatılmak istenen karşılığına yer verilmediği anlaşılmıştır. Söz konusu raporlar incelendiğinde, raporların orman mühendisleri tarafından çevrilmediği ve ortaya çıkan eksikliklerin teknik terimlere hakim olmayan kişiler tarafından yapılan çevirilerden kaynaklandığı anlaşılmıştır.

Firma yetkilileriyle yapılan görüşmelerde FSC denetçilerinin ulaşım, konaklama ve diğer ihtiyaçlarının SGS tarafından karşılandığı ve tüm bu işlemler için ayrı birimlerinin olduğu görülmüştür. SGS firmasının OGM ile FSC arasındaki bağlantıyı gerek ön denetim çalışmaları öncesinde gerekse sonrasında düzenli olarak sağladığı ve bu konuda herhangi bir sorunla karşılaşmadığı görülmüştür.

Yapılan çalışma kapsamında OGM yetkililerine sertifikasyon çalışmaları esnasında akredite olan aracı kuruluşun hangi firma olduğunun, sağladığı koordinasyon dışında herhangi bir önemi olup olmadığı sorulmuştur. Kurum yetkilileri tarafından, FSC sertifikası alındıktan sonra sertifika logosu ve numarasına aracı kuruluşun isminin de yazılacağı ve özellikle tüketicilerin bir kısmı tarafından FSC, PEFC gibi sertifika kuruluşlarına önem verildiği gibi aracı kuruluşun uluslararası tanınırlığına da önem verildiği ifade edilmiştir.

4.3. SERTİFİKASYON SÜRECİNDE YAPILAN DENETLEME VE UYGULAMA ÇALIŞMALARI

Bu bölümde FSC denetçileri tarafından oluşturulan ön denetim, ana denetim ve ara denetim raporları irdelenerek, işletme müdürlüğü tarafından FSC sertifikasyonu sürecine yönelik yapılan çalışmalar, gerek ilgi gruplarıyla yapılan görüşmeler gerekse süreç boyunca yapılan gözlemlerle değerlendirilmiştir. İlk kısımda denetçiler tarafından oluşturulan ön denetim raporu incelenmiş ve işletme müdürlüğünün eksiklikleri belirtilmiştir. İkinci kısımda ön denetim raporuna göre belirlenen eksikliklerin ana denetim aşamasına kadar giderilmesiyle ilgili işletme müdürlüğü tarafından yapılan çalışmalar değerlendirilmiştir. Son kısımda ise 2012 yılı ana denetim, 2013 ve 2014 yılları ara denetim raporları incelenmiştir.

4.3.1. Ön Denetim Aşamasında Yapılan Denetlemeye İlişkin Çalışmalar

Ön denetim aşamasında FSC denetçileri tarafından yapılan tespitler bu kısımda açıklanmıştır. Denetçiler yaptıkları çalışmada 10 FSC prensibine göre İşletme Müdürlüğüyle ilgili bazı gözlemlerde bulunmuş ve gözlemlerini raporlarına yansıtmışlardır. Ön denetim aşaması sertifika almayı belirleyici bir aşama olmayıp genel anlamıyla FSC kuruluşunun denetime konu alanları, 4 OİM'nün de FSC kavramını ve bu kavramın yapılmasını istediği uygulamaları tanıdığı bir aşamadır. Bu aşama sonunda denetçiler Türkiye'deki ormancılık uygulamaları hakkında edindikleri bilgileri, FSC prensipleriyle kıyaslamalı olarak raporlarına yansıtmış, her bir FSC prensibi başlığı altında belirledikleri eksikliklerin ana denetim aşamasına kadar giderilmesi gerektiğini ifade etmişlerdir. Ön denetim aşamasında yapılan görüşme ve gözlemlere ve 2012 yılı Ön Denetim Raporuna göre elde edilen bulgular her bir FSC prensibine göre değerlendirilmiştir.

“Yasalara ve FSC Prensiplerine Uyum” prensibi ile ilgili yapılan gözlemlerde orman yöneticilerine ulusal ve uluslararası bazı kanunlarla ilgili sorular sorulduğu gözlemlenmiş ve ön denetim raporunda bu sorulara verilen cevapların tatmin edici olduğu vurgulanmıştır. Yine özellikle ulusal mevzuatın OGM internet sitesinde bulunduğu ve personel tarafından buradan güncellemelerin kontrol edilebildiği belirtilmiştir. Orman yöneticilerine denetleme mekanizmaları ile ilgili sorular sorulmuş ve teftiş departmanı tarafından periyodik olarak kontrollerin yapıldığı, ayrıca farklı denetleme mekanizmalarının da mevcut olduğu anlaşılmıştır. Türkiye Cumhuriyeti Anayasasında ormanlarla ilgili maddelerin bulunduğu, bunun dışında 6831 sayılı Orman Kanunuyla da bazı düzenlemelerin yapıldığı denetçiler tarafından tespit edilmiştir.

Yasal mevzuat taraması esnasında yapılan incelemelerde İşletme Müdürlüğünce yapılan ödemeler incelenmiş ve bazı yasal kesintiler yapıldığı görülmüştür. Katma değer vergisi, gelir vergileri, ağaçlandırma fonu bedelleri, ORKÖY kesintileri gibi bu ödeme kesintilerinde herhangi bir aksaklığa rastlanmadığı belirtilerek ödemelerin zamanında yapıldığı denetçi raporlarında yer almıştır.

Uluslararası anlaşmalar FSC için önem taşımaktadır. Denetçiler tarafından orman yöneticilerine ve bazı çalışanlara bu anlaşma hükümleriyle ilgili sorular sorulduğu görülmüştür. Özellikle CITES, ILO, WHO gibi kavramlar ve Rio, Ramsar, Barselona

sözleşmeleri, Kyoto Protokolü ve bu kavramlardan Türkiye Cumhuriyeti'nin hangilerini kabul ettiği, hangi maddelerinin imzalandığı ve bu konularda yapılan çalışmaların neler olduğu gibi sorulara karşılık orman yöneticilerinin uluslararası mevzuat konusunda bilgi sahibi olduğu ifadesi ön denetim raporunda yer almıştır.

Yasalarla belirlenen sınırların dışına çıkıldığında uygulanan yaptırımlar denetçiler tarafından incelenmiştir. Ayancık OİM'deki geçmiş yıllardaki kayıtlar incelendiğinde ağaç kesme suçları dışında bir suça rastlanmadığı ifade edilmiştir. Yine denetçi raporlarında işgal ve faydalanma, kaçak avcılık gibi suçların sayısının az olduğu ve koruma faaliyetleri kapsamında iyi bir orman koruma ekibi bulunduğu belirtilmiştir. 293 sayılı "Ormanların kanundışı müdahalelerden korunması esasları" tebliğinin incelendiği belirtilerek tebliğde yer alan esaslara uyulduğu ifade edilmiştir.

Mevcut yasal düzenlemelerin FSC prensipleriyle uyumluluğu irdelenmiş ve FSC sertifikasına uzun dönemli taahhüdün gösterilebileceği konusunda Bölge Müdürlüğü tarafından güvence verildiğinin altı çizilmiştir. Uzun dönemli FSC taahhüdünün Orman Bölge Müdürü tarafından imzalandığı ve bunun internet sitesi üzerinden yayınlandığı belirtilmiştir. Bölge Müdürlüğünde Daday OİM'nün "FSC Belge No:2279TR" numarasıyla belgelendiği belirtilerek diğer işletme müdürlüklerinde de sertifikasyon çalışmalarının ilerleyen yıllarda yapılabileceği ifade edilmiştir.

Yasalara ve FSC Prensiplerine uyum prensibi ile ilgili denetçiler 2 adet eksiklik tespit etmiştir. Bunlar:

- Çalışanların bazı bölgelerde, belirli yasalar hakkında bilgi sahibi olmadığı,
- Uluslararası Çalışma Örgütü(ILO)'nün ormancılıkta konaklama maddesi uygun bir şekilde uygulanmadığı şeklindedir.

Yapılan arazi denetimlerinde orman muhafaza memurlarına yasal mevzuatla ilgili sorulan sorularda denetçilerin istedikleri cevapları alamadıkları görülmüştür. Bu sebepten dolayı bu konu eksiklik olarak kayıtlara geçirilmiştir. Yine arazi çalışmaları esnasında ormanda çalışan işçilerin uygun olmayan çadırlarda kaldıkları tespit edilmiş ve bu konuda eksiklik olarak belirlenmiştir.

2. prensip olan “Mülkiyet, Kullanım Hakları ve Sorumluluklar” prensibiyle ilgili yapılan tespitlerde denetçilerin denetime konu alanın tamamının devlet ormanı olduğunu, alan içerisinde özel orman bulunmadığını ifade ettikleri görülmektedir. Alanda yapılan kadastro çalışmaları denetçiler tarafından incelenmiş olup söz konusu kayıtların ilgililerin erişimine açık olduğu anlaşılmıştır. Kadastro çalışmalarının detaylarına ön denetim raporunda yer verilmiş ve konuyla ilgili yapılan tespitlerde, kadastro çalışmalarının halen devam etmekte olduğu, köylerin orman sınırlarının genel anlamıyla belli olduğu, bunların köy ilan panolarında ilan edildiği ve orman köylülerinin orman sınırları hakkında bilgi sahibi oldukları belirtilmiştir.

Kullanım hakları başlığında genel anlamıyla orman köylülerinin 6831 sayılı Orman Kanunuyla kendilerine tanınan haklardan bahsedilerek, ormancılık çalışmalarında sahip oldukları öncelikli haklar, odun dışı orman ürünleri kullanımı konusundaki hakları, indirimli bedeller üzerinden köylerinde bulunan evlerinin inşası veya tamirati için kullanabilecekleri kerestelik odun miktarı hakları, arıcılık faaliyetleri için verilen izinler gibi konular detaylı bir şekilde açıklanmıştır. Orman köylülerinin haklarıyla ilgili yapılan uygulamalarda herhangi bir aksaklığa rastlanmadığı ve köylülerle yapılan görüşmelerde bu konularda herhangi bir şikayette bulunmadıkları denetçi raporlarında ifade edilmiştir.

Sorumluluklar başlığında Talep/Şikayet prosedürleriyle ilgili yapılan mevcut uygulamalar hakkında bilgi alındığı tespit edilmiştir. İşletme Müdürlüğü personeliyle yapılan görüşmelerde Talep/şikayet durumlarında kayıtların nasıl tutulduğu ve yasal cevaplama süreleri hakkında işletme müdürlüğüne özel bir prosedürün bulunmadığı rapora yansıtılmıştır. Bu konuyla ilgili olarak 1 adet eksiklik tespit edilmiştir. Bu eksiklik:

- İtiraz durumlarında faaliyetlerin durdurulması ile ilgili prosedürün olmadığı yönündedir.

3. prensip olan “Yöre Halkının Hakları” prensibi; “Sertifikasyon kuruluşunun(FSC) görev, yetki ve sorumlulukları” başlığında da belirtildiği gibi, FSC tarafından “yörenin geçmişten bu yana bilinen ilk sahipleri” anlamını taşımaktadır. Bu anlamıyla sözü edilen prensip ülkemiz ormancılığında uygulanabilir olmamakla birlikte FSC tarafından yörede yaşayan orman köylüleriyle ilgili bazı değerlendirmeler yapılmış ve bu prensibin

Ülkemiz koşulları dikkate alınarak denetleme çalışmalarına dahil edildiği grlmştir. Yine raporda yöre için önemli olan kültürel, ekolojik, ekonomik ve dini sahaların belirlenip, bu sahalarla ilgili ne gibi çalışmalar yapıldığı yer almıştır. Denetleme alışmaları esnasında gezilen köylerde denetçiler tarafından köy muhtarlarıyla görüşmeler yapıldığı belirlenmiştir. Bu görüşmelerle ilgili bulguların denetçi raporuna yansıdağı grlmştir. Söz konusu raporda yöre halkı için değer taşıyan alanların orman teşkilatı tarafından bilindiği ve bu alanların belirlenmesinde kimi zaman paydaşlara danışıldığı kimi zaman ise danışılmadığı yer almıştır. rnek vermek gerekirse; orman yol ağı planlamalarında ve orman ürünleri üretimi çalışmalarında paydaşlara danışıldığı görülmüşken kültürel ve dini önem taşıyan alanların belirlenmesinde ise paydaşların katılımında eksiklik olduğu belirlenmiştir. Sonuç olarak denetçi raporunda bu prensiple ilgili 1 eksiklik tespit edilmiştir Bu eksiklik;

- Yöre halkı için önemli sahaların bazılarının belirlenmesinde eksiklikler olduğu görülmüş ve danışılması gereken paydaşlara danışılmadığıdır.

4. prensip olan ‘‘Toplumsal İlişkiler ve İşçi Hakları’’ prensibiyle ilgili yapılan değerlendirmelerde Ayancık OİM, orman ürünleri üretimi yoğunluklu bir işletme müdürlüğü olmasından dolayı çoğunlukla İş sağlığı ve güvenliği(İSG) kavramı üzerinde yoğunlaşıldığı grlmştir. Denetçiler tarafından oluşturulan raporda 6831 sayılı Orman Kanununun 34. Maddesindeki orman köylülerine yönelik haklara ve 288 sayılı ‘‘Asli Orman rnlerinin retim İşlerine ait tebliğ’’ esaslarına ilişkin detaylı açıklamalara yer verilmiştir. Söz konusu yasal düzenlemelere uyulup uyulmadığı irdelenmiş, işçilerin eğitim sertifikaları, çalışanların ücretleri, sigorta durumları, kişisel koruyucu ekipman(KKE) kullanımı, KKE kullanımının denetlemesi, ilk yardım çantaları, taşeron çalışmalarda yapılan denetimler, sağlık hizmetlerinin uygunluğu, uygun hijyen koşulları, temiz su imkanları, sendikalaşma çalışmaları, sendikalar için sağlanan imkanlar, toplu iş sözleşmelerinin içerikleri ve risk değerlendirmeleri gibi konuların incelendiği belirlenmiştir.

Denetçiler tarafından yapılan tespitlerde İSG konusunda bazı eğitimlerin verildiği belirlenmiştir. Bu eğitimlerde 2500 kişinin sertifikalandırıldığı ve bu sertifikaların fotokopilerinin işletme müdürlüğünde mevcut olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca KKE kullanımlarıyla ilgili eğitimler verildiği, bazı kesim işçilerine bu ekipmanların

dağıtıldığı ancak denetleme aşamasında özellikle orman muhafaza memurları tarafından konuya tam anlamıyla hakim olunmadığı için aksaklıklar olduğu belirtilmiştir. Yapılan arazi denetimlerinde de bazı çalışanların KKE kullanmadığı yine ön denetim raporunda yer almaktadır. Ayrıca KKE kullanımıyla ilgili eğitimlerin çalışanların bir kısmına verilmediği, verilen eğitimlerin süre açısından yetersiz olduğu belirtilmektedir. KKE kullanımına dair eğitim alan ve bu eğitim sertifikalarını arazi denetlemelerinde denetçilere gösteren bazı işçilerin eğitim sertifikalarında, yapılan eğitimin tarihiyle ilgili bilginin yer almadığı görülmüştür. Yine ormanda çalışan işçilerde ilk yardım çantası bulunmadığı söz konusu raporda vurgulanmaktadır. Arazi çalışmaları esnasında orman ürünleri üretiminin ana unsurlarından biri olan Orman Kooperatifleri Birliği(OR-KOOP) yetkilileriyle görüşüldüğü ve OR-KOOP'un sertifikasyon sürecine dahil edilmediği belirlenmiştir. Taşeron işçilerin yaptığı çalışmalar denetlenirken bu işçilerin bazılarının sigortalanmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca işletme müdürlüğü tarafından oluşturulan İSG prosedürlerinin taşeron işçiler, orman köylüleri ve işletme personeli için tek sonuç verecek şekilde merkezileşmediği görülmüştür. Yukarıda özetlenen prensiple ilgili denetlemeler sonucunda denetçi raporlarında tespit edilen eksiklikler aşağıda sıralanmıştır:

- Sözleşmeli işçiler için sigorta sağlanmamıştır.
- İş sağlığı ve güvenliği değerlendirmesi tüm pozisyonlar için tek sonuç verecek şekilde merkezileşmemiştir.
- Çalışanların tamamı güvenli çalışma ve KKE kullanımı konusunda eğitim almamış, bazı durumlarda eğitiminin süresi yetersiz, bazı durumlarda eğitim tarihi sertifika üzerinde yer almamaktadır.
- Tüm çalışanlar KKE kullanmamaktadır.
- Orman muhafaza memurları KKE kullanımını kontrol etmemektedir.
- İşçilerde ilk yardım kiti bulunmamaktadır.
- Risk değerlendirmeleri yetersizdir.
- Kuruluş tarafından yapılan sertifikasyon çalışmalarına ilişkin bilgilendirme sürecine tüm paydaşlar (OR-KOOP) dahil edilmemiştir.

5. prensip olan “Ormanlardan Sağlanan Faydalar” prensibiyle ilgili denetçiler tarafından yapılan tespitlerde genel olarak orman ürünleri üretimiyle ilgili noktalara değinildiği

görülmüştür. Orman kaynaklarının üretiminin nasıl yapıldığı konusunda arazi çalışmalarında yapılan tespitler raporlara eklenmiştir. Orman ürünlerinin kesiminden son depoya taşınmasına kadar olan aşama detaylı bir şekilde yer almıştır. Yine ormanlardan sağlanan diğer faydalar süreçleriyle beraber ilgili rapora aktarılmıştır. Odun dışı orman ürünlerinin toplanması aşamaları, rekreasyon alanlarının kullanımı, av ve yaban hayatıyla ilgili faydalanmalar, ormanların su fonksiyonları gibi amenajman planlarında yer alan diğer fonksiyonlar irdelenmiştir. Özellikle üretimle ilgili denetlemelerde dikili damga tutanakları kontrollerinin, bölme kontrollerinin, nakliye kontrollerinin yapıldığı gözlemlenmiştir. Bölme kontrolleri esnasında maksimum izin verilen hasar tanımlarının yapılmadığı ve uygulama aşamasında dere tampon bölgelerine, nesli tehdit ve tehlike altında olan türlerin hasarının hafifletilmesine dikkat edilmediği gözlemlenmiştir. Söz konusu prensiple ilgili eksiklikler denetçi raporlarında şu şekilde yer almıştır:

- Üretim çalışmaları için maksimum izin verilen hasar tanımları tablolarının oluşturulmadığı ve uygulama aşamasında özellikle nesli tehdit ve tehlike altında olan türlerin(NTT) hasarının hafifletilmesi çalışmalarına dikkat edilmediği,
- Dere tampon bölgelerinin oluşturulması konusunda eksiklikler olduğu tespit edilmiştir.

6. prensip olan “Çevresel Etki” prensibinde özellikle NTT türlerin belirlenmesi, belirleme aşamasının katılımcı bir yaklaşımla tüm paydaşlara danışılarak ve konuyla ilgili uzmanlardan yardım alınarak yapılması, NTT türlerle ilgili işletme personeli ve orman köylülerine eğitimler düzenlenmesi üzerinde durulduğu anlaşılmaktadır.

NTT türlerle ilgili denetçiler, raporlarında bu türlerin belirleme aşamasının sürdüğünü ve bir an önce tamamlanması gerektiğini vurgulamıştır. Bu konuda NTT türlerle ilgili eğitim çalışmalarının başladığı ancak ön denetim aşamasında bu çalışmaların henüz tamamlanmadığı anlaşılmıştır.

Çevresel Etki prensibiyle ilgili yapılan diğer denetlemelerden biri olan atık yağların ormandan uzaklaştırılması süreciyle ilgili çalışmaların da yetersiz olduğu raporda yer almıştır. Bu konuyla ilgili eğitimler verilmesi gerekliliği üzerinde durulmuştur.

Doğal hayatı koruma çalışmalarının tümünün sorumluluğunun OGM’de olmadığı denetimler esnasında denetçilere belirtilmiş, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü gibi kurumların da gezilen bazı sahalarda sorumluluklarının olduğundan bahsedilmiştir. Yapılan görüşmelerde denetçilerin bu durumun kurumlar arası işbirliği sağlanarak aşılması gerektiği yönünde tavsiyede bulunduğu anlaşılmıştır.

Yine aynı raporda çöp toplama alanlarının öneminden bahsedilmiştir. Köylerde çöp kutuları bulunmadığı ve köylülerin çöplerini ormana boşalttığı belirlenmiştir. Konuya ilişkin yapılan değerlendirmede öncelikli olarak ilgili belediyelerle irtibata geçilmesi, sorun çözülmediği takdirde köy muhtarlarıyla görüşülerek, çöp toplama alanlarının oluşturulması üzerinde durulmuştur. Yukarıda belirtilenler ışığında bu prensiple ilgili ön denetim raporunda 4 adet eksikliğe yer verildiği görülmüştür.

- NTT türlerinin yerlerinin tanımlanması süreci tamamlanmamıştır.
- NTT türlerle ilgili verilen eğitimler tamamlanmamıştır.
- Atık yağların temizlenmesiyle ilgili çalışmalar yetersizdir.
- Çöp toplama alanları oluşturulmasıyla ilgili çalışmalarda eksiklikler bulunmaktadır.

7. prensip olan “Yönetim Planı” prensibinde Orman Amenajman Planları(OAP) incelenmiştir. Ön denetim aşamasından önce Ayancık OİM’deki tüm şefliklerin OAP’nın özetini oluşturduğu gözlemlenmiştir. Ön denetim aşaması sırasında bu özet planların denetçilerin çalışmalarını kolaylaştırdığı görülmüştür. Denetçiler OAP incelemelerinde üretim miktarlarına uyulup uyulmadığını kontrol etmiş, uygulama yapılan bazı bölmeleri yerinde incelemiştir. OAP’nın farklı fonksiyonlara sahip alanlarında yerinde gözlem yapıldığı anlaşılmaktadır. OAP’ndaki yollar arazi üzerinde tespit edilerek orman içerisinde planlama dışı yol yapılıp yapılmadığı kontrol edilmiştir. Yine bölmelerde yapılan kontrollerde orman köylüleriyle görüşmeler yapılarak denetçilerin tarafından sorular sorulduğu gözlemlenmiştir. Denetçilerin, özellikle orman köylülerine çalışma yaptıkları bölmelerin sınırları ile ilgili konular hakkında sorular yönelttiği ve orman köylülerinin konuya hakim olduklarını raporlarına yansıttıkları görülmüştür.

Denetçilerin 10 yıllık oluşturulan OAP ile önceki dönemdeki amenajman planlarını kıyasladığı ve ormanların gelişimiyle ilgili tespitlerde bulunduğu gözlemlenmiştir. Araç ve Tosya İşletme Müdürlüklerindeki 4 işletme şefliğinde OAP'nın yenilenmesinin devam ettiği belirtilerek, amenajman planı yenilemelerinde de paydaşlarla toplantılar yapılması gerektiği ve plan fonksiyonlarının bu sürecin sonunda belirlenmesi gerektiği ilgili raporda yer almıştır.

Yine plan yenilemelerinin devam ettiği bu şefliklerde, yeni döneme geçiş esnasında oluşturulan 1 yıllık avans planlarının da fonksiyonel planlama unsurları dikkate alınarak yapılması gerektiği raporda yer almıştır. Yönetim Planı prensibiyle ilgili ön denetim raporunda 3 adet eksiklik belirlenmiştir. Bu eksiklikler;

- Avans planlar oluşturulurken fonksiyonel planlama kriterlerine dikkat edilmediği,
- Amenajman heyetinde yer alan kişilerin; iş sağlığı ve güvenliği, yüksek koruma değerli ormanların(YKDO) belirlenmesi ve NTT türlerin tespiti gibi konularda eğitimlerinin yetersiz olduğu ve bu yüzden hazırlanan amenajman planlarında bu kavramlara yer verilmediği,
- Kurumun internet sitesinde ormancılıkla ilgili çeşitli konularda veri bulunmasına karşın amenajman planlarına ilişkin herhangi bir verinin yer almaması şeklinde belirtilmiştir.

8. prensip olan “İzleme ve Değerlendirme” prensibinde denetçilerin, yapılan çalışmaların kayıt altına alınmasıyla ilgili uygulamaları incelediği anlaşılmıştır. OGM tarafından tutulan kayıtlar denetçiler tarafından ön incelemeye alınmış ve ulusal mevzuatta bu konuyla ilgili yer alan kavramlar irdelenmiştir. Denetçi raporlarında üretim bölmesi dosyalarının incelendiği ve üretime verilen alanda kesilmek için belirlenen ilk ağaçla beraber kayıt altına alma işleminin başladığı belirtilmiştir. Yapılan üretim çalışmalarının amenajman planlarına işlendiği ve her bölme için ayrı ayrı oluşturulan bölme kartlarıyla da izleme çalışmalarının sürdürüldüğü vurgulanmıştır. Silvikültür ve orman zararlılarıyla mücadele çalışmaları için tutulan teknik gözlem defterlerinin de büro incelemeleri sırasında incelendiği ilgili rapordan anlaşılmaktadır. Orman ürünleri deposunda yapılan incelemelerde depo kayıt defterleriyle birlikte nakliye ve sevk pusulası defterlerinin de incelendiği belirlenmiştir.

OGM tarafından yasal hükümler çerçevesinde birçok izleme çalışması yapılsa da FSC kavramıyla yeni tanışan işletme müdürlüğü personelinin FSC kuruluşunun en çok dikkat ettiği konulardan olan İSG, YKDO, NTT türleri gibi alanlarda izleme yapmadığı anlaşılmıştır. Ayrıca raporda sıkça ifade edilen taşeron denetlemeleri eksikliği konusu da İzleme ve Değerlendirme başlığında yer almıştır. Sonuç olarak incelenen rapor doğrultusunda sözü edilen prensibe ilişkin 4 adet eksiklik belirlenmiş ve bu eksiklikler aşağıda sıralanmıştır;

- İzleme yoğunluğu, sıklığı, hangi personelin ne zaman izleme yapacağı gibi durumların bir izleme programı oluşturarak ortaya konmadığı,
- İş sağlığı ve güvenliği ile ilgili yapılan izlemelerin yetersiz olduğu ve bu konuyla ilgili hangi personelin sorumluluk sahibi olduğunun belirtilmediği,
- Taşeronların yeterli bir şekilde izlenmediği,
- YKDO ve NTT olan türlerle ilgili izlemelerin paydaşlara sunulmadığı tespit edilmiştir.

9. prensip olan “Yüksek Koruma Değerli Ormanlar” prensibinde sözü edilen YKDO kavramının İşletme Müdürlüğü çalışanları için FSC süreciyle beraber öğrenilen bir kavram olduğu anlaşılmıştır. Yapılan gözlemlerde bu kavramın ne anlama geldiğini anlayabilme adına işletme müdürlüğü personelinin daha önceden FSC sürecini yaşayan işletme müdürlükleriyle iletişime geçtiği ve Kastamonu Üniversitesinden öğretim görevlilerinden destek aldığı görülmüştür. Öncelikli olarak işletme müdürlüğü tarafından amenajman planlarında yer alan, toprak koruma, ekolojik, estetik, sosyal ve kültürel fonksiyonlu alanlar belirlenmiştir. Bu fonksiyonlara sahip alanlar içerisinde CITES türlerinin, tohum meşçerelerinin ve gen koruma ormanlarının yer aldığı alanların belirlendiği bu alanların koruma altına alınması konusunda çalışmalar yapıldığı gözlemlenmiştir. Ancak amenajman planları oluşturulurken yukarıda belirtilen kavramlarla ilgili konular dikkate alınmadığından ekonomik fonksiyonlu olarak ayrılan bazı bölmelerde de CITES türlerinin yoğun olduğu tespit edilmiş ve bu durum YKDO için bir sorun teşkil ettiği anlaşılmıştır. Denetçi raporunda amenajman planları oluşturulurken YKDO’ya dikkat edilmediği de ayrıca vurgulanmıştır. Bu konu denetçi raporunda bir eksiklik olarak yer alsa da Ayancık OİM’deki 11 şefliğin amenajman planlarının yenileme işlemleri 2010 yılında tamamlanmıştır. 2012 yılındaki FSC sürecinden önce yaşandığı görülen bu eksiklik nedeniyle ekonomik fonksiyonlu YKDO

alanlarıyla ilgili bölmelere not düşülmesi, bu bölmelerde üretim yapılırken uyarı levhaları konulması gerektiği ifade edilmiştir. Orman işçilerine arazi üzerinde CITES türleri gösterilerek üretim dosyalarında yer alan sözleşmelere CITES türlerine dikkat edileceği hususunun yazılması ve bunun yapılmaması halinde yaptırım uygulanması gerektiği vurgulanmıştır. Ancak Araç ve Tosya işletme müdürlüklerinde yenilenen amenajman planları sebebiyle hali hazırda uygulamalarda kullanılan 1 yıllık avans planlarda YKDO'nun yer almaması denetçiler tarafından eleştirilmiş ve düzeltilmesi istenmiştir. Ayrıca tespit edilen YKDO'nun izleme faaliyetleriyle ilgili eksiklikler olduğu raporda belirtilmiştir. YKDO prensibiyle ilgili ön denetim raporunda 4 adet eksiklik tespit edilmiştir. Bunlar;

- Ormanların fonksiyonları belirlenirken YKDO'nun dikkate alınmadığı,
- Avans planlar oluşturulurken YKDO ile ilgili yapılan çalışmaların paydaşlara danışılmadan gerçekleştirildiği,
- Avans planlarda YKDO alanlarında üretim yapılmayacağı belirtilmediği,
- YKDO için izleme kayıtlarının tutulmadığıdır.

10. prensip olan "Plantasyonlar" prensibi için, Plantasyon alanları FSC sertifikası almaya aday 4 İşletme Müdürlüğünde de bulunmadığı için denetime konu edilmemiştir.

4.3.2. Ön Denetim Sonrasında Yapılan Uygulama Çalışmaları

Denetçiler tarafından oluşturulan ön denetim raporuna göre ilk prensip olan "Yasalara ve FSC prensiplerine uyum" maddesinde ülkemizin ormancılıkla ilgili yasal düzenlemelerine ve FSC prensiplerine uyumluluğu değerlendirilmiştir.

Ön denetim raporunda, yasal mevzuatın bazı çalışanlar tarafından tam olarak bilinmediği ve ILO hükümlerine göre ormanda çalışan bazı kesim işçilerinin de uygun koşullarda konaklamadığı ifade edilmişti. Bu eksikliği gidermek için ormancılık çalışmaları yapılırken kullanılan tüm ulusal ve uluslararası mevzuatın taranması ve öncelikle işletme personeline daha sonra da orman köylülerine eğitim verilmesi için işletme müdürlüğü tarafından 2 işletme şefi görevlendirilmiştir. Görevlendirilen şeflerden birinin ulusal mevzuatı taradığı, 11 şefliğin tamamının FSC dosyalarına bu evrakları ekleyerek konuyla ilgili önce işletme müdürlüğü personeline, daha sonra da orman köylülerine yönelik eğitimler verdiği belirlenmiştir. Uluslararası mevzuat için

görevlendirilen diğer işletme şefinin de aynı uygulamayı gerçekleştirdiği yapılan görüşmelerde belirlenmiştir. FSC klasörlerine eklenen ve eğitim çalışmaları gerçekleştirilen Ulusal Mevzuat Ek1’de Uluslararası Mevzuat ise Ek2’de gösterilmiştir.

“Uluslararası Çalışma Örgütü’nün Ormancılıkta Güvenlik maddesi bilgisi konaklama ile ilgili olarak uygun bir şekilde uygulanmıyor.” tespitiyle denetçiler tarafından yapılan gözlemlerde ormanda konaklayan işçilerin konaklama alanlarının uygun olmadığı belirtilmiştir. Söz konusu eksiklikle ilgili orman kooperatiflerine ormanda konaklama alanlarının iyileştirilmesi için bazı ödemeler yapıldığı görülmüş ve verilen eğitimlerde konaklama alanlarının düzeltilmesiyle ilgili hususların orman köylülerine aktarıldığı tespit edilmiştir. Konuyla ilgili olarak yapılan görüşmelerde işletme şefleri FSC süreci kapsamında belirtilen ulusal ve uluslararası mevzuat hükümlerinin tümü hakkında bilgi sahibi olmalarının zorluğundan bahsederek, yoğun iş tempoları altında kendi görev alanlarıyla ilgili konularda bilgi sahibi olduklarını ancak kendilerinden bilmeleri istenen özellikle uluslararası hükümler konusunda sorunlar yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

2. prensip olan “Mülkiyet, Kullanım Hakları ve Sorumluluklar” kısmıyla ilgili ön denetim raporunda eksiklik olarak belirtilen İtiraz/Şikayet sürecine ilişkin olarak İşletme Müdürlüğü’nce örnek bir İtiraz/Şikayet formu oluşturulmuştur. Ayrıca İtiraz/Şikayet prosedürüyle ilgili dökümanlar İşletme Müdürlüğü panolarına ve internet sitesine eklenmiştir. Oluşturulan İtiraz/Şikayet Formu ve İtiraz/Şikayet Yönetim Prosedürü Şekil 4.3 ve Şekil 4.4 ‘te gösterilmiştir. Şekil 4.3 ve Şekil 4.4’de görüldüğü üzere ormancılık etkinliklerinin yürütülmesinde sistemli bir şekilde İtiraz/Şikayet prosedürü oluşturulduğu görülmektedir. Bu konuyla ilgili işletme çalışanlarıyla yapılan görüşmelerde FSC’den önce de İtiraz/şikayet durumlarının yürütüldüğü ancak son durumda bunun kayıt altına alınabilir hale gelmesinin kendileri açısından bir sorun olmadığı anlaşılmıştır. Diğer bir ifadeyle geçmişte de yürütülen bir sürecin şimdi daha sistemli bir hale geldiği belirlenmiştir.

AYANCIK ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ

İTİRAZ/ŞİKAYET FORMU

İTİRAZ/ŞİKAYET SAHİBİNİN

Adı:

Soyadı:

Adresi:

Telefon no:

E-posta:

İtirazınıza/Şikayetinize hangi yolla cevap almak istersiniz?

Yazılı Elektronik

İTİRAZ/ŞİKAYETİN

Açıklaması:

Şekil 4.3: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü İtiraz/Şikayet Formu.

AYANCIK ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	İTİRAZ VE ŞİKAYET YÖNETİM PROSEDÜRÜ	DOKÜMAN NO	1
		REVİZYON NO	-
		YAYIN TARİHİ	01.10.2012
1. AMAÇ			
Bu prosedür, kuruluşumuzun yapmakta olduğu belgelendirme faaliyetlerine ilişkin olarak kuruluşlardan veya ilgili taraflardan gelen şikayet, uyuşmazlık veya itirazların değerlendirme esaslarının belirlenmesidir			
2. SORUMLULAR			
Bu prosedürün uygulanmasından İşletme Müdürü, İşletme Müdür Yardımcısı ve Orman İşletme Şefi ve Şikayet ve İtiraz Değerlendirme Komitesi sorumludur.			
3. TANIMLAR VE KISALTMALAR			
3.1.	İtiraz	: Orman İşletme Müdürlüğü'nün herhangi bir kuruluş veya kişi ile ilgili almış olduğu kararlara ilişkin olarak, ilgili tarafın Orman İşletme Müdürlüğü'nün kararını tekrar değerlendirmesi isteğidir.	
3.2.	Şikayet:	Kuruluşların veya diğer ilgili tarafların Orman İşletme Müdürlüğü'nün faaliyetleri ile ilgili performansı, prosedürleri, politikaları ve kendi adına hizmet veren tüm çalışanları, yaptığı faaliyetler hakkında ortaya çıkan olumsuzluklardır.	
4. UYGULAMA			
4.1.	Orman İşletme Müdürlüğüne ulaşan her türlü itiraz ve şikayetler,	İşletme Müdür Yardımcısı tarafından, İtiraz ve Şikayet Formu ile kayıt altına alınır ve en geç 1 hafta içerisinde değerlendirilir.	
4.2.	Değerlendirme sonuçları şikayet sahibine,	en geç 2 hafta içinde yazılı olarak bildirilir. Faaliyet 2 hafta içinde sonuçlanmaz ise durum ve faaliyetin sonuçlanma süresi hakkında ilgiliye yazılı olarak bilgilendirme yapılır.	
4.3.	Faaliyete ait sonuçlar, ilgili taraflarca tatmin edici bulunmuyorsa şikayet konusu,	İşletme Müdür Yardımcısı tarafından, Şikayet ve İtiraz Değerlendirme Komitesi gündemine alınır. Komitenin aldığı karar, ilgili tarafa toplantı tarihinden sonra en geç 15 gün içinde gönderilir.	
4.4.	Şikayet ve İtiraz Değerlendirme Komitesi kararı,	Orman İşletme Müdürlüğü tarafından, itirazi yapan kuruluşa/kişiye ve İşletme Müdür Yardımcısına yazılı olarak bildirir ve karar dosyalanır.	
4.5.	Şikayet ve İtiraz Değerlendirme Komitesinin almış olduğu kararlara itiraz gelmesi durumunda konunun T.C. Mahkemelerine intikal ettirilmesi hususu ilgili tarafa bildirilir.		
4.6.	Şikayet konusunu değerlendirenler,	şikayete konu olan hususlara dahil olmayan kişiler olmalıdır.	
4.7.	Şikayeti yapan ve şikayet konusu gizli tutulmaktadır.		
4.8.	Şikayete değerlendirme sonucu,	şikayet sahibine yazılı olarak bildirilir. Şikayet konusu ve bunun çözümünün kamuoyuna verilir verilmeyeceği, verilecek ise ne kapsamda verileceği, işletme ve şikayet sahibi ile birlikte, yazılı bir mutabakat ile belirlenir. Mutabakat sağlanmaması durumunda, ilgili bilgi kamuoyu ile paylaşılmaz	
5. İLGİLİ DÖKÜMANLAR			
	İtiraz ve Şikayet Formu		

Şekil 4.4: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü İtiraz ve Şikayet Yönetim Prosedürü.

3. prensip olan “Yöre Halkının Hakları”yla ilgili olarak yapılan çalışmalarda yöre halkı için önem arz eden sahaların belirlenmesi sürecine ilişkin olarak toplantılar yapıldığı belirlenmiştir. Bu süreçte farklı köylerde toplantılar yapıldığı görülmüştür. Örneğin Hatip köyünde yapılan toplantıda orman içi bir türbenin izleme kapsamına alındığı, Tarakçı köyünde yer alan ve özellikle Hıdırellez şenliklerinde birçok köy tarafından kullanılan mesire alanının bu kapsama dahil edildiği anlaşılmaktadır. Orman köylüleri tarafından yoğun bir şekilde kullanılan bir başka mesire alanı Akgöl’ün de köy toplantıları sonucunda izleme kapsamına alındığı görülmüştür. Söz konusu toplantıların tutanak altına alındığı, fotoğraflandığı ve işletme bültenlerinde de bu toplantılara yer verildiği belirlenmiştir.

Yukarıda kısaca belirtildiği üzere özellikle önemli alanların belirlenmesi ve korunması gibi konularda orman işletmesinin ilgili paydaşlarla katılımcı bir yaklaşım göstererek yürütmeye başladığı anlaşılmıştır. Arazide yapılan görüşmelerde bu durumdan orman köylülerinin memnun olduğu, orman işletme şeflerinin de yapılan çalışmaların takip edilebilmesi açısından bu prosedürden memnun kaldığı ve orman halk ilişkileri açısından konuyu çok önemsedikleri anlaşılmıştır.

Ön denetim raporunda en çok eksikliğin tespit edildiği 4. prensip olan “Toplumsal İlişkiler ve İşçi Hakları” prensibiyle ilgili çalışmaların bu aşamada en yoğun şekilde ele alındığı görülmüştür. Bu kapsamda öncelikli olarak daha önce verilmiş olan İSG eğitimlerinin tekrarı yapılmıştır. İkinci olarak KKE kullanımı konusundaki eksiklikler üzerine konuyla ilgili orman köylülerine tekrardan yoğun bir şekilde eğitimler verildiği gözlemlenmiştir. Bu eğitimlere katılan orman köylüleri sertifikalandırılmış ve verilen sertifikalarda ön denetim raporunda yer alan tarih bilgisinin eklenmemiş olması gibi eksikliklerin giderildiği gözlemlenmiştir. FSC sürecinin sivil toplum kuruluşlarına, kamu kurumlarına ve halka anlatıldığı, cuma namazında müftü tarafından vaazlarla, orman ürünleri satışı ihaleleri öncesinde müşterilere sözlü olarak ve yerel gazetelerde verilen ilanlarla aktarıldığı görülmüştür. İlçe Sağlık Müdürlüğü tarafından orman köylülerine ve işletme personeline ilk yardım eğitimi verildiği ayrıca Orman İşletme Müdürlüğü tarafından ormanda çalışan vatandaşlara ilk yardım kiti dağıtıldığı belirlenmiştir. İşletme Müdürlüğü bünyesinde yapılan çalışmaların Nisan, Temmuz ve

Ekim aylarında çıkarılan bültenlerle paydaşlara aktarıldığı tespit edilmiştir. Görüleceği üzere sadece eğitim vermek ve eğitim sonucunda sertifika vermek konunun çözümünde etkili olmamaktadır. Çalışma kapsamında eğitim alan kişilerin uygulamalar sırasında aldıkları eğitimi uygulayıp uygulamadıkları denetlenmiş, özellikle üretim çalışmaları esnasında İSG kurallarına uymayan ve KKE kullanmayan kişilere cezai yaptırım uygulandığı görülmüştür. Yine İşletme Müdürlüğü tarafından atık yağ eğitimlerinin uygulamalı olarak İşletme Şeflerince orman köylülerine anlatıldığı, çok sayıda uyarı levhasının çeşitli alanlara bırakıldığı ve orman köylülerine yerinde uygulamalar yapıldığı görülmüştür. İşletme Müdürlüğü tarafından yedi adet çöp toplama sahasının yaptırıldığı ve yerleşim yerlerine yakın orman içi boşluklarda bu alanlara vatandaşların çöplerinin bırakmasının sağlandığı anlaşılmıştır. Orman İşletmesi, Ayancık Belediyesi ile irtibata geçerek çöplerin belirlenen alanlarda düzenli olarak toplanması sağlamıştır. Tüm bu çalışmalar için 57 adet levha, 22 adet atık yağ varili, 4 adet geri dönüşüm kutusu, 2.200 adet klips çöp poşeti, 4.950 adet broşür, 11 adet 150 litrelik varil, 141 adet ilk yardım çantası, 22 adet büyük boy bez afiş kullanıldığı işletme müdürlüğüyle yapılan görüşmelerden elde edilmiştir.

Aşağıdaki şekilde orman köylülerine üretim sahalarında atık yağ dökülen bir yerin nasıl temizlenmesi gerektiği ve çevreye zarar vermeden nasıl imha edileceği uygulamalı olarak anlatıldığı görülmektedir. Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü tarafından orman köylülerine yapılan bu eğitim çalışması ile orman köylülerinin çevre bilinci artırılmaya çalışıldığı anlaşılmıştır (Şekil 4.5).

Şekil 4.5: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü tarafından orman köylülerine yapılan eğitim çalışması.

FSC çalışmaları kapsamında Orman İşletme Müdürlüğü personelinin etkileşim içinde olduğu tüm ilgi gruplarıyla daha sağlıklı bir iletişim içerisinde olabilmesi adına gerçekleştirilen; Etik, Halkla İlişkiler, Çatışma ve Stres konulu eğitim çalışmasına ait fotoğraf aşağıdaki şekilde gösterilmiştir (Şekil 4.6).

Şekil 4.6: Orman İşletme Müdürlüğü personeline verilen eğitim çalışmaları. Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü'nde yapılan orman emvali ihalesi öncesinde orman endüstri kuruluşu temsilcilerine İşletme Müdürü tarafından FSC süreci anlatılmış ve konuyla ilgili paydaşların görüşleri alınmıştır (Şekil 4.7).

Şekil 4.7: Orman endüstri kuruluşları temsilcilerine FSC sürecinin anlatılması.

Orman endüstri kuruluşu temsilcileriyle çalışma kapsamında yapılan görüşmelerde FSC süreci ile ilgili olumlu izlenimler edinilmiştir. Özellikle ihracat aşamasında Ayancık'tan alınan odun hammaddesinin sertifikalı olmasının kendileri açısından önemli bir artı değer taşıyacağını belirtmişlerdir. Bununla birlikte sertifikasyon süreci sonrasında odun hammaddesi fiyatlarında olabilecek farklılığın giderilmesi konusunda taleplerinin olacağını vurgulamışlardır. Buradan yola çıkılarak orman endüstri kuruluşlarının sertifikasyonu desteklediği ancak ekonomik anlamda kendilerine ek yük gelmesini istemedikleri de anlaşılmaktadır.

Diğer taraftan Ayancık Orman İşletme Müdürlüğünde “Odun Üretiminde Teknikler, Odun Üretiminde İş Güvenliği, Güvenli Ağaç Kesiminde 10’lu Kural” konulu eğitimler verilmiş ve bu konudaki bilgi düzeyi arttırılmaya çalışılmıştır (Şekil 4.8).

Şekil 4.8: Orman köylülerinin eğitimi.

İSG konusunda Ayancık OİM’de tespit edilen eksikliklerin giderilebilmesi adına ön denetim aşamasından önce de gerçekleştirilen eğitim çalışmalarının bu aşamadan itibaren daha katılımcı ve yoğun eğitimler verilerek gerçekleştirildiği gözlemlenmiştir. OR-KOOP ile birlikte düzenlenen bu etkinlik kapsamında üretim çalışmaları esnasında

yaşanan kazaların önüne geçilerek uluslararası standartlara ulaşılmasının hedeflendiği vurgulanmıştır.

“Sürdürülebilir Odun Üretim Teknikleri ve İş Güvenliği” kitabının orman köylülerine dağıtıldığı görülmüştür. Konunun uzmanları tarafından hazırlanan kitapta basit ve etkili ifadelerle ormancılıkta üretim çalışmalarının aktarıldığı görülmektedir. OBM yetkilileri tarafından söz konusu kitabın yaşanan FSC süreci kapsamında hazırlandığı ifade edilmiştir (Şekil 4.9).

Şekil 4.9: “Sürdürülebilir Odun Üretim Teknikleri ve İş Güvenliği” kitabı.

İşletme Müdürlüğüne yapılan çalışmaların 2012 yılında Ekim ve Kasım aylarında 2013 yılında ise Nisan, Temmuz ve Ekim aylarında bastırılan bültenlerle paydaşlara duyurulduğu anlaşılmıştır. Yapılan çalışmaların tüm ilgi gruplarının haberdar olabilmesi adına hazırlandığı belirtilen dokümanın orman muhafaza memurları tarafından dağıtıldığı görülmüştür. İlgili bülten örnekleri Şekil 4.10’da gösterilmiştir.

Şekil 4.10: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü Bültenleri.

İşletme Müdürlüğünce yapılan diğer çalışmalarla ilgili resimler ve kısa açıklamalar aşağıdaki gibidir:

- Ayancık Kaymakamı, Ayancık Belediye Başkanı, Ayancık İlçesi kurum amirlerinin katılımı ile FSC süreci ile ilgili tanıtım toplantısı yapılmıştır. FSC sürecinin katılımcı yaklaşımı ile alınmasıyla ilgili bu toplantıyla ilgili fotoğraflar Şekil 4.11’de gösterilmiştir.
- Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü Yemişli Orman İşletme Şefliği sınırları içerisinde bulunan Boyabat İlçesine bağlı Günpınar ve Paşalıoğlu köylerine ağaç kesim teknikleri ve iş güvenliği konularında verilen eğitime dair fotoğraf Şekil 4.12’de gösterilmiştir.
- FSC süreci kapsamında bazı ilkokullarda eğitim çalışmaları düzenlenmiştir. Bu eğitim çalışmaları kapsamında önce İşletme Şeflerince öğrencilere sunum yapılarak temel çevre eğitimi verilmiştir. Eğitim çalışması sonrasında tişört, şapka ve eldiven dağıtılarak okul bahçesinde ve Ayancık Kent Ormanı’nda çevre temizliği yaptırılıp, burada bulunan ağaçlar ve genel olarak ormanlarla ilgili bilgiler verilmiştir. FSC kapsamında izleme sürecine dahil edilen Ayancık Kent Ormanında katılımcı bir çalışma gerçekleştirildiği görülmüştür (Şekil 4.13).
- Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü’nde Ayancık ilçesi sınırlarında bulunan orman köylüleri ve kooperatif üyelerine yönelik “Ağaç kesim teknikleri ve iş güvenliği” konulu eğitim verilmiştir. 170 kişilik gruba yönelik 2 gün süren

eğitimde ağaç kesim teknikleri, ağaç kesmede güvenlik kuralları konularında köylüler ve kooperatif üyelerine bilgiler aktarıldığı görülmüştür (Şekil 4.14).

- Ayancık Merkez Camiinde FSC süreci kapsamında Ayancık Müftülüğü tarafından cuma namazında vatandaşlara iş güvenliği ve KKE kullanımının önemi, ormanlara çöp atılmaması, atık yağların toprağa dökülmesi halinde içme sularına karışması sonucu su kirliliği oluşturması gibi konuların insan ve çevre sağlığı açısından önemi hakkında vaaz verilerek halk bilgilendirildiği görülmüştür (Şekil 4.13).
- Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü İnaltı Orman İşletme Şefliği sınırları içerisinde bulunan Bakırlı, Bakırlızaviye ve Kızılcaakaya Köylerine çevre temizliği ve atık yağ eğitimi verildiği görülmüştür (Şekil 4.16).
- Kestane dal kanseri mücadelesi kapsamında yapılması gereken çalışmalar işletme şefleri ve mühendislerle aktarılarak orman köylülerinin önemli bir gelir kaynağının yok olmasının önüne geçilmeye çalışıldığı görülmüştür (Şekil 4.17).
- Ayancık Orman İşletme Müdürü tarafından Ayancık'ta bulunan tüm köy muhtarlarına ve Orman Kooperatifi Başkanlarına FSC süreci anlatılarak bilgilendirmeler yapılmıştır. Orman köylülerinin fikirleri ve istekleri dinlenmiştir, OR-KOOP'un sürece dahil edildiği bu çalışmayla ön denetim raporunda yer alan eksikliklerden birinin kapatılması hedeflendiği anlaşılmıştır (Şekil 4.18).

Şekil 4.11: FSC süreci ile ilgili tanıtım toplantısı.

Şekil 4.12: Köylerde ağaç kesim teknikleri ve iş güvenliği konularında verilen eğitim.

Şekil 4.13: İlkokul öğrencilerine verilen temel çevre eğitimi.

Şekil 4.14: Orman köylüleri ve kooperatif üyelerine yönelik “Ağaç kesim teknikleri ve iş güvenliği” konulu eğitim.

Şekil 4.15: Ayancık Müftülüğü tarafından insan ve çevre sağlığı hakkında vaaz.

Şekil 4.16: Köylerde çevre temizliği ve atık yağ eğitimi.

Şekil 4.17: Kestane dal kanseri ile mücadele eğitimleri.

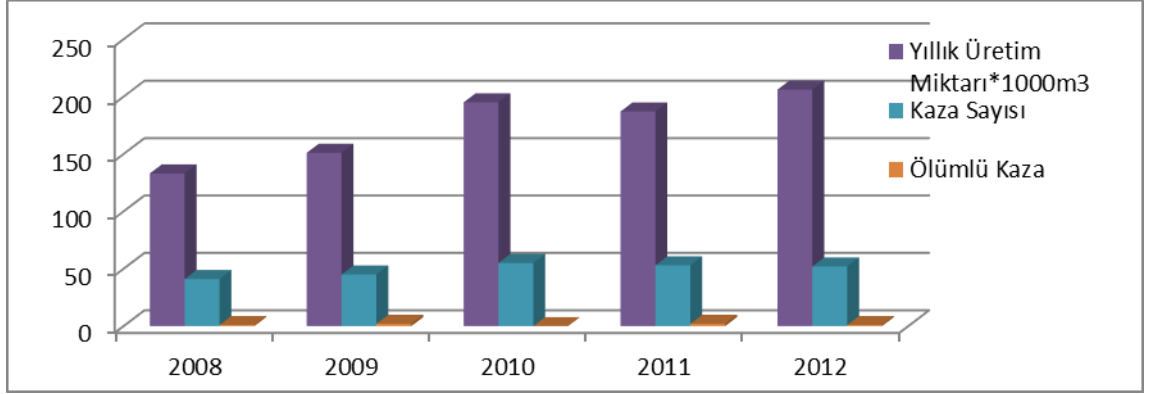
Şekil 4.18: Tüm köy muhtarlarına ve Orman Kooperatifi Başkanlarına FSC sürecinin anlatılması.

Ön denetim raporunda en fazla sözü edilen eksikliklerden biri olan İSG konusunda, İşletme Müdürlüğünün geçmiş yıllardaki durumunun ortaya konulmasının, yapılacak çalışmalarda etkili olduğu düşünülmüştür. FSC sürecinden önce İşletme Müdürlüğü bünyesinde yaşanan kazalarla ilgili istatistiki bir çalışma bulunmadığı ve geçmiş yıllara ait kaza verilerinin yapılan çalışmalar sonucunda 2008 yılına kadar uzandığı anlaşılmış olup bu tarihten itibaren yaşanan kazaların değerlendirme altına alınabildiği görülmüştür. İşletme Müdürlüğünün kaza istatistiklerinin ortaya konulduğu bu çalışmada, yaşanan kazaların orman ürünleri üretimine dair rakamlarla orantılı olduğu görülmüştür. Yapılan görüşmelerde bu durumun Ayancık OİM'nün üretim ağırlıklı bir İşletme Müdürlüğü olması ve yaşanan kazaların genellikle üretim çalışmaları sırasında meydana gelmesinden kaynaklandığı anlaşılmıştır. 2008-2012 yılları arasındaki beş yıllık süre için elde edilen veriler İşletme Şeflikleri için ayrı ayrı düzenlenmiş olup İşletme Müdürlüğü bazındaki veriler Tablo 4.1 ve Şekil 4.19'da gösterilmiştir.

Tablo 4.1: Yıllara göre üretim ve kaza oranları.

Yıl	2008	2009	2010	2011	2012
Yıllık Üretim Miktarı*1000 m ³	133	151	195	187	206
Kaza Sayısı	41	45	55	53	52
Ölümlü Kaza	1	2	0	2	1
Üretim /Kaza Oranı	52	51	44	32	43
Üretim/ Ölümlü Kaza	133	75,5	0	93,5	206

Tablo 4.1'de görüleceği üzere yıllık üretim miktarı artarken, üretim/kaza oranı 2012 yılı hariç bir gerileme gözlemlenmiştir. En fazla kaza miktarının gerçekleştiği 2010 yılında ölümlü kaza gerçekleşmezken en az kaza yaşanan 2008 yılında 1, ikinci sırada az kaza yaşanan 2009 yılında 2 ölümlü kazanın gerçekleştiği görülmektedir. Söz konusu tablolarda yaşanan kaza miktarıyla, ölümlü kaza arasında bir ilgi kurulamamıştır.

Şekil 4.19: Yıllara göre üretim ve kaza oranları.

Beş yıllık veriler ışığında İşletme Müdürlüğü bünyesinde 246 adet kaza meydana geldiği ve bunlardan 5 tanesinin ölümlü sonuçlandığı görülmüştür. Tüm bu sürede 872.000 m³ orman emvali üretimi gerçekleştirilmiştir. Mevcut verilerin FSC sürecinden önceki durumun denetçiler tarafından değerlendirilmesi ve FSC sürecinden sonraki durumla kıyaslama yapılabilmesi adına önem arz ettiği düşünülmektedir.

Ön denetim raporlarında yer alan eksikliklerden biri de risk değerlendirme formlarıdır. İşletme Müdürlüğü personeli tarafından L tipi Matris yöntemi kullanılarak oluşturulan risk değerlendirme formlarında, çeşitli durumlar için zarar olasılığı ile zarar şiddeti puanlaması yapılarak risk skoru belirlendiği görülmüştür. Risk değerlendirmeleri; Ayancık OİM, orman emvali üretiminin yoğun olduğu bir İşletme Müdürlüğü olduğu için, genel olarak bu çerçevede değerlendirilmişse de risk değerlendirmesi yapılan tüm alanlar şu şekildedir;

- Orman Emvali Üretimi
- Damga ve Mesaha
- Sürütme, Yükleme, İstif ve Nakliyat
- Yangın
- Hizmet aracıyla seyahat
- Hizmet Binaları
- İnşaat-ikmal çalışmaları

L Tipi 5x5 Risk Matrisine göre; 1, 2, 3, 4 kabul edilebilir risk; 5, 6, 8, 9 dikkate değer risk, 10, 12, 15 kayda değer önemli risk, 16, 20, 25 kabul edilemez risk sınıfları içerisinde yer almaktadır.

Yapılan risk değerlendirmeleri neticesinde mevcut durumun ortaya konduğu, yazılı olarak ilk kez ortaya konan bazı veriler belirlenerek sürecin devamında alınması gereken tedbirlerin açıkça görülmesinin sağlandığı anlaşılmıştır. 5x5 L Tipi Matris puanlama sistemi ve Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü Risk Değerlendirme tabloları aşağıdaki gibidir:

Tablo 4.2: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü Risk Değerlendirme Tabloları.

SONUÇ	EYLEM	ÖNEM DERECESESİ
16, 20, 25	KABUL EDİLEMEZ RİSK Bu risklerle ilgili hemen çalışma yapılmalı	I
15, 12, 10	KAYDA DEĞER ÖNEMLİ RİSK Bu risklere mümkün olduğu kadar çabuk müdahale edilmeli	II
5, 6, 8, 9	DİKKATE DEĞER RİSK Bu risklere kontrol tedbirleri geliştirilmeli ve planlama yapılmalı	III
1, 2, 3, 4	KABUL EDİLEBİLİR RİSK Acil tedbir gerektirmeyebilir.	IV

Tablo 4.3: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü L Tipi Matris Risk Değerlendirme Formu Damga ve Mesaha.

AYANCIK ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ							
Bölge/İşletme		L TİPİ MATRİS					Düzenleyen
Tarih		RİSK DEĞERLENDİRME FORMU					Revizyon No
Faaliyet/Proses	Damga ve Mesaha						Revizyon Tarihi
Alt Faaliyet							Sayfa
TEHLİKE	RİSK	SONUÇ	ZARAR OLASILIĞI(A)	ZARAR ŞİDDETİ(B)	RİSK SKORU(AXB)	ETKİN KONTROL VAR MI?	ÖNLEM
			1,2,3,4,5	1,2,3,4,5			
Damga İşlemi	Kesikler,İncinmeler,Burkulma	*Zaman Kaybı *Yaralanma	5	2	10	Yok	*K.K.E Giymek/Kullanmak (baret, kaymaz tabanlı çelik burunlu bot, vücuda uygun ve rahat ormancı montu, eldiven, ilk yardım seti) *Eğitim(mesleki) *Güvenlik donanımlarının çalışır durumda olması *2 Yağışlı ve rüzgarlı havalarda çalışmamak *Balta kullanırken 2. kişilerin yaklaşmasına engel olmak *Damgalanacak ağaçta düşme tehlikesi olan dallara dikkat etmek
Mesaha İşlemi	İncinme,Burkulma	Yaralanma	5	1	5	Yok	*K.K.E Giymek/Kullanmak (baret, kaymaz tabanlı çelik burunlu bot,vücuda uygun ve rahat ormancı montu, eldiven, ilk yardım seti) *Mesahası yapılacak emvalin sabit olup olmadığını kontrol etmek

Tablo 4.4: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü L Tipi Matris Risk Değerlendirme Formu Sürütme, Yükleme, İstif, Nakliyat.

AYANCIK ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ							
Bölge/İşletme		L TİPİ MATRİS					Düzenleyen
Tarih		RİSK DEĞERLENDİRME FORMU					Revizyon No
Faaliyet/Proses	Sürütme,Yükleme,İstif,Nakliyat						Revizyon Tarihi
Alt Faaliyet							Sayfa
TEHLİKE	RİSK	SONUÇ	ZARAR OLASILIĞI(A)	ZARAR ŞİDDETİ(B)	RİSK SKORU(AXB)	ETKİN KONTROL VAR MI?	ÖNLEM
			1,2,3,4,5	1,2,3,4,5			
Traktörle sürütme yapmak	Kırılma, Ezilme, Burkulma	Yaralanma	4	3	12	Yok	*Kötü hava koşullarında çalışmayı durdurma *Sürütme eğitimi almış olmak *İlk yardım setinin bulunması *Sürütme sırasında 2. kişilerin yaklaşmasını engellemek *Sürütme yapılan zincir ve ekipmanın bakımlı olması *Traktör kullanma ehliyetinin olması *Uygun duruş teknikleriyle zincir ve ekipman kullanmak
Traktörle nakliyat yapmak	Yaralanma, Ölüm	Yaralanma, Ölüm	4	5	20	Yok	*Kabinin arkasına çelik kafes yapmak *Emvalin bağlantısını sıkı yapmak *Nemli ve ıslak emvali taşımamak *Traktör kullanma ehliyetinin olması *İlk yardım setinin bulunması *Traktörü yüksek hızda kullanmamak *Kasislere yavaş girmek *Traktörün bakımlarının yapmak
Hayvanla sürütme yapmak	Kırılma, Ezilme, Burkulma	Yaralanma	4	2	8	Yok	*İşe uygun güçlü hayvan kullanmak *Hayvanın sağlıklı olmasına dikkat etmek *Hayvanlara takılan ekipmanların bakımlı ve sıkı takılmış olması *Hayvanların beslenmelerinin eksiksiz yapılması *Hayvanların ayaklarına nal çakmak ve bakımını yapmak *Hayvanlara iyi davranmak

Tablo 4.5: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü L Tipi Matris Risk Değerlendirme Formu Yangın.

AYANCIK ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ							
Bölge/İşletme	L TİPİ MATRİS RİSK DEĞERLENDİRME FORMU						Düzenleyen
Tarih							Revizyon No
Faaliyet/Proses							Revizyon Tarihi
Alt Faaliyet							Sayfa
TEHLİKE	RİSK	SONUÇ	ZARAR OLASILIĞI(A) 1,2,3,4,5	ZARAR ŞİDDETİ(B) 1,2,3,4,5	RİSK SKORU(AXB)	ETKİN KONTROL VAR MI?	ÖNLEM
Arazöz Kullanmak	Yaralanma, Ölüm	Yaralanma, Ölüm	5	5	25	Yok	<ul style="list-style-type: none"> *Ehliyet sahibi kişilerin arazözü kullanması *Arazöz kullama yetkisi olan kişilerin arazözü kullanması *Arazözün tüm bakımlarının zamanında yapılması ve tam olması *Arazözde uygun ekipmanların bulunması ve bakımlı olması *Arazözün sesli uyarı aparatlarının çalışır halde olması *Arazözü trafik kurallarına uygun kullanmak *Arazözdeki kişilerin emniyet kemerini takması *Arazözde ilk yardım çantası bulundurmak
Yangına Müdahale	Yaralanma, Ölüm	Yaralanma, Ölüm	5	5	25	Yok	<ul style="list-style-type: none"> *Telsizlerin çalışır durumda olması *Su ikmalinin rahat yapılabileceği güvenli bir yere park etmek *İlk yardım çantasını bulundurmak *Arazözü rahat manevra yapabileceği yere park etmek *K.K.E Giymek/Kullanmak (baret,gaz maskesi, kaymaz tabanlı bot,vücuda uygun ve rahat yanmaz kıyafet,battaniye, eldiven,ilk yardım seti) *Tecrübeli ve eğitilmiş kişilerin çalışması *Sağlık raporu almış kişilerin çalışması *Tatbikatlara katılmış kişilerin çalışması *Dikkatli ve hızlı davranmak *Uygun ekipmanları kullanmak *Kaçış yönlerini belirlemek *Gaz maskesi kullanmak *Yangın idare amirinin talimatlarına uymak

Tablo 4.6: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü L Tipi Matris Risk Değerlendirme Formu Hizmet Aracı ile Seyahat.

AYANCIK ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ							
Bölge/İşletme	L TİPİ MATRİS RİSK DEĞERLENDİRME FORMU						Düzenleyen
Tarih							Revizyon No
Faaliyet/Proses							Revizyon Tarihi
Alt Faaliyet							Sayfa
TEHLİKE	RİSK	SONUÇ	ZARAR OLASILIĞI(A) 1,2,3,4,5	ZARAR ŞİDDETİ(B) 1,2,3,4,5	RİSK SKORU(AXB)	ETKİN KONTROL VAR MI?	ÖNLEM
Hizmet aracıyla ormanda dolaşmak	Yaralanma, Ölüm	Yaralanma, Ölüm	3	5	15	Yok	<ul style="list-style-type: none"> *Emniyet kemerini takmak *Ruhstatta belirtilen sayıda kişilerin binmesi *Ruhstatta belirtilen taşıma kapasitesini aşmayacak yük almak *Hız kurallarına uymak *Aracı ehliyeti olan kişinin kullanması *Aracı kullanma yetkisi olanın kullanması *Araçta ilk yardım çantası bulundurmak *Şoförün dikkatini dağıtacak hareketlerde bulunmamak

Tablo 4.7: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü L Tipi Matris Risk Değerlendirme Formu Hizmet Binası

AYANCIK ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ							
Bölge/İşletme	L TİPİ MATRİS						Düzenleyen
Tarih	RİSK DEĞERLENDİRME FORMU						Revizyon No
Faaliyet/Proses							Revizyon Tarihi
Alt Faaliyet							Sayfa
TEHLİKE	RİSK	SONUÇ	ZARAR OLASILIĞI(A)	ZARAR ŞİDDETİ(B)	RİSK SKORU(AXB)	ETKİN KONTROL VAR MI?	ÖNLEM
			1,2,3,4,5	1,2,3,4,5			
Bina Çatısındaki Kiremitler	Kırıklar	Yaralanma, Ölüm	1	5	5	Yok	*Bina çatısındaki kiremitlerin sabit olup olmadığının kontrol edilmesi *Çatı kuraklığının altından insanların yürümelerini engelleyici emniyet şeritleri kullanmak *Bina tarafındaki çitlerin yükseltilip öğrencilerin geçişini engellemek
Merdivenlerin Kaygan Olması	Kırıklar, İncinmeler, Burkulmalar	Yaralanma	2	3	6	Yok	*Merdivenleri yıkadıktan sonra hemen kurulamak *Kişin kaymayı önleyecek kaplama kullanmak
Elektrik Sayacı	Elektrik Çarpması	Ölüm	2	5	10	Yok	*Sayacın bulunduğu yere yalıtkan plastik koymak *Sayacın kapağını kilitlemek *Sayacın içine kullanma talimatı koymak *Sayacı kullanma yetkisi olanlara kullandırmak *Yangın söndürme tüpü bulundurmak
Bina Bahçesindeki Ağaçlar	Yaralanma, Ölüm	Yaralanma, Ölüm	2	5	10	Yok	*Bina bahçesindeki ağaçları budamak *Kuruyan dalları almak *Kurumaya karşı ilaçlamak
Tuvalet ve Lavabolar	Kırıklar, İncinmeler, Burkulmalar	Yaralanma	2	3	6	Yok	*Tuvalet ve Lavaboları temiz tutmak *Temizlendikten sonra zemini kaygan bir şekilde bırakmamak, kurulamak *Lavabo önlerine kaymayı önleyici kaplama kullanmak *Temizlik esnasında tuvaleti ve lavaboyu kullanıma kapamak
Depremler, Yangınlar	Yaralanma, Zehirlenme, Ölüm	Yaralanma, Ölüm	5	5	25	Yok	*Yangın ve Deprem tatbikatları yapmak *Yangın söndürme tüpü bulundurmak *Yangına ilk müdahale ekibi belirlemek *Binanın depreme dayanıklı olup olmadığını kontrol ettirmek

Tablo 4.8: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü L Tipi Matris Risk Değerlendirme Formu İnşaat-İkmal

AYANCIK ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ							
Bölge/İşletme		L TİPİ MATRİS					Düzenleyen
Tarih		RİSK DEĞERLENDİRME FORMU					Revizyon No
Faaliyet/Proses	İnşaat -İkmal						Revizyon Tarihi
Alt Faaliyet							Sayfa
TEHLİKE	RİSK	SONUÇ	ZARAR OLASILIĞI(A) 1,2,3,4,5	ZARAR ŞİDDETİ(B) 1,2,3,4,5	RİSK SKORU(AXB)	ETKİN KONTROL VAR MI?	ÖNLEM
İş makinesi Çalıştırılması	Çarpma,Devrilme, Ezilme,Düşme	Yaralanma, Ölüm	5	5	25	Yok	<p>*K.K.E Giymek/Kullanmak (gürültüden koruyucu kulaklık, ilk yardım seti)</p> <p>*Eğitim(mesleki)</p> <p>*Güvenlik donanımlarının çalışır durumda olması</p> <p>*Zeminin kaygan olduğu ve yağışlı havalarda çalışmamak</p> <p>*Makinelere 2. kişilerin yaklaşmasına engel olmak</p> <p>*Makine kabine 2. kişilerin binmesine engel olmak</p> <p>*Makine bakımlarının tam olması</p> <p>*Operatorün çalışma saatinden fazla çalıştırılmaması</p> <p>*Operatörün yorgun olarak makineyi kullanmaması</p> <p>*Operatörün dinlenme saatlerine dikkat etmesi</p>

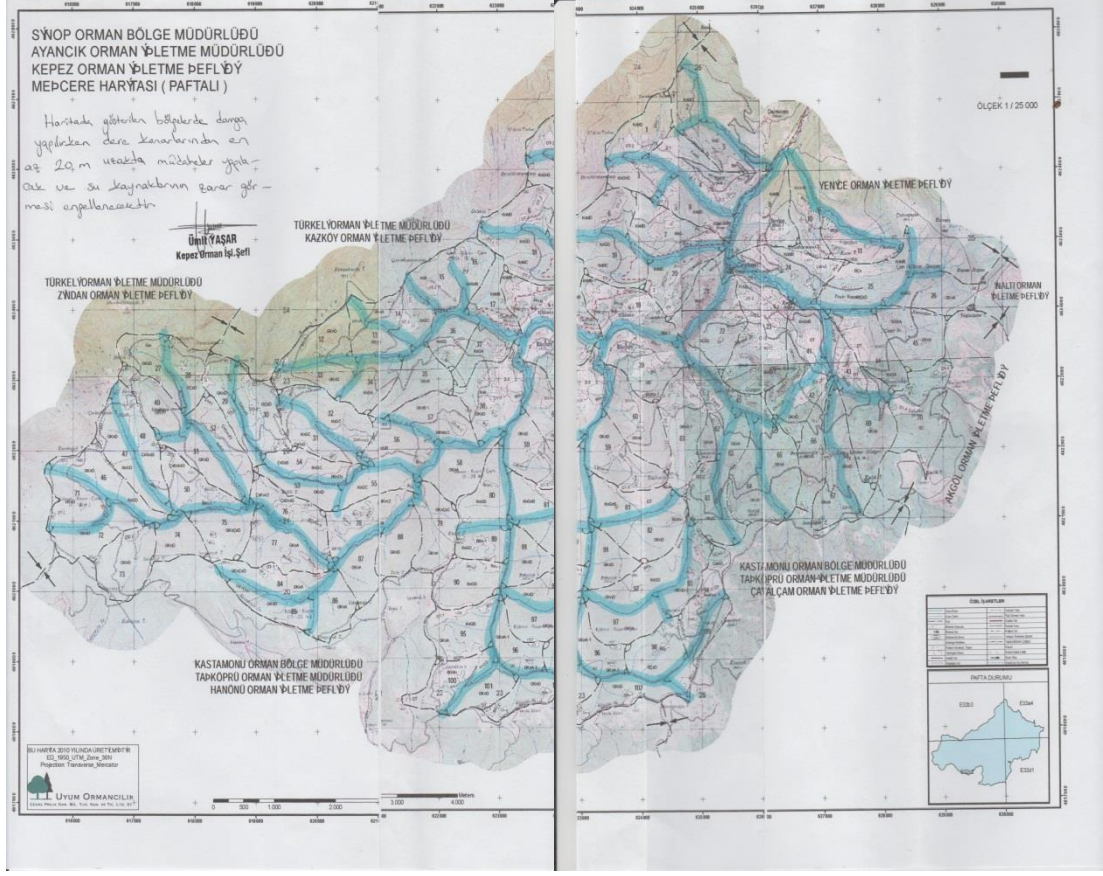
5. prensip olan “Ormanlardan sağlanan faydalar” prensibiyle ilgili ön denetim aşamasında 2 adet eksiklik tespit edildiği görülmüştür. Tespit edilen bu eksiklikler ışığında asgari hasar tanımları tabloları oluşturulduğu gözlemlenmiştir. Oluşturulan orman işçiliği asgari hasar tanımları tabloları üretim dosyalarına eklendiği ve ormanda çalışan işçilere konuyla ilgili eğitimler verildiği görülmüştür. Oluşturulan bu tablolarda yer alan ifadelerin süreç boyunca orman köylülerine aktarılmasında bazı zorlukların olduğu tespit edilmiştir. Özellikle orman muhafaza memurları ve işletme şefleriyle yapılan görüşmelerde zor şartlar altında gerçekleştirilen üretim çalışmaları esnasında bölme içerisinde bulunan CITES türlerine zarar vermeden bu çalışmaların yürütülmesinin güçlüğünden bahsettikleri görülmektedir.

Tablo 4.9: Asgari Hasar Tanımları Tablosu

Faaliyet	Orman Ürünlerine Verilen Zarar	Diğer Ağaçlara Verilen Zarar	Gençliğe Verilen Zarar	Nesli Tehlikede Olan Türlere Verilen Zarar	Yollara verilen Zarar
Kesme	Emvallerin en fazla %1 ine %10 dan fazla değer kaybettirici zarar veremez.	Damgalanmamış diğer ağaçların %1 inden fazlasına hayatiyetini kaybettirici zarar veremez.	Başarı yüzdesi %70 ve daha az meşcerelerde gençliğin %1 inden fazlasına, %71-75 arasında %2 sinden fazlasına,%75 den fazla olanlarda %5 den fazlasına zarar veremez.	Nesli tehdit ve tehlikede olan türlerin %5 inden fazlasına zarar veremez.	Yolun mevcut yapısını bozmamaya dikkat edilmelidir.
Sürütme	Emvallerin en fazla %1 ine %10 dan fazla değer kaybettirici zarar veremez.	Damgalanmamış diğer ağaçların %1 inden fazlasına hayatiyetini kaybettirici zarar veremez.	Başarı yüzdesi %70 ve daha az meşcerelerde gençliğin %1 inden fazlasına, %71-75 arasında %2 sinden fazlasına,%75 den fazla olanlarda %5 den fazlasına zarar veremez.	Nesli tehdit ve tehlikede olan türlerin %5 inden fazlasına zarar veremez.	
Taşıma	Emvallerin en fazla %1 ine %10 dan fazla değer kaybettirici zarar veremez.	Damgalanmamış diğer ağaçların %1 inden fazlasına hayatiyetini kaybettirici zarar veremez.	Başarı yüzdesi %70 ve daha az meşcerelerde gençliğin %1 inden fazlasına, %71-75 arasında %2 sinden fazlasına,%75 den fazla olanlarda %5 den fazlasına zarar veremez.	Nesli tehdit ve tehlikede olan türlerin %5 inden fazlasına zarar veremez.	

Diğer eksiklik olarak belirlenen sulak alanlara verilen hasarın önüne geçilebilmek için tüm şefliklerde bu alanların belirlendiği ve haritalarda yerlerinin işaretlendiği gözlemlenmiştir. Üretim çalışmalarından önce işçilere bu alanların arazi üzerinde de gösterilerek sulak alanların 20 metre yakınında üretim çalışmalarının yapılmaması gerektiğinin anlatıldığı ve bu eğitimlerin tutanak altına alındığı görülmüştür. Asgari hasar tanımları tablolarının uygulanmasıyla ilgili yaşanan zorlukların aksine sulak alanlarda üretim çalışmalarının yapılmamasıyla ilgili Ayancık OİM'nde büyük bir başarı sağlandığı görülmüştür. Özellikle kendi doğal kaynaklarını da koruma adına orman köylülerinin bu konuyu sahiplendiği anlaşılmaktadır. Konuyla ilgili örnek olarak

Kepez Orman İşletme Şefliğine ait sulak alanlar tampon bölgeleri haritası Şekil 4.20’de gösterilmiştir.

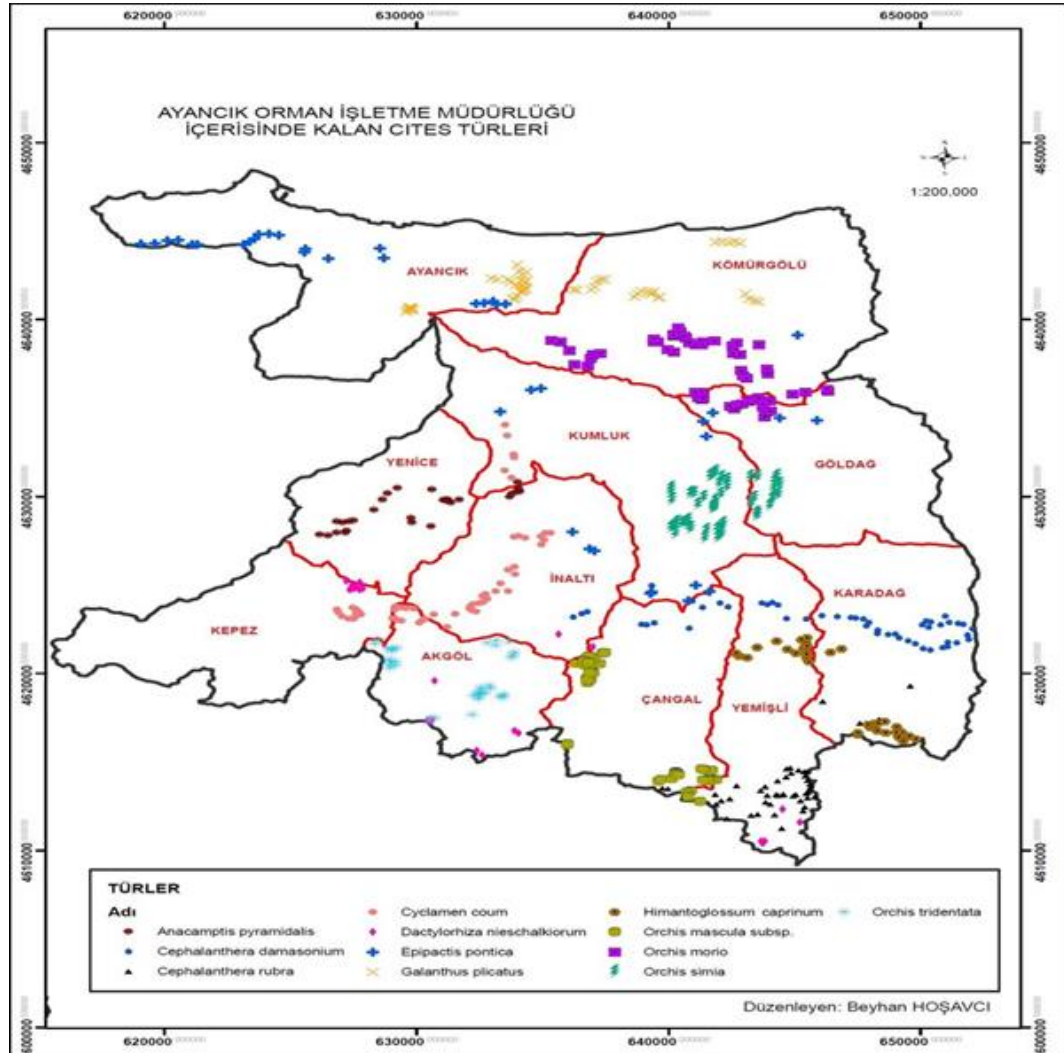

Şekil 4.20: Kepez Orman İşletme Şefliği Sulak Alanlar Tampon Bölgeleri Haritası.

6. prensip olan “Çevresel Etki” prensibiyle ilgili ön denetim aşamasında tespit edilen eksikliklerden 2 tanesi NTT olan türlerle ilgilidir. Söz konusu eksikliklerin giderilmesi için işletme müdürlüğünce NTT türlerin tespiti çalışmaları ve tespit edilen NTT türlerle ilgili eğitim ve izleme planlarının oluşturulması sürecinin ana denetim aşamasına kadar tamamlandığı görülmüştür. NTT türlerin tespiti aşamasında İşletme Müdürlüğünün Flora ve Fauna raporlarının oluşturulduğu ve bu raporlarla ilgili işletme şeflerine eğitimler verildiği görülmüştür. İşletme şeflerinin uzmanlar tarafından aldıkları eğitimler sonrasında kendi şefliklerinde yer alan türlerle ilgili köylerde eğitim çalışmaları gerçekleştirdikleri gözlemlenmiştir.

Ayancık Orman İşletme Müdürlüğünün Flora Raporunun Kastamonu Üniversitesinden konunun uzmanları tarafından oluşturulduğu tespit edilmiştir. Oluşturulan raporda

İşletme Müdürlüğü sınırları içerisindeki bitki türleri incelenirken yükseklik sınırı ve habitat koşulları dikkate alınarak “Türkiye Bitkileri Veri Tabanı”na göre 898 adet bitki türü olduğu belirtilmiş ve bu türlerden 161’inin endemik, 3’ünün Bern Sözleşmesine göre koruma altında olan tür, 146’sının Nesli Tükenme Tehlikesi Altında Olan Türlerin Kırmızı Listesi (IUCN)’ne dahil ve 12’sinin Nesli Tehlike Altındaki Türlerin Ticaretine İlişkin Sözleşme (CITES) listesi içerisinde olduğu ifade edilmiştir. Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü sınırları içerisinde bulunan CITES türlerinin alanlarını gösteren Şekil 4.21’de, belirlenen 12 türün Latince ve Türkçe isimleriyle tespit edilen örnek koordinatlarının yer aldığı liste Tablo 4.10’da verilmiştir.

Şekil 4.21: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü içerisinde kalan CITES Türleri.

Tablo 4.10: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü sınırlarında CITES listesi içerisindeki türler.

TÜR(LATİNCE İSMİ)	TÜR(TÜRKÇE İSMİ)	BÖLGE	KOORDİNAT(X)
<i>Galanthus plicatus</i>	Kıvrık Yapraklı Kardelen	Ayancık	629839- 4640516
<i>Cyclamen coum</i>	Siklamen	Ayancık	627777- 4623356
<i>Cephalanthera rubra</i>	Kırmızı Orkide	Ayancık	643524- 4612066
<i>Cephalanthera damasonium</i>	Beyaz Orman Kuşçuğu Orkidesi	Ayancık	650405- 4622921
<i>Epipactis pontica</i>	Karadeniz Orkidesi	Ayancık	619062- 4644275
<i>Himantoglossum caprinum</i>	Kayışlı Keçi Orkidesi	Ayancık	645059- 4621149
<i>Anacamptis pyramidalis</i>	Piramidal Orkide	Ayancık	627328- 4628623
<i>Orchis tridentata</i>	Üç Dişli Orkide	Ayancık	630515- 4617393
<i>Orchis simia</i>	Maymun Orkidesi	Ayancık	643541- 4628953
<i>Orchis mascula subsp.</i>	Cam Orkidesi	Ayancık	639598- 4613914
<i>Orchis morio</i>	Yeşil Kanatlı Orkide	Ayancık	642596- 4634968
<i>Dactylorhizianies chalkiorum</i>	Koca Dudaklı Orkide	Ayancık	627738- 4624760

Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü sınırları içerisinde tespiti yapılan 12 CITES türünün Ek3'te gösterilen bilgi notları önce Orman İşletme Müdürlüğü personeline daha sonra orman köylülerine anlatılmıştır. Bu notlardaki açıklamalar ve fotoğraflar Kastamonu Üniversitesi öğretim görevlileri tarafından oluşturulan “Ayancık Flora Raporu'ndan” alınmıştır. Oluşturulan kitapçıklar orman köylülerine ve odun ve odun dışı orman ürünleri üretiminde çalışan işçilere dağıtıldığı ve üretim işleri öncesinde oluşturulan şartnamelere dikkat edilmesi gereken bir unsur olarak eklendiği tespit edilmiştir. İşletme Müdürlüğü tarafından oluşturulan izleme ve değerlendirme planında CITES türlerinin yer aldığı ve her şefliğin kendi bölgesindeki türleri izlemeye aldığı görülmüştür.

FSC sürecinin unsurlarından bir diğeri olan Fauna türlerinin tespit aşamasının Kastamonu üniversitesinden konunun uzmanları tarafından ana denetim aşamasından önce tamamlandığı görülmüştür. Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü'nün Fauna Raporu “Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü'nün Yaban Hayatı Potansiyeli ve Değerlendirilmesi” adıyla hazırlanmıştır. Oluşturulan raporda türleri belirlemek için; yerel halk ile yapılan görüşmeler, kurum çalışanlarından alınan bilgiler, arazi çalışmaları ve yakın çevrede daha önce yapılan çalışmalardan yararlandığı belirtilmiştir. Ayancık ormanlarının Yaban Hayatı tablosu koruma statüsü ve gözlem kaynağına göre açıklanırken, yapılan çalışmalarda Ayancık Ormanlarında 13 adet memeli tür belirlenmiştir. Bu türler a)Bern Sözleşmesi kriterlerine göre belirlenmiş listelerden EK-II ve EK- III'e göre; b)Uluslararası Doğayı Koruma Birliği (IUCN)

tarafından hazırlanmış ve 2012 yılı güncellenmiş Kırmızı Listesi (RDB)'e göre değerlendirilerek Tablo 4.11'de gösterilmiştir.

Tablo 4.11: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü ormanlarında yaşayan memeli hayvan türleri ve koruma statüleri.

Tür	Latince Adı	Türkçe Adı	Koruma statüsü		Veri Kaynağı	
			IUCN	BERN	Gözlem (G)	Literatür (L)
	<i>Erina ceuseuropeus</i>	Kirpi	LC	-		L
Tür	<i>Sorex araneus</i>	Orman faresi	LC	Ek-III	G	
Familya	SCIURIDAE	Sincaplar				
Tür	<i>Lepuseuro paeus</i>	Yabani tavşan	LC	Ek-III	G	L
Tür	<i>Meles meles</i>	Porsuk	LC			
Tür	<i>Canis lupus</i>	Kurt	LC	Ek-II	G	L
Tür	<i>Vulpes vulpes</i>	Kızıl tilki	LC	-	G	
Familya	MUSTELIDAE	Sansarlar				
Tür	<i>Mustelani valis</i>	Gelincik	LC	Ek-II	G	
Tür	<i>Martes martes</i>	Ağaç sansarı	LC		G	
Tür	<i>Ursus arctos</i>	Bozayı	LC	Ek-II	G	
Tür	<i>Sus scrofa</i>	Yaban domuzu	LC	Ek-III	G	
Tür	<i>Capreolus capreolus</i>	Karaca	LC	Ek-III	G	
Tür	<i>Cervuse laphus</i>	Geyik	LC	EK III	G	

IUCN Risk Sınıfları: EW Vahşi hayatta nesli tükenmiş, CN Ciddi tehlike altında, EN Tehlike altında, VU Hassas LR Düşük risk, LR(cd) Korumaya bağımlı, LR(nt) Yakın tehdit altında, LR(le) En az endişe verici

Yukarıdaki tablodaki şekilde memeli türleri belirtildikten sonra Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü ormanlarında nesli tehlike altında memeli tür bulunmadığı belirtilmiştir.

Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü ve yakın çevresinde yaşayan kuş türleri için memeli türlerin belirlenmesi esnasında olduğu gibi yerel halk ile görüşmeler yapıldığı, arazi çalışmaları gerçekleştirildiği, alanın habitat özelliklerinin dikkate alındığı, geçmiş kaynaklardan yararlanıldığı, gözlemler yapıldığı ve Ayancık OİM sınırları içerisinde 38 adet kuş türü belirlendiği ifade edilmiştir.

Tablo 4.12: Tespit edilen kuş türlerinin uluslararası anlaşmalara göre tehlike statüleri.

No	Tür	Türkçe Adı	Uluslararası Tehlike Kategorileri		
			IUCN ERL	Bern Sözleşmesi	
				Ek - II	Ek- III
1	<i>Buteorufinus</i>	kızıl şahin	LC	x	
2	<i>Falcotinnunculus</i>	kerkenez	LC	x	
3	<i>Falcoperegrinus</i>	gezginici doğan	LC	x	
4	<i>Coturnixcoturnix</i>	bıldırcın	LC		x
5	<i>Fulicaatra</i>	sakarmeke	LC		x
6	<i>Streptopeliaturtur</i>	üveyik	LC		x
7	<i>Cuculuscanorus</i>	guguk kuşu	-		x
8	<i>Bubobubo</i>	puhu	LC	x	
9	<i>Asiootus</i>	kulaklı orman baykuşu	LC	x	
10	<i>Athenenoctua</i>	kukumav	LC	x	
11	<i>Tytoalba</i>	peçeli baykuş	LC	x	
12	<i>Apusapus</i>	ebabil, karasağan	LC		x
13	<i>Meropsapiaster</i>	arıkuşu	LC	x	
14	<i>Upupaepops</i>	ibibik	LC	x	
15	<i>Dendrocopussyriacus</i>	alaca ağaçkakan	-	x	
16	<i>Galeridacristata</i>	tepeli toygar	LC		x
17	<i>Lullulaarborea</i>	orman toygarı	LC		x
18	<i>Ptyonoprognerrupestis</i>	kaya kırlangıcı	LC	x	
19	<i>Motacillaflavafeldegg</i>	sarı kuyruksallayan	LC	x	
20	<i>Motacillaalbaalba</i>	ak kuyruksallayan	LC	x	
21	<i>Phoenicurusphoenicurus</i>	dağ kızılkuşu	LC	x	
22	<i>Saxicolarubetra</i>	çayırtaş kuşu	LC	x	
23	<i>Oenantheisabellina</i>	kuyrukkakan	LC	x	
24	<i>Turdusmerula</i>	karatavuk	LC		x
25	<i>Turduspilaris</i>	ardıç	LC		x
26	<i>Parusater</i>	çam baştankarası	LC	x	
27	<i>Paruscaeruleus</i>	mavi baştankarası	LC	x	
28	<i>Sittaneumayer</i>	kaya sıvacısı	LC	x	
29	<i>Oriolus oriolus</i>	sarıasma	LC	x	
30	<i>Laniuscollurio</i>	çekirgekuşu	LC		x
31	<i>Garrulusglandarius</i>	kestane kargası	LC	-	-
32	<i>Picapica</i>	saksağan	LC	-	-
33	<i>Corvusfrugilegus</i>	ekinkargası	LC	-	-
34	<i>Corvuscorax</i>	karakarga	LC		x
35	<i>Sturnusvulgaris</i>	sığırcık	LC	-	-
36	<i>Passermontanus</i>	dağ serçesi	LC		x
37	<i>Fringillacoelebs</i>	ispinoz	LC		x
38	<i>Carduelis carduelis</i>	saka	LC	x	

Bu tespitlerin ardından ilgili raporda Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü Ormanlarında belirlenen memeli ve kuş türlerine ait kısa bilgiler verilir yaşam ortamları, beslenmeleri, morfolojileri, biyolojileri açıklanmış ve hangi bölgelerde hangi hayvan türlerinin yaşadığı belirtilmiştir.

- ❖ Karaca; İnaltı, Kepez, Yenice, Çangal, Akgöl
- ❖ Geyik; Kepez, Akgöl
- ❖ Ayı; Kepez, Akgöl, Yenice, Göldağ, Yemişli
- ❖ Kurt; Nadiren görülmüş genellikle Kepez civarı
- ❖ Yaban Domuzu; Hemen hemen tüm bölgelerde yoğun olarak görülmüştür
- ❖ Çakal; Sahil kısımlarında nadiren
- ❖ Vaşak; Çangal civarı nadiren

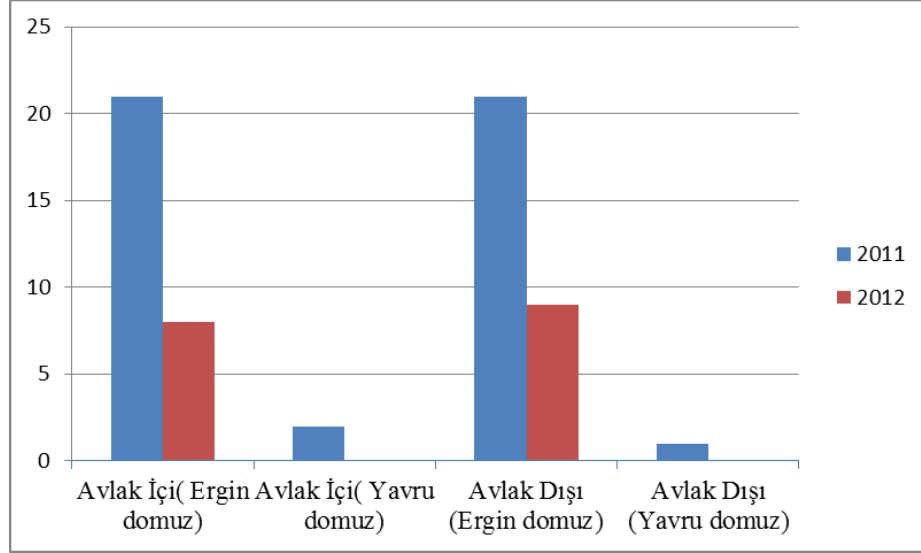
Yukarıda belirtildiği şekilde özetlenebilecek olan memeli türlerin bulunduğu bölgeler Şekil 4.22’de gösterilmiştir;

Şekil 4.22: Ayancık orman işletme müdürlüğü ormanlarında tespit edilen bazı memeli hayvanların sayısal harita üzerindeki konumları.

Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü sınırları içerisinde bulunan Zindan Devlet Avlağında, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Sinop İl Şube Müdürlüğünden alınan verilerde 2011 yılı içerisinde avlak içinde 21 adet ergin, 2 adet yavru ve avlak dışında 21 adet ergin, 1 adet yavru domuz itlaf edildiği belirtilmiştir. 2012 yılında ise avlak içinde 8 adet ergin, 6 adet yavru domuz itlaf anlaşılmıştır. Avlağın yıllık kotasının 25 ergin ve 10 yavru domuz olduğu, itlaf sayısı yıllık kota miktarını geçmeyecek şekilde avlanmaya izin verildiği ve gerekli takiplerin yapıldığı belirtilmiştir. Ön denetim raporunda denetçilerin belirttiği farklı kurumlarla işbirliği çalışmaları yapılmasına dair yaşanan eksikliklerin bu aşamada giderildiği

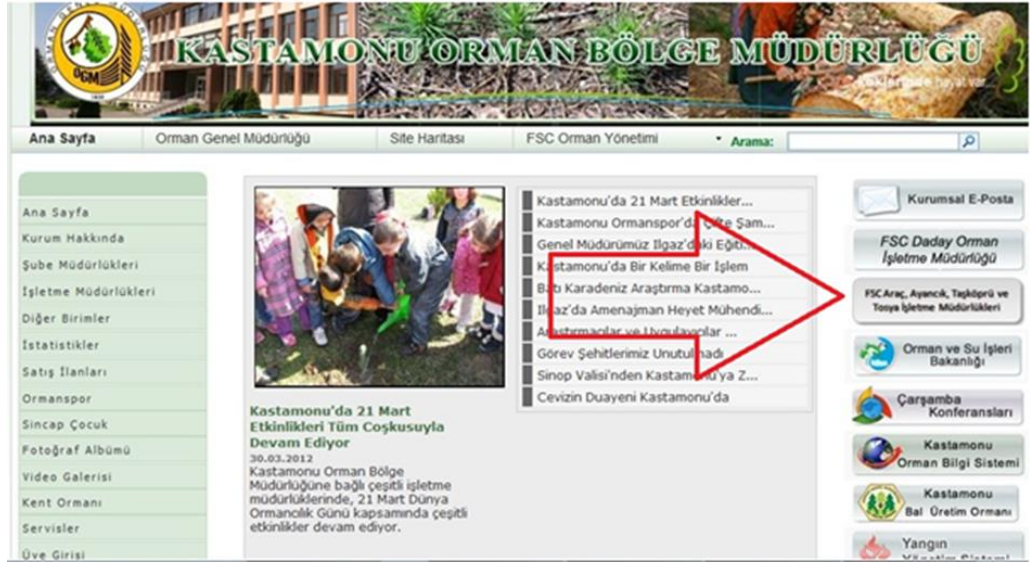
görülmektedir. Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü çalışanlarıyla Kepez OİŞ'nin Zindan Devlet Avlağı ile ilgili izleme çalışmalarını birlikte yürüttüğü anlaşılmıştır. Zindan Devlet Avlağı 2011 ve 2012 yılları avlanma sayıları Şekil 4.23'de gösterilmiştir.

Şekil 4.23: Zindan Devlet Avlağı Yıllara Göre Avlanma Sayıları.

7. prensip olan “Yönetim Planı” prensibiyle ilgili ön denetim raporunda yer alan eksikliklerden avans planlarla ilgili eksikliğin Ayancık OİM’nde yenilenen amenajman planı bulunmadığı ve dolayısıyla avans plan uygulamasıyla idare edilen İşletme Şefliği olmadığı için Ayancık OİM’nü ilgilendiren bir eksiklik olarak karşımıza çıkmadığı görülmektedir. 10 yılda bir yenilenen amenajman planlarının oluşturulması esnasında iş sağlığı ve güvenliği, YKDO tespiti, NTT türlerin belirlenmesi gibi konulara dikkat edilmesi gerektiği şekilde ön denetim raporunda yer alan eksiklikle ilgili işletme müdürlüğüyle yapılan görüşmelerde, Ayancık OİM’nde amenajman planlarının 2008,2009 ve 2010 yıllarında yenilendiği ve ilk amenajman planı yenilemesinin 2018 yılında olacağı dolayısıyla söz konusu uygulamaların bu tarih itibariyle gerçekleştirilebileceği belirtilmiştir.

3. eksiklik olarak belirtilen amenajman planlarına ait verilerin kurumun internet sitesine eklenmediğiyle ilgili olarak denetçiler tarafından istenen bilgilerin eklendiği görülmüş olup ilgili internet sitesine ait görüntü Şekli 4.24 ve 4.25’te gösterilmiştir.

Şekil 4.24: Kurum sitesinde FSC ile ilgili veriler.

Şekil 4.25: Kurum sitesinde FSC ile ilgili veri dosyaları.

8. prensip olan “İzleme ve Değerlendirme” sertifikasyon sürecinin sürekli devam eden unsurlarından biridir. İzleme(Monitoring) kısmının Ayancık OİM için FSC kavramının getirdiği yeniliklerden biri olduğu gözlenmiştir. İşletme Müdürlüğü personelinin FSC sürecinden önce de bazı izleme çalışmaları yaptığı denetçiler tarafından tespit edilip ön denetim raporuna eklenmişse de özellikle İSG YKDO ve NTT türlerle ilgili bazı eksiklikler olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca özellikle yeni yol, üst yapı, sanat yapısı gibi işletme müdürlüğünün Kamu İhale Kanunu esaslarına göre ihale süreci sonunda farklı kişi ya da firmalara yaptırdığı işlerin izleme süreçleriyle ilgili ön denetim raporlarında bazı eksiklikler yer aldığı görülmüştür. Tüm bu eksikliklerle ilgili işletme müdürlüğünde bazı çalışmalar yapıldığı gözlemlenmiştir. Üretim bölmelerinin

izlenmesiyle ilgili evraklar oluşturulduğu ve bu evraklarda özellikle iş sağlığı ve güvenliği kısmına önem verildiği anlaşılmıştır. Bu anlamda orman muhafaza memurları ve orman işletme şeflerine sorumluluklar verildiği görülmüştür. İzlemelerin yoğunluğu, sıklığı ve hangi durumlarda izleme yapılacağı bu çalışmalarda ortaya konulduğu anlaşılmıştır. Orman yollarının yapımı, üst yapı ve sanat yapılarının yapımı, orman zararlılarıyla mücadele çalışmaları gibi işlerle ilgili izleme formları oluşturulduğu ve bunlarla ilgili izlemeler yapıldığı görülmüştür. Bu şekilde taşeronların izlenmesi eksikliğini kapatılmaya çalışıldığı anlaşılmıştır.

YKDO ve NTT olan türlerle ilgili izleme evraklarının orman köylüleriyle birlikte yapıldığı görülmüştür. Özellikle bu iki konuyla ilgili izlemelerde bu alanların orman köylüleri tarafından öneminin anlaşılması ve korunması FSC sürecinin en önemli başlıklarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Orman köylülerinin bu alanları sahiplenici bir yaklaşımla ele almasının ana unsuru olarak da söz konusu alanların belirlenmesi aşamasında katılımcı bir yaklaşımla kendi görüşlerinin de dikkate alınması olarak görünmektedir.

Yapılan izleme çalışmalarıyla ilgili örnek evraklar ve açıklamalar şu şekildedir:

Ayancık OİM tarafından özel sektör kuruluşlarına yaptırılan yol yapımı, yol bakım çalışmaları, üst yapı, sanat yapısı, köprü yapımı gibi işlerde şefliklerce yapıldığı görülen izleme çalışmaları Tablo 4.13 'de gösterilmiştir. Taşeron izlemeleriyle ilgili belirlenen eksikliklerin yapılan bu çalışmalarla giderilmeye çalışıldığı görülmektedir.

Tablo 4.13: Yemişli Orman İşletme Şefliği 501 kod no'lu yolda üst yapı yapım işi izleme cetveli.

İNŞAATIN TÜRÜ	BÖLME NO	YOLUN TULU(Km+m)	OLUMLU / OLUMSUZ TESPİTLER	NASIL İZLEME YAPILDIĞI	NE ZAMAN İZLEME YAPILDIĞI
Üst Yapı	55-60	1+500	İşin Verilği Gün Arazide Gezildi Ön Tespitler Yapıldı. İş alan firmaya ihale şartnamesinde yer alan İşçi sağlığı ve İş Güvenliği esasları gereği hareket edilmesi için uyarılarda bulunuldu. İş güvenliği ile ilgili tabelaların alana konulması sağlandı ve fotoğrafları ihale dosyasına konuldu.	Gözlem Yolu İle İzleme Yapıldı	20.06.2012
Üst Yapı	55-60	1+500	Çalışmalar devam ediyor.Çevreye zarar verilmediği gözlemlendi.	Gözlem Yolu İle İzleme Yapıldı	30.06.2012
Üst Yapı	55-60	1+500	İş Makinesinden çıkan atık yağlar toplatıldı.	Gözlem Yolu İle İzleme Yapıldı	07.07.2012
Üst Yapı	55-60	1+500	İşçilerin yemek için kullandıkları yerlerdeki çöpler toplatıldı	Gözlem Yolu İle İzleme Yapıldı	14.07.2012
Üst Yapı	55-60	1+500	Çalışmalar devam ediyor. Herhangi bir aksaklık tespit edilmedi	Gözlem Yolu İle İzleme Yapıldı	21.07.2012
Üst Yapı	55-60	1+500	İşçilerle kısa sohbetler yapıldı sorunları dinlendi.	Gözlem Yolu İle İzleme Yapıldı	28.07.2012
Üst Yapı	55-60	1+500	Çalışmalar devam ediyor.İşin bitmek üzere olduğu görüldü. Alanda yolun düzeltilmesi için dozerin kaldığı tüm malzemenin getirildiği ve büyük bir kısmının döküldüğü görüldü.	Gözlem Yolu İle İzleme Yapıldı	04.08.2012
Üst Yapı	55-60	1+500	Çalışmalar tamamlandı. İşçilerin kullandığı atık yağ ve çöp kutuları toplandı. Yapılan yol ölçüldü. Çevreye herhangi bir zarar verilmediği görüldü.	Gözlem Yolu İle İzleme Yapıldı	19.08.2012

İşletme Müdürlüğü tarafından yaptırılan bu çalışmalarda işletme şeflerinin izleme çalışmalarını FSC sürecinden önce de gerçekleştirdiği, ancak bunları çalışmalar sürerken kayıt altına almadığı belirlenmiştir. FSC ile birlikte yapılan tüm faaliyetlerin kayıt altına alınması gerektiği anlaşılmış ve bu konuda özellikle işletme şefleri açısından bir algı değişmesinin yaşandığı gözlemlenmiştir. Sürecin olumlu yönlerinden biri olarak görülen izleme faaliyetlerinin kayda alınması neticesinde söz konusu personelin ilerleyen yıllarda görev yerlerinin değişmesi ve sertifikasyon sürecini henüz yaşamayan farklı işletme müdürlüklerinde görev alması durumunda bile görev alacakları bölgede yaşadıkları bu deneyimleri yansıtacakları düşünülmektedir.

İşletme Müdürlüğünce orman zararlılarıyla mücadele(OZM) çalışmalarında kullanıldığı görülen izleme çalışmalarına ait evrak Tablo 4.14'de gösterilmiştir.

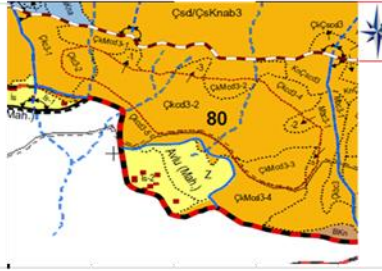
Tablo 4.14: Kömürgölü Orman İşletme Şefliği Orman Zararları ile Mücadele İzleme Cetveli.

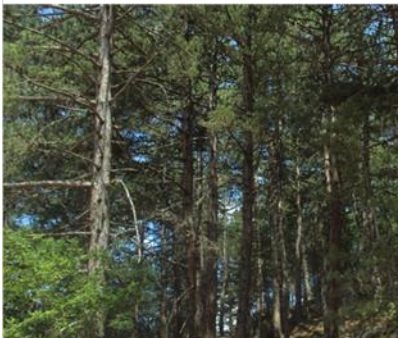
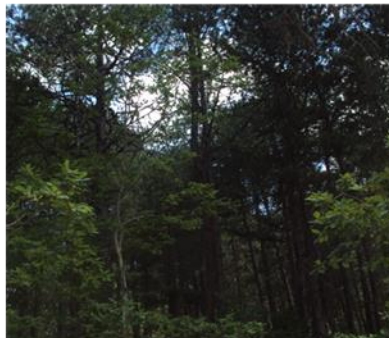
Zararlı grubu böcek/mantar	Bölme No	Alınan tedbirler	Takip süreci	İzleme sonucu	İzlenen tarih	İzleyen
Çam Kese Böceği (Thaumatop oea Pityocampa)	4,5,6,10, 12.17,20, 32,40,71, 73,88,89, 90,97,98 ve 114	İşe başlamadan önce işi yüklenen kişilerle sahalar gezildi. Taahh�tnamede yazan hususlar hatırlatıldı. İş güvenliği esaslarına uymaları istendi. Taahh�tnamede ismi geçen kişilerin tespiti ve 18 yaşından büyük oldukları belirlendi.	Ekim- Mart dönemi	50 Ha sahada mücadele yapıldı.	15.01.2013	Ergün TUNCER
Çam Kese Böceği (Thaumatop oea Pityocampa)	4,5,6,10, 12.17,20, 32,40,71, 73,88,89, 90,97,98 ve 115	İbreleler �zerindeki yumurta koçanlarının toplama çalışması yerinde izlendi. Teknik konularda bilgilendirmeler yapıldı.	Ekim- Mart dönemi	50 Ha sahada mücadele yapıldı.	17.01.2013	Ergün TUNCER
Çam Kese Böceği (Thaumatop oea Pityocampa)	4,5,6,10, 12.17,20, 32,40,71, 73,88,89, 90,97,98 ve 116	Adacık oluşturulması için ilgililere gösterilen yerde çalışmalar yerinde izlendi. İş güvenliği tedbirlerine uydukları görüldü. Teknik konularda bilgilendirmeler yapıldı.	Ekim- Mart dönemi	50 Ha sahada mücadele yapıldı.	18.01.2013	Ergün TUNCER
Çam Kese Böceği (Thaumatop oea Pityocampa)	4,5,6,10, 12.17,20, 32,40,71, 73,88,89, 90,97,98 ve 117	İşin son gününde alana gidilerek alanda herhangi bir atık madde kalmadığı tespit edildi. Teknik konularda notlar tutularak iş tamamlandı	Ekim- Mart dönemi	50 Ha sahada mücadele yapıldı.	20.01.2013	Ergün TUNCER

Ayancık OİM’de her Şefliğin kendi sınırları içerisinde yer alan bazı bölmeleri Ekosistem izleme bölmesi olarak tespit edip yıl içerisinde bu bölmelerde yer alan değişimleri takip ettiği görülmüştür. Bölmelere ait özelliklerin ve fotoğrafların yer aldığı izleme evraklarının alt kısmında bölmelerin neden izlemeye konu oldukları bilgisi yer almaktadır. Ekosistem bölmeleri üç ayda bir kez Orman Muhafaza Memuru, altı ayda bir kez de Orman İşletme Şefi tarafından izlenmiştir. Şekil 4.26’da gösterilen

Çangal Orman İşletme Şefliği'ne ait İzleme formunda Tohum Meşçeresi olarak Amenajman Planında yer alan 80 numaralı bölmenin Çkcd3-2 meşçere rumuzlu 10 ha. lık kısmında izleme yapılacağı belirtilmiş, bölmeye ait koordinatların ve bazı kısa bilgilerin yer aldığı kutucuğun yan tarafına ufak bir kroki eklenmiş bölmeye ait fotoğraflarla birlikte bölmenin özellikleri ve neden izleneceğine dair bilginin yer aldığı İşletme Müdürlüğü'nün oluşturduğu Komisyon görüşü yazısıyla Ekosistem Bölmesi izleme formu evrağının tamamlandığı görülmüştür.

GENEL BİLGİLER	
İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	AYANCIK
İŞLETME ŞEFLİĞİ	ÇANGAL
BÖLME NO	80
ALANI	26.5
İZLEME ALANI	10
MEŞÇERE TİPİ	Çkcd3-2
KOORDİNATLAR	
Y	638367
X	4614218

KOMİSYON GÖRÜŞÜ:
Karaçam tohum meşçeresi olarak tescil edilmiş bölmede amaç; Tohum üretiminin üstün nitelikli bireylerden sağlanması ve tohum veriminin artırıldığı bir meşçere yapısı kazandırmaktır.

Şekil 4.26: FSC Sürdürülebilir Orman Yönetimi Sertifikasyonu İzleme Bölmesi Formu.

Devlet Ormanlarında üretim işleri Orman Genel Müdürlüğü'nün Asli Orman Ürünlerinin Üretim İşlerine 288 sayılı tebliği esaslarına göre yapılmaktadır. İlgili tebliğin 10. 2. maddesinde üretim dosyalarında olması gereken belgeler yer almaktadır. Bu evraklardan bir tanesi olan Sözleşmeler (Kesim, sürütme, taşıma şartnameleri veya sözleşmeleri) kısmında “Diğer maddeler olarak geçen kısma üretim işiyle ilgili İşletmece belirlenen hususlar eklenebilmektedir. Denetçi raporlarında da bu kısma bazı eklemeler yapılabileceği yer almıştır. Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü'nde bu kısımlara;

- Kullanılması gereken kişisel koruyucu ekipmanlar belirtilerek kullanılmasının zorunlu olduğu,
- İlgili bölmede varsa nesli tükenme tehlikesi altında olan türler ve uygulanması gereken tedbirler,
- Atık yağ temizleme yöntemleri ve atık yağların orman içerisinde bırakılmaması zorunluluğu
- Dere yatağı etrafında üretim çalışması yapılmaması gerektiği(Üretim dosyasına bölme içerisinde bulunan dere yataklarını belirten kroki ayrıca eklenmektedir),
- 18 yaşından küçük işçi çalıştırılmayacağı,
- İlk yardım seti bulundurulması gerekliliği,
- Üretim alanına çöp atılmaması zorunluluğu,

şeklindeki maddeler eklendiği görülmüştür.

Ayrıca üretim bölmelerinin izlenmesi için oluşturulan ve İSG konusundaki izleme eksikliklerini gidermek amacıyla oluşturulduğu görülen üretim bölmesi izleme formu 15 günde bir kez Orman Muhafaza Memuru ayda bir kez de İşletme Şefi tarafından yerinde görülerek doldurulduğu ve üretim devam ettiği müddetçe takibi yapılarak üretim dosyalarına eklendiği görülmüştür. Üretim Bölmeleri izleme formu Şekil 4.27 'de gösterilmiştir.

ÜRETİM BÖLMESİ İZLEME FORMU			
İşletme Müdürlüğü:		Kesme Süresi Başlama Bitiş:	
İşletme Şefliği:		Sürütme Süresi Başlama Bitiş:	
Bölme No:		Taşıma Süresi Başlama Bitiş:	
A-KİŞİSEL KORUYUCU EKİPMAN İZLEME			
1-Baret		Var	Yok
2-Paçalık		Var	Yok
3-Eldiven		Var	Yok
4-Bot		Var	Yok
5-Yağmurluk		Var	Yok
6-İlk Yardım Kiti		Var	Yok
B-İŞÇİ EĞİTİM BELGESİ İZLEME			
		Var	Yok
C-İŞ GÜVENLİĞİ RİSKLERİ İZLEME			
(Bu bölümde Risk değerlendirme tabloları ile tespit edilmiş ancak bölmeye özel belirgin mutlaka izlenmesi gereken birkaç risk yazılacak ve izlenecek. Bir örnek;			
1-		Evet	Hayır
2-		Evet	Hayır
3-		Evet	Hayır
D-ÇEVRESEL RİSKLERİ İZLEME			
(Bu bölümde Çevresel riskler tablosunda olan ancak bölmeye özel belirgin ve mutlaka izlenmesi gereken birkaç risk yazılacak ve izlenecek. Bir örnek:			
1-Dere içerisinde sürütme yapılmış mı:		Evet	Hayır
2-Tampon zonda(20 m) üretim-sürütme yapılmış mı:		Evet	Hayır
3-Nesli tehlikede olan x türüne zarar verilmiş mi:		Evet	Hayır
E-SOSYAL RİSKLERİ İZLEME			
(Bu bölümde Sosyal riskler tablosunda olan ancak bölmeye özel belirgin ve mutlaka izlenmesi gereken birkaç risk yazılacak ve izlenecek. Bir örnek:			
1-		Evet	Hayır
2-		Evet	Hayır
3-		Evet	Hayır
F-MAKSİMUM HASAR SINIRLARI İZLEME			
(Bu bölümde Maksimum hasar tablosunda olan ancak bölmeye özel belirgin ve mutlaka izlenmesi gereken birkaç sınır yazılacak ve izlenecek. Bir örnek:			
1-		Evet	Hayır
2-		Evet	Hayır
3-		Evet	Hayır
G-ÜRETİM VE STANDARDİZASYON İZLEME			
Bu bölümde üretim ve standart konusunda izleyeceğimiz birkaç husus tespit edilip izlenecek. Örneğin;			
1-Çap ölçümü izleme:		Uygun	Değil
2-Boy ölçümü ve boy toleransı izleme:		Uygun	Değil
3-Devirme tekniği izleme:		Uygun	Değil
4-Budama ve kabuk soyma izleme:		Uygun	Değil
5-Steril istif yapımı izleme:		Uygun	Değil
6-.....		Uygun	Değil
		Uygun	Değil
		Uygun	Değil
H-..... İZLEME:		Uygun	Değil
I-DÜŞÜNCELER VE NOTLAR:			
		İzleme No	İzleyenin Adı Soyadı Ünvanı İmza
			İzleme Tarihi

Şekil 4.27: Üretim Bölmesi İzleme Formu.

Şekil 4.27’de gösterilen formdaki kısımlardan bazılarında şeflikler tarafından bölmelerin özelliklerine göre eklemeler yapıldığı ve kontroller yapıldıktan sonra eksikliklerin olması halinde bölmede çalışanlara yazılı uyarılar yapılarak denetimlerin devam ettirildiği görülmüştür.

9. prensip olan “Yüksek Koruma Değerli Ormanlar”la ilgili olarak işletme müdürlüğünce öncelikle bu kavramın anlaşılmasıyla ilgili çalışmalar yapıldığı görülmüştür. Ön denetim aşamasından önce belirlenen bazı YKDO alanları denetçiler

tarafından görülmüş ancak yetersiz bulunmuştur. Bunun üzerine Kastamonu Üniversitesinden konunun uzmanı öğretim görevlileri tarafından işletme şeflerine eğitimler verildiği belirlenmiştir. İşletme şeflerinin aldıkları eğitimler neticesinde kendi şeflik sınırları içerisinde yer alan YKDO tanımını içerisinde yer alabilecek alanları yörede yaşayan orman köylüleriyle yapılan toplantılarda paylaştıkları ve fikirlerini aldıkları tespit edilmiştir. Bu toplantılar neticesinde her şefliğin kendi sınırları içerisinde yer alan YKDO alanlarının belirlendiği ve işletme müdürlüğünün YKDO planının ortaya konduğu görülmüştür.

Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü'nde YKDO'nun belirlenmesi ile ilgili orman köylüsü ile fikir alışverişinde bulunulduğu ve YKDO'nun belirlenmesinde orman köylüsü ile birlikte karar verildiğini gösteren paydaş toplantıları Şekil 4.28'de gösterilmiştir.

Şekil 4.28: Köylüler ile birlikte Yüksek Koruma Değerli Ormanların belirlenmesi.

İşletme Müdürlüğü tarafından oluşturulan YKDO alanları Tablo 4.15'te gösterilmiştir.

Tablo 4.15: Ayancık Orman İşletme Müdürlüğüne ait YKDO tablosu.

B-AYANCIK İşletme Müdürlüğüne Ait HCVF Tablosu						
HCVF (Yüksek Koruma Değerli Orman) gurubu	Bölme Numaraları	Alanı (Ha)	Fonksiyonel Plandaki Fonksiyonu	Ormanlık Faaliyetleri	İzleme Sistemi (Kim, Hangi Sıklıkta, Neleri ve Nasıl izleyecek)	
a-Korunan Alanlar	AKGÖL					
	AYANCIK	28,37	1,6			
	ÇANGAL	79	83,1	Ekolojik	Duvas toplan Mesceresi	Orman Ağaçları ve Tohumlan Islahı Araştırma Müdürlüğü tarafından izleme yapılacaktır.
		80	107,7		Sarıçam Gen Koruma Ormanı	
					Karaçam Tohum Mesceresi	
	GÖLDAĞ	19	75,8	Ekolojik	Doğu Kayın Tohum Mesceresi olarak planlanan bu bölme de, geçmiş yıllarda bir kısmına müdahale yapılan nüve alanlarda yeni sıklık türü plan döneminde herhangi bir müdahale yapılmayacaktır.	Orman Ağaçları ve Tohumlan Islahı Araştırma Müdürlüğü tarafından izleme yapılacaktır.
	İNALTI					
	KEPEZ					
	KARADAĞ					
	KUMLUK	6-16-17-18-19-20-24-25-37	1017,7	Ekolojik	Genetik Çeşitliliği Korumak	İzleme Şefi, ağaç türünün genetik yapısının değişimini izleyecek
KÖMÜRĞÖLÜ	23,38	98,7	Ekolojik	Mesce Gen Koruma Ormanı	Orman Ağaçları ve Tohumlan Islahı Araştırma Müdürlüğü tarafından izleme yapılacaktır.	
YEMİŞLİ						
YENİCE	3,4	219,7	Ekolojik	Doğu Çınarı Gen Koruma Ormanı	Orman Ağaçları ve Tohumlan Islahı Araştırma Müdürlüğü tarafından izleme yapılacaktır.	
	37	55,8	Ekolojik	Doğu Kayın Gen Koruma Ormanı		
İŞLETME MÜD.TOP.		1604,3				
b- Tehdit altında olan türlerin bulunduğu alanlar	AKGÖL	1,2,3,4,6,7,10,11,15,16,20,37,38,40,46,47,55,56,57,64,70,72	1365	Toprak Koruma Fonksiyonu(2213), Üretim Fonksiyonu(1111), Estetik Fonksiyon(3211)	Bu alan içerisinde bulunan nesli tehdit tehlikede olan türlerin olduğu kısımlarda üretim faaliyetleri dikkatli yapılacak türlerin korunması sağlanacaktır. Toprak Koruma Fonksiyonunda bulunan alanlarda ise üretim yapılmayacaktır.	Korunacak tür vejetasyon zamanındaki artış ve azalış durumu, Orman Müdahale Memuruca 15 günde bir İzleme Şefi tarafından ayda bir gözetim yolu ile kontrol edilecektir.
	AYANCIK	17,35,37,38,51,52,53,58,60,64,75,76,77,78,79,89,96	1700,8	17,51,58,60,64,76,77,78,89- EKOLOJİK 35,37,38,52,53,75,79- HEMEKONOMİK HEMEKOLOJİK 20,21,96 SOSYAL VE KÜLTÜREL	CİTES kategorisinde bulunan Karadeniz Orkidesi ve Kıvrık Yapraklı Kardelen popülasyonlarının yoğun olduğu alanlar	İzleme Şefi ayda en az bir defa, Orman Müdahale Memuruca 15 günde bir defa çiçeklenme zamanlarına göre : Kıvrık Yapraklı Kardelen izleme alanlarına ocak ayı ortasından nisan sonuna kadar, Karadeniz Orkidesini temmuz ayı ortasından ağustos sonuna kadar izleyecek
	ÇANGAL	8,11,16,19,26,27,37,82,83,84	595,4	Ekonomik-Ekolojik	CİTES türlerinin bulunduğu alanlar üretim çalışmalarını sırasında korunacaktır.	Haziran-Ağustos ayları arasında, Orman Müdahale Memuruca 15 günde 1 kez, Orman İşletme Şefleri de ayda 1 kez izleme yapacak.
	GÖLDAĞ	58	63,5	Ekolojik	NTOT (Orchis Sinia) doğal olarak bulunan bölmedir. Yapılacak ormanlık faaliyetlerinde bu tür korunacaktır.	Nisan Ortasından Mayıs sonuna kadar çiçek açan maymun orkidesi, bu dönemde izleme şefi tarafından bir kez çiçek açma yoğunluğu izlenecektir.
	İNALTI	2,3,13,18,23,24,26,27,28,30,37,52,53,61,64,67,68,73,77	1588	Toprak Koruma Fonksiyonu(2213) Üretim Fonksiyonu(1111)	Bu alan içerisinde bulunan nesli tehdit tehlikede olan türlerin olduğu kısımlarda üretim faaliyetleri dikkatli yapılacak türlerin korunması sağlanacaktır. Toprak Koruma Fonksiyonunda bulunan alanlarda ise üretim yapılmayacaktır.	Korunacak tür vejetasyon zamanında artış ve azalış durumu, Orman Müdahale Memuruca 15 günde bir İzleme Şefi tarafından ayda bir gözetim yolu ile kontrol edilecektir.
	KEPEZ	11-43-44	181,4	Toprak Koruma, En Yüksek Miktarda Endüstriyel Odun Üretimi	Cites Türlerinin bulunduğu sahaları dikkat edilecektir.	Orman İşletme Şefi ayda bir izleyecektir.
	KARADAĞ	31,33,34,35,36,37,38,40,41,57,61,79,81,85,86,87	1405,7	EKONOMİK FONKSİYON- 31,33,34,35,36,37,38,40,41,61 EKOLOJİK FONKSİYON- 57,79,81,85,86,87	Himantoglossum caputum, Cephalanthera damassoniim, Cephalanthera rubra türlerinin neslinin korunması amaçlanmaktadır.	Haziran-Ağustos Aylarında Müdahale Memuruca 15 günde 1, İzleme Şefi Ayda 1 izleyecek
	KUMLUK	11-12-13-26-27-48 50-51-58-59-60-62 65-70-71-77-78-99	30,2	SOSYAL ve KÜLTÜREL	Cites Türlerinin bulunduğu alanlar	Haziran-Ağustos aylarında Orman Müdahale Memuruca 15 günde bir, İzleme şefi ayda bir kez izleyecek
	KÖMÜRĞÖLÜ	105,98	145	Ekonomik	İlgili bölmelerde bulunan ve korunması gereken türler içerisinde yer alan Orchis morio (Yeşil Karatürlü Orkide) türünün korunmasına ormanlık faaliyetleri esnasında dikkat edilecektir. İlgili türün korunması için yöre halkı bilgilendirilmiş, gerekli dokümanlar dağıtılmış, izleme faaliyetleri devam etmektedir.	İlgili türün çiçeklenme zamanı olan mart ayından mayıs ayı sonuna kadar Orman Müdahale Memuruca 15 günde bir Orman İşletme Şefi de ayda bir olmak üzere ilgili bölmeye giderek yerinde izleme çalışması yürütülecektir.
	YEMİŞLİ	10,11,18,19,20,21,24,74,75,77,60,61,62,66,67	1176	EKONOMİK	Bu alan içerisinde bulunan nesli tehdit tehlikede olan türlerin olduğu kısımlarda üretim faaliyetleri dikkatli yapılacak türlerin korunması sağlanacaktır.	Korunacak tür vejetasyon zamanındaki artış ve azalış durumu, Orman Müdahale Memuruca 15 günde bir İzleme Şefi tarafından ayda bir gözetim yolu ile kontrol edilecektir.
YENİCE	20,26,27,34,35	324,3	Ekonomik	Üretim faaliyetleri sırasında Cites türleri korunacaktır.	Haziran-Ağustos ayları arasında, Orman Müdahale Memuruca 15 günde 1 kez, Orman İşletme Şefleri de ayda 1 kez izleme yapacak.	
İŞLETME MÜD.TOP.		8575,3				

1- Biyolojik çeşitlilik yönünden Kimesel Bölgesel Yeri düzeyde değerli olan sıklık türleri.

Tablo 4.16: Toplam HCVF ve ormanlık alan yüzdeleri.

Toplam HCVF	14.725,2
İşletme Ormanlık Alanı	80.195,30
Korunan Alan Yüzdesi	%18,4

YKDO'nun belirlenmesi aşamasında CITES türlerinin bulunduğu alanların, tohum meşçeresi ve gen koruma ormanı özelliği taşıyan alanların, farklı ekolojik özelliklere sahip olduğu görülen ve temsil bölgesi olarak belirlenen alanların seçildiği görülmektedir (Tablo 4.15).

YKDO'nun 14.725,2 ha. lık bir alana sahip olduğu görülmüştür. Bu rakam İşletme Müdürlüğü'nün sahip olduğu ormanlık alanın %18,4'ünü oluşturmaktadır (Tablo 4.16).

YKDO'nun izleme çalışmaları için alanlar belirlenirken FSC prensipleri doğrultusunda çalışmaların yürütüldüğü görülmüştür. Elde edilen örnek YKDO dökümanlarına göre İşletme Müdürlüğü ormanları her bir YKDO biçimine göre kıyaslanmış ve izleme çalışması yapılabilecek kısımlar planlara dahil edilirken, İşletme Müdürlüğü'nün sahip olmadığı 3. ve 6. YKDO biçimleri ile bazı YKDO'nun alt başlıkları izleme programına dahil edilmemiştir. Daha önceki başlıklarda belirtildiği gibi yapılacak izlemeler belirlenirken FSC sürecini daha önceden yaşayan OGM birimlerinden ve Kastamonu Üniversitesi'nden konunun uzmanlarından destek alındığı görülmüştür. Ayancık OİM'nün YKDO izlemelerine ait plan Ek 4'te gösterilmiştir.

10.prensip olan "Plantasyonlar" değerlendirme kapsamında bulunmadığı için söz konusu prensiple ilgili herhangi bir uygulama yapılmamıştır.

4.3.3. Ana Denetim Sonrası ve Ara Denetim Aşamalarında Yapılan Çalışmalar

2012 yılı kasım ayında gerçekleştirilen ana denetim aşamasından sonra Ayancık Orman İşletme Müdürlüğüyle birlikte Araç, Taşköprü ve Tosya Orman İşletme Müdürlükleri 5 yıl süreyle geçerli FSC sertifikasını almaya hak kazanmışlardır. Bu sertifika FSC'nin iki unsuru olan Üretim Zinciri (Chain of Custody-CoC) ve Orman Yönetimi (Forest Management-FM) kısımlarını kapsamaktadır. Ön denetim sürecinin sonrasında FSC denetçileri tarafından ortaya konan raporda 29 adet eksikliğin olduğu görülmüşken ana denetim sonrasında belirlenen eksiklikler 6 adet olmuştur. Belirlenen eksikliklerin tamamının sertifika almaya engel teşkil etmeyen "minör" hata olduğu görülmüştür.

2012 yılı haziran ayından aynı yılın kasım ayına kadar olan süreçte yapılan uygulamalarla 23 eksikliğin kapatıldığı ortaya çıkmaktadır.

Ana denetim aşamasıyla ilgili yapılan görüşme ve gözlemlerde; denetçilerin işletme müdürlüğüyle paylaştıkları ön denetim raporunda belirledikleri eksiklikleri öncelikli olarak inceledikleri görülmüştür. Denetimlerin 2 gün sürdüğü ve ilk günün büro çalışması ikinci günün ise arazi incelemeleri şeklinde geçtiği görülmüştür. İlk gün, süreç kapsamında işletme personeli tarafından oluşturulan evrakların incelendiği ve işletme personeline sorular sorulduğu görülmüştür. İkinci gün, denetçiler 2 gruba ayrılmış ve 1'er şeflik belirlemişlerdir. Belirledikleri şefliklerde arazi üzerinde tespitlerde bulunan denetçilerin orman köylülerine, orman muhafaza memurlarına, işçilere ve işletme şeflerine sorular sordukları görülmüştür.

Yapılan denetlemelerin neticesinde ortaya konan Ana Denetim Raporunda 6 adet eksiklik ortaya konmaktadır. Söz konusu raporda bu eksikliklerin FSC prensiplerinin alt başlığı olan FSC kriterlerine göre sınıflandırıldığı görülmüştür. Belirlenen bu hatalarla ilgili FSC kriteri ifade edilmiş ve görülen eksiklikle birlikte yapılması gereken çalışmalar açıklanmıştır.

Ana denetim sonrasındaki aşamanın anlatıldığı bu başlıkta denetçi raporunda yer alan eksiklikler kısaca özetlenmiş olup, belirtilen bu eksikliklerle ilgili gözlemlere yer verilmiştir.

Minör hata 1- Orman yönetimi, iş sağlığı ve güvenliği ve bu türdeki tüm uygulanabilir kanun ve/veya mevzuatları karşılamalıdır.

Sağlık ve güvenlik konusunda risk değerlendirmelerinin yapıldığı fakat daha önce yaşanan yaralanmalı veya ölümlü kazaların analizinin yapılmadığı ve bunları dikkate alan, azaltmayı hedefleyen eğitimlerin gerçekleştirilmediği görülmüştür.

2012 yılında iş güvenliği ile ilgili izleme kayıtlarında ölüm ve yaralı miktarının yüksek olduğu tespit edilmiştir. 2013 yılında yapılması gereken İSG konusundaki eğitimleri arttırarak, yaşanan her kazayla ilgili analizler yapıp bu kazaların sebeplerini ortaya koyarak kaza sayısını mümkün olduğu kadar azaltacak tedbirler almaktır.

Minör hata 2- Yönetimsel planlama çalışmaları sosyal etkinin değerlendirilmesi sonuçları ile birleştirilmelidir.

Ormanların yönetimine dair oluşturulan yönetim planlarında ilgi gruplarıyla yapılan görüşmeler arttırılmalıdır. Çevresel ve sosyal etki değerlendirmesinde paydaşlara(köyler ve kooperatiflere) danışılmadığı görülmüştür.

Çevresel ve sosyal etki değerlendirmeleri paydaşlarla birlikte oluşturulmalıdır. Ön denetim raporunda bu konuda tespit edilen eksiklikler ana denetim raporunda da yer almıştır. Ön denetim aşamasından sonra asgari hasar tanımları tabloları, YKDO belirlenmesi gibi süreçlerde orman köylüleriyle birlikte bu çalışmaların yapıldığı gözlemlenmiş olsa da denetçiler tarafından bu toplantıların yeterli olmadığı ve daha katılımcı bir yaklaşım gösterilmesinin gerekli olduğu belirtilmiştir.

Minör hata 3- Orman alanları içindeki mevcut ekosistemleri temsil eden örnekler, yapılan çalışmaların ölçeğine ve kaynak benzersizliğine uygun olarak kendi doğal durumlarında korunmalı ve haritalara kaydedilmelidir.

Ekolojik ve sosyal olarak tanımlanmış orman alanları mevcut fakat izleme sistemine bu alanlar, temsil örnekleri şeklinde yeteri kadar eklenmemiştir.

Temsil bölmelerinin miktarı arttırılmalıdır. Verimli, verimsiz ve üretim dışı fonksiyonları olan ormanlara ait temsil alanları tespit edilmeli ve 2012'de oluşturulan internet sitesindeki sisteme dahil edilmelidir. Her fonksiyona ait temsil alanı belirlenmelidir. Temsil bölmelerinin belirlenmesi ve izleme planlarına eklenmesi aşamasının işletme müdürlüğünde ana denetim aşamasına az bir süre kala uygulamaya konulan bir konu olduğu gözlemlenmiştir. Bu sebeple bu konuda bazı eksiklikler görülmektedir. 2013 yılındaki ara denetim aşamasına kadar bu alanlarının sayısının paydaşlara danışılarak arttırılması ve izleme çalışmalarının yapılması gerekmektedir.

Minör hata 4- Yakıt ve yağ içeren kimyasallar, konteynerler, sıvı ve katı organik olmayan atıklar çevresel olarak uygun koşullarda bertaraf edilmelidir.

Tüm köylerde çöp toplama bölgeleri mevcut değildir.

Köylülerin çöplerini ormana attıklarının tespit edilmesi üzerine ‘Etrafı Çevrili Çöp Toplama Alanları’ yapılmasının gerekliliği ön denetim raporunda yer almıştır. Ana denetim aşamasına kadar İşletme Müdürlüğünde 9 adet çöp toplama sahası oluşturulmuş ancak denetçiler tarafından yeterli görülmemiştir. Her Şefliğin birden fazla köyün ulaşımının kesiştiği orman toprağı olan ancak üzerinde verimli orman bulunmayan alanlardan bazılarında örneğin 5x5 metre ebatlarında kafes telle çevrili ve kapısı olan çöp toplama alanı yapılmalı ve çöplerin bu bölgeye atılması sağlanmalıdır. Bu alanlarla ilgili planlama yapılmalı, paydaşlarla tespit edilmeli, çevresel, sosyal riskleri ve tedbirleri belirlenmeli ve izlenmelidir.

Minör hata 5- Orman yönetimi izleme çalışmalarını yapmak adına araştırma yapılmalı ve veri toplanmalıdır.

Bazı Yüksek Koruma Değerli Ormanlara ait izleme kayıtlarına rastlanılmamıştır.

İzleme Planı gözden geçirilmelidir. Bu planda izleme sistemi yapılabilir şekilde düzenlenmelidir. Uygulanamayacak izlemeler çıkarılmalıdır. Bu plana uygun izleme kayıtları doğru bir şekilde dosyalanmalıdır.

Minör hata 6- Yıllık izleme çalışmaları bazı alanların koruma özelliklerini geliştirici nitelikler taşımaktadır.

Taşköprü Orman İşletme Müdürlüğü’ndeki izleme çalışmaları bu açıdan yetersizdir.

Bu eksiklik Ayancık OİM ile ilgili değildir.

2012 yılındaki ana denetim esnasında çekilen fotoğraflar Şekil 4.29’da gösterilmiştir.

Şekil 4.29: Ana Denetim aşamasından fotoğraflar.

2013 yılında yapılan ana denetimde öncelikli olarak 2012 yılında tespit edilen “minör” hataların incelendiği öğrenilmiştir. 2012 yılındaki 6 “minör” hatanın kapatıldığı ve bunlarla ilgili belirlenen tasfiye kanıtlarıyla ilgili açıklamaların ara denetim raporunda yer aldığı görülmüştür. 2013 yılındaki ara denetimde 3 yeni “minör” hatanın tespit edildiği ve önceki yılda olduğu gibi bu hatalarla ilgili yapılması gerekenlerin raporda açıklandığı görülmektedir.

2012 yılı haziran ayında denetçiler tarafından 4 işletme müdürlüğü gezilerek ön denetim raporu oluşturulmuştu. 2012 yılındaki ana denetim aşamasında ise Ayancık ve Taşköprü OİM’i gezilerek 4 işletme müdürlüğü sertifika almaya hak kazanmıştır. 2013 yılındaki ara denetim aşamasında 2012 yılındaki ana denetleme aşamalarında gezilen Ayancık ve Taşköprü OİM’i yerine Araç ve Tosya OİM’inin ziyaret edildiği görülmüştür. Denetleme çalışmalarının son gününde ise önceki yılda görülen eksiklikleri denetleyebilme adına 4 işletme müdürlüğünün tamamıyla toplantı yapıldığı ve Ayancık ve Taşköprü OİM’ine kısa ziyaretlerde bulunulduğu gözlemlenmiştir. 2013 yılı ara denetimlerinin çoğunlukla Araç ve Tosya OİM’inde gerçekleştirildiği için bu kısımda sadece ara denetleme raporu değerlendirilmiştir.

2014 yılındaki ara denetleme çalışmalarıyla ilgili olarak 2013 yılında tespit edilen 3 minör hata ve 2014 yılındaki tasfiye kanıtlarının yer aldığı rapora yer verilmiştir. 2014 yılı itibariyle çalışmacı, çalışma kapsamında yer alan bölgede bulunmadığı için bu kısımla ilgili görüşme ve gözlemlere yer verilememiştir. 2013 yılında tespit edilen 3 minör hatanın 2 tanesinin 2014 yılında kapatıldığı ancak Taşköprü Orman İşletme Müdürlüğü tarafından kesilen faturalarda FSC sertifika numarasının bulunmadığı ve kesilen nakliye tezkerelerinde FSC logosunun eklenmediğiyle ilgili tespit edilen minör hatanın kapatılmadığı görülmüştür. Belirlenen bu hatanın 2013 ve 2014 yıllarında iki kez art arda tekrarlandığı için “**majör**” hataya dönüştüğü raporlarda yer almıştır. Ancak 2014 yılında başka herhangi bir minör hata tespit edilmediği ve tespit edilen hatanın da önem derecesi çok yüksek görülmediği için sertifika iptaline konu bir durum olmadığı belirtilmiş ancak Bölge Müdürlüğü ilgili sertifika kuruluşu tarafından bu konuda son kez uyarılmıştır. 2013 yılındaki ara denetim raporlarında yer alan, 2012 yılı ana denetiminde tespit edilen eksiklerin kapatıldığına dair kısa bilgilere aşağıda yer verilmiştir.

Minör hata 1: Uygunsuzluk: Orman yöneticileri tüm görev ve ekipmanlarla ilgili riskleri sistematik olarak değerlendirir, uygun güvenlik prosedürlerini hazırlar, kişisel koruyucu ekipman (KKE) kullanımı, acil durum prosedürleri ve buna uygun sorumlulukları belirler.

Objektif kanıt: Ana sorumlulukların ve iş sağlığı ve güvenliği yönetiminin tanımlandığı risk değerlendirmesi 2012 yılında yapılmıştır. Daha önce gerçekleşen yaralanmalı kazaların ve koruyucu önlemlerin analizi yapılmamış, önceki yaralanmaları dikkate alan eğitimler yapılmamıştır.

Hatanın kapatıldığına dair tasfiye kanıtı: Önceki yıllardaki bütün yaralanmaların analizi yapılmış ve dört Orman İşletme Müdürlüğü internet sayfalarında yayınlanmıştır. Kayıtlara göre 2013 yılında ölümlü kaza olmamıştır. Yerel sağlık kuruluşları ile işçi yaralanmaları ve sağlık problemleri ile ilgili istatistikler konusunda işbirliği ve iletişim bulunmaktadır. Minör hata kapatıldı.

Minör hata 2: Uygunsuzluk: Etkilenen yerel paydaşlarla birlikte, ormancılık çalışmalarının sosyal, sosyo-ekonomik, dini ve kültürel etkileri değerlendirilmemiştir.

Objektif kanıt: Çevresel ve sosyal etki değerlendirmesi hazırlanmış ancak tüm etkilenen paydaşlara (köyler, orman kooperatifleri) danışılmamıştır.

Hatanın kapatıldığına dair tasfiye kanıtı: Tosya Orman İşletme Müdürlüğü'nde 05.12.2013'de 54 kişi katılımlı; Araç Orman İşletme Müdürlüğü'nde 02.08.2013 tarihinde 65 kişi katılımlı toplantılar yapılmıştır. Kayıtlara göre bu toplantılara muhtarlar, kooperatif başkanları ve STK temsilcileri katılmıştır. Fonksiyonlar (hidrolojik, doğa koruma vb.), kültürel (rekreasyon alanları, festivaller vb.), dini (türbe ve mezarlıklar vb.) paydaşlarla birlikte belirlenmektedir. Minör hata kapatıldı.

Minör hata 3: Uygunsuzluk: Sahada var olan ekosisteme ait temsili örnekler kaydedilmemiştir.

Objektif kanıt: Ekolojik ve sosyal olarak tanımlanmış orman alanları var fakat var olan ekosisteme ait temsili örnekler kaydedilmemiştir.

Hatanın kapatıldığına dair tasfiye kanıtı: Ekosistem temsil bölmeleri belirlenmiştir. Karaçam temsil alanı Akseki Orman İşletme Şefliğinde bulunmaktadır. NTT olan türlerin korunması ile ilgili oluşturan temsil alanı Yeşilgöl Orman İşletme Şefliğinde bulunmaktadır. Değişik yönlerden ekosistem korunması ile ilgili Kastamonu Üniversitesi ile işbirliği yapılmaktadır. Minör hata kapatıldı.

Minör hata 4: Uygunsuzluk: Mal sahibi/yöneticisi, kendisi adına çalışan taşeronlar tarafından üretilenler dahil geri dönüştürülemeyen atıkların çevresel olarak uygun yollarla bertaraf edilmesini sağlamalıdır.

Objektif kanıt: Ormanların içinde köy atıklarının tasfiyesi için atık tesisleri bulunmamakta.

Hatanın kapatıldığına dair tasfiye kanıtı: Ziyaret edilen tüm Orman İşletme Şefliklerinde çöp toplama alanları oluşturulmuştur. Bu alanlar haritada gösterilmiş ve izleme çalışmaları başlamıştır. Alanlar kafes tel ile çevrilmiş, evsel çöplerin bertarafı amacıyla açık şekilde işaretlenmiştir. Bu alanlardan ücretsiz plastik çöp poşetleri temin edilebilmekte, bu çöplerin çöp depolama alanlarına taşınmasında belediyelerle işbirliği yapılmaktadır. Çöp depolama alanlarının yerleri köy muhtarlıkları ile birlikte belirlenmiştir. Minör hata kapatıldı.

Minör hata 5: Uygunsuzluk: Flora ve faunada değişiklikler ve özellikle NTT olan türlerle ilgili koruma faaliyetlerinin etkinliği gözlemlenir.

Objektif kanıt: Bazı Yüksek Koruma Değerli orman alanlarına ilişkin izleme kayıtları bulunmamaktadır.

Hatanın kapatıldığına dair tasfiye kanıtı: Ziyaret edilen bütün Orman İşletme Şefliklerinde NTT olan türlerin izlenmesi ile ilgili kayıtlar tutulmaktadır. Yeşilgöl Orman İşletme Şefliğindeki 4, 8, 18 no'lu bölmelerde *Galanthus plicatus*, 118 no'lu bölmede ise *Dactylorhiza* izlemesi yapılmıştır. NTT olan türlerin izlenmesinde izleme sıklığı, sorumlu personel, zaman vb. ayrıntılar bulunmaktadır. Bu veriler internet sayfasında da bulunmaktadır. Minör hata kapatıldı.

Minör hata 6: Uygunsuzluk: İzleme kayıtları saklanmalı ve gelecekteki yönetime adapte etmek için, uzman, yerel ve ulusal paydaşların danışmanlığında kullanılmalıdır.

Objektif kanıt: Bir Orman Yönetimi Planında izleme kayıtlarında eksiklikler bulunmaktadır(Taşköprü Orman İşletme Müdürlüğü)

Tasfiye kanıtı: Bütün ziyaret edilen Orman İşletme Şefliklerinde HCVF alanlarının izleme kayıtları bulunmaktadır. Örneğin Ahlatdağı Orman İşletme Şefliği 187, 182, 147 no'lu bölmeler koruma yapılan alan olarak ayrılmıştır. 187 no'lu bölme erozyon kontrolü bölmesi olarak ayrılmıştır. İzleme prosedürü hazırlanmış ve internet sayfasında yayınlanmıştır. Korunan alanların izlenmesinde üniversite ile işbirliği yapılmıştır. Minör hata kapatıldı.

2013 yılındaki ara denetimde tespit edilen hatalar ve 2014 ara denetimindeki tasfiye kanıtları ile ilgili raporda yer alan kısa bilgiler aşağıda verilmiştir:

Minör hata 1: Uygunsuzluk: Ormancılık uygulamaları orman kaynakları üzerindeki olumsuz etkileri minimize etmemektedir. Örnek olarak derelere verilen zararlar gösterilebilir.

Objektif kanıt: Ahlatdağ Orman İşletme Şefliğinde yol ve üst yapı çalışması sırasında, üst yapı malzemesi dereye yakın şekilde kamyondan boşaltılmış, bu sebeple ağaçlar zarar görmüş, bazı ağaçların dalları yol çalışmasından sonra dereye bırakılmıştır.

Hatanın kapatıldığına dair tasfiye kanıtı: Yol yapım ve bakımında yapılan sözleşmeler, İnaltı Orman İşletme Şefliği 227 kodlu yolda yapılan çalışmalar, üretim çalışmalarında tampon bölgelerin dikkate alınması, Düздаğ Orman İşletme Şefliği 123 kodlu yol yapım çalışmaları sırasında aynı şekilde tampon bölgelerin oluşturulması bu hatanın tasfiye kanıtlarıdır. Minör hata kapatıldı.

Minör hata 2: Uygunsuzluk: İzleme sürecinde belirlenen düzeltici faaliyetlerden bazılarının uygulanmadığı görülmüştür.

Objektif kanıt: İzleme sırasında işçilerin yanlarında eğitim sertifikaları suretlerinin bulunmadığı belirlenmiştir.

Hatanın kapatıldığına dair tasfiye kanıtı: Koçanlı Orman İşletme Şefliği 109 no'lu bölmede mevzuata uygun olmayan üretim çalışmaları yapıldığı tespit edilmiş, kooperatifin kanuni hakları verilmemiştir. Minör hata kapatıldı.

Minör hata 3: Uygunsuzluk: Sertifikalı ürün satış faturalarında sertifika numarası yer almamaktadır.

Objektif kanıt: Fatura 16/35 onaylanan taslağa uygun değildir. FSC %100 ifadesi ve FSC logosu doğru kullanılmış fakat doğru formatta sertifika numarası kullanılmamıştır.

Hatanın kapatıldığına dair tasfiye kanıtı: Taşköprü Orman İşletme Müdürlüğü faturalarında sertifika numarası bulunmamakta, Araç Orman İşletme Müdürlüğü nakliye tezkereleri üzerinde FSC ifadesi kullanılmamıştır. **Minör hata kapatılmadı. Majör hataya dönüştü.**

Yukarıda bahsedildiği üzere çalışma kapsamında 2012 yılı ön denetim aşaması öncesinden 2012 yılı ana denetim aşamasının sonuna kadar olan süreç detaylı olarak irdelenmiştir. 2013 ve 2014 yıllarındaki ara denetimlerle ilgili denetçi raporlarının kısa özetlerine yer verilmiştir. Bu aşamayla ilgili olarak özellikle 2013 yılı ara denetimiyle ilgili yapılan gözlemlerde bazı eksiklikler göze çarpmıştır. Özellikle 2012 yılı ana denetiminde belirlenen 6 eksikliğin ve yıl boyunca yapılan tüm çalışmaların önceki yıl denetlenen Ayancık ve Taşköprü Orman İşletme Müdürlüklerinde incelenmesi aşamasında bu İşletme Müdürlüklerine neredeyse hiç zaman ayrılmadığı görülmüştür. Son denetleme günündeki kısa arazi ziyaretleri ve tüm işletme müdürlükleriyle yapılan toplantı esnasında yapılan evrak incelemelerinin yetersiz olduğu düşünülmektedir. Bu aşamada özellikle yılda bir kez gerçekleştirilen ara denetleme aşamalarının tüm işletme müdürlüklerini kapsaması ve daha önce de ifade edildiği gibi daha uzun süreler ayrılarak gerçekleştirilmemesi bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır.

4.4. SERTİFİKASYON ÇALIŞMALARININ AYANCIK ORMAN İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜNE ETKİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Bu başlık altında 2012 yılı ön denetim aşamasından önce yapılan görüşme ve gözlemlerle elde edilen bilgiler ile birlikte çalışma alanı olan Ayancık OİM'ndeki sertifikasyon sürecinin İşletme Müdürlüğü'ne ekonomik, ekolojik ve sosyal açıdan yarattığı etkiler incelenmiştir.

4.4.1. Ekonomik Etkiler

Sertifikasyon çalışmalarının ortaya çıkış noktalarının öncelikli olarak ekolojik ve sosyal konular olduğu ancak günümüzde ekonomik anlamda da sertifikasyon kavramının önem kazandığı önceki kısımlarda aktarılmıştı. İşletme Müdürlüğünde yapılan incelemelerde sertifikasyon sürecine bağlı olarak orman ürünleri satışında herhangi bir değişim yaşanmadığı tespit edilmiştir. Gerek ürünlerin satılma sürelerinde gerekse fiyatlarda FSC sürecinin kısa vadede fark yaratmadığı gözlemlenmiştir. Konuya ilişkin sonuçların daha iyi anlaşılması bakımından ekonomik anlamda bir karşılaştırma yapılacak olursa; Ayancık OİM'nde 2012 yılı yapraklı lif-yonga odunu tahsis fiyatı 75 TL, 2013 yılı fiyatı 78 TL, 2014 yılı fiyatı ise 75 TL olarak belirlenmiştir. 2012 ibreli lif-yonga odunu tahsis fiyatı 59 TL, 2013 yılı fiyatı 61 TL, 2014 yılı fiyatı yine 61 TL olarak belirlenmiştir. Görüleceği üzere 2012 yılında FSC sertifikası alınmadan önce belirlenen tahsis fiyatı ile sertifika alındıktan sonraki 2013 ve 2014 yıllarındaki tahsis fiyatları arasında sertifikaya bağlı herhangi bir artış ortaya çıkmamıştır. İhale kapsamında satılan tomruk, sanayi odunu, kağıtlık odun gibi ürünlerde de 2013 yılında orman endüstrisi sektöründe görülen durgunluğun Ayancık OİM 'nde de yaşandığı ve birkaç ihale boyunca ürünlerin satılamadığı belirlenmiştir. Bu anlamda kısa vadede incelendiğinde sertifikasyon sürecinin ekonomik olarak herhangi bir etkisi olmamıştır. Ancak orta ve uzun vadede bu kapsamda bazı değişimlerin yaşanması beklenmektedir.

4.4.2. Ekolojik Etkiler

Sertifikasyon çalışmaları kapsamında ekolojik anlamda yapılan çalışmalarda Kastamonu Üniversitesi öğretim görevlilerinden destek alındığı görülmüştür. Konunun uzmanları tarafından İşletme Müdürlüğünün Flora ve Fauna Raporları oluşturulmuştur. Bu kapsamda İşletme Müdürlüğü sınırları içerisinde yer alan bitki ve hayvan türlerinin çeşitli uluslararası anlaşma hükümleri ve yine uluslararası anlamda kabul gören kuruluşların listelerine göre belirlendiği görülmüştür. Ayancık OİM sınırları içerisinde yer alan 12 adet CITES türüyle ilgili bilim adamları tarafından önce işletme personeline daha sonra da orman köylülerine eğitimler verildiği görülmüştür. Özellikle orman köylüleri için kendi yaşam bölgelerinde yer alan bazı bitkilerin küresel anlamda değerinin bilinmesi, bu türlerin korunması açısından oldukça önemlidir. CITES türlerinin bulunduğu alanlara asılan bilgilendirici levhaların, oluşturulan tanıtım evraklarının orman köylülerine dağıtılmasının, üretim sözleşmelerine eklenen

maddelerin bu türlerin korunmasına etki ettiği görülmüştür. Atık yağların orman alanlarına bırakılmaması için yapılan eğitim çalışmalarının ve atık yağların doğru bir şekilde depolanması için ormanlara bırakılan atık yağ toplama kutularının çevresel anlamda olumlu katkılar sağladığı belirlenmiştir. Köylerde çöp toplama ünitelerinin oluşturulması ile ilgili olumlu çalışmalar gerçekleştirildiği görülmüştür. Ancak bu konudaki çalışmalarda geç kalındığı için ön denetim aşamasından önce yeteri kadar alanda bu ünitelerin oluşturulamamıştır. Ayrıca çalışma kapsamında yapılan gözlemlerde özellikle köy sayısının fazla olduğu orman işletme şefliklerinde köy sınırlarına yakın ormanlarda çöp sorununun tamamen ortadan kaldırılamadığı görülmektedir. Oluşturulan çöp toplama alanlarına orman köylülerinin bir kısmının çöplerini boşaltmalarına rağmen bu çevre kirliliğinin tamamen ortadan kaldırılabilmesi için orman teşkilatının yeterli olmayacağı, genel anlamda toplumsal bir bilincin oluşturulmasının gerekli olduğu düşünülmektedir. Ana denetim aşamasında da eksiklik olarak yer alan bu konuyla ilgili 2013 yılında daha yoğun çalışmalar yapıldığı ve 9 ana merkezde bu alanların oluşturulduğu görülmüştür. Yine çalışmalar kapsamında ilkokullarda temel çevre eğitimi verilerek çöp toplama etkinliklerinin düzenlendiği görülmüştür. Katılımcı bir yaklaşımla öğrencilere çevre bilinci aşılması amacıyla yapılan bu çalışmaların olumlu etkilerinin olduğu gözlemlenmiştir. Yörede yaşayan orman köylülerinin CITES türlerinin korunması, sulak alanlarda üretim yapılmaması gibi konularda aldıkları eğitimlerin neticesinde daha dikkatli davrandıkları belirlenmiştir. Ancak alanda yalnızca o bölgede yaşayan orman köylüleri çalışmamaktadır. Farklı yörelerden gelen orman kesim işçileri bu gibi konularda bilgi sahibi değildir. Tüm üretim çalışmalarından önce bu hususlarla ilgili orman muhafaza memurları ve orman işletme şefleri tarafından eğitimler verilse de bu eğitimlerin yetersiz kaldığı ve yapılan gözlemlerde bu konunun bir sorun olarak ortaya çıktığı görülmektedir.

4.4.3. Sosyal Etkiler

Ayancık OİM’de yaşanan FSC sertifikasyonu sürecinin sosyal açıdan birçok etki yarattığı görülmüştür. Önce işletme müdürlüğü personeline daha sonra orman köylülerine verilen özellikle uluslararası kuruluşlar ve anlaşmalar ile ilgili eğitimleri, personelin önemli bir kısmının, orman köylülerinin ise tamamının ilk kez bu süreçte aldığı görülmüştür. İtiraz/şikayet prosedürlerinin oluşturulmasıyla birlikte halkın

taleplerinin daha hızlı bir şekilde cevaplanmaya başladığı tespit edilmiştir. Kişilerin orman kaynaklarına erişimiyle ilgili FSC kuruluşunun kısıtlamaların ortadan kaldırılması yönündeki genel anlayışının bu anlamda yapılan çalışmaları etkilediği gözlemlenmiştir. Özellikle rekreasyon alanlarının arttırılması, ODOÜ toplanması ile ilgili yapılmaya başlanan envanter planlarının oluşturulma çalışmaları bu konudaki bazı örneklerdir. Süreç için önem arz eden CITES türlerinin, YKDO'nun, amenajman planlarının, asgari hasar tanımları tablolarının, izleme planlarının oluşturulma aşamalarında orman köylülerine danışılarak gerçekleştirilen katılımcı çalışmalar dikkat çekmektedir. Bu tarz danışma aşamalarıyla yapılan çalışmalara rağmen gerek ana denetim raporunda gerekse yapılan gözlemlerde eksiklikler olduğu tespit edilmiştir. Özellikle YKDO'nun belirlenmesinde daha çok amenajman planlarındaki verilerle hareket edildiği, paydaşlara yeteri kadar danışılmadığı gözlemlenmiştir. Yörede yaşayan insanlar için dini, kültürel, ekolojik, ekonomik ve sosyal açıdan önem arz eden sahaların belirlenmesi aşamasında yaşanan eksiklikler özellikle ön denetim raporunda göze çarpmaktadır. İSG ile birlikte en çok vurgulanan başlık olan bu tarz sahaların paydaşlara danışılması konusunda ana denetim aşamasına kadar yoğun çalışmalar yapılmıştır. Özellikle teknik personel tarafından az bilinen bu alanların orman köylülerine danışılarak koruma altına alınması, izleme faaliyetlerine dahil edilmesi sürecin olumlu etkilerinden biri olarak görülmektedir. Yörede yaşanan sertifikasyon sürecinin en fazla etki ettiği konulardan biri İSG'dir. KKE kullanımının yaygınlaşması, İSG konusunda verilen yoğun eğitimler, dağıtılan ilk yardım çantaları, uyarı levhalarının kullanımının yaygınlaşması, her üretim bölgesinde ayrı ayrı yapılan izleme faaliyetleri bu konuda ciddi etkiler yaratmıştır. Süreç öncesinde yapılan görüşmelerde işletme şeflerinin tamamının orman köylülerinin KKE kullanımı konusunda var olan alışkanlıklarının kolay yıkılamayacağı fikrini taşıdığı görülmüşken FSC süreci sonunda orman köylülerinde KKE kullanımının yaygınlaşmasıyla ilgili beklentilerin de üzerinde bir başarı sağlandığı ifade edilmiştir. Özellikle tutulan kaza istatistikleriyle beraber bu konudaki değerlendirme ilerleyen yıllarda daha doğru bir şekilde yapılabilecektir. Yapılan çalışmaların işletme müdürlüğü tarafından oluşturulan bültenlerle paydaşlara dağıtılması ve internet sitesine eklenmesi sürecin olumlu etkilerinden bir diğeridir. Sosyal açıdan etki yaratan bir diğer unsur olarak FSC sürecinin işletme müdürlüğü personelinin mevcut iş yükünü arttırdığı yönündedir. Çalışma yükündeki bu artışa rağmen personel maaşlarında bir artış olmamaktadır. Bu durum işletme müdürlüğü

personelinin süreçle ilgili en çok şikayet ettiği konulardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Aynı şekilde FSC kapsamında yapılan eğitimlerin kendilerine katkı sağladığını belirten orman köylüleri, sağlanan katkıya rağmen bu eğitimlerin sayısının fazlalığından yakınlıkla işgücü kaybına uğradıklarını belirtmişlerdir. Özellikle ön denetim aşamasından sonraki yaz aylarında yapılan yoğun eğitimlerde işletme şefliklerinin orman köylülerini eğitim çalışmalarına dahil etmekte zorluklar yaşadıkları görülmüştür. Yine orman köylüleri yapılan görüşmelerde KKE kullanımının zorunluluğu, sulak alanlarda oluşturulan tampon bölgelerde çalışma yapılmaması, CITES türlerine dikkat edilmesi gibi hususların sertifikasyon çalışmaları yapılmamış olan işletme müdürlüklerinde uygulanmadığını ifade etmişlerdir. Bu gibi dikkat edilmesi gereken konuların kendilerine gerek işgücü gerekse ekonomik anlamda bir maliyet getirdiğini belirterek üretim çalışmaları kapsamında aldıkları ücretlerin arttırılması gerektiğini vurgulamışlardır. Yukarıda belirtilen gözlemler dikkate alındığında sertifikasyon sürecinin sosyal açıdan bir bilinçlenme yarattığı söylenebilir.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölümde Ayancık OİM'ndeki orman sertifikasyonu çalışmalarına yönelik elde edilen bulgular ışığında ulaşılan sonuçlar ve önerilere yer verilmiştir.

FSC sertifikasyonu çalışmalarıyla beraber Ayancık OİM personelinin birçok yeni kavramla tanıştığı görülmüştür. Ön denetim aşamasından önce başlayan hazırlık sürecinin ana denetim aşamasına kadar yoğun bir şekilde devam ettiği görülmüştür. Bu anlamda işletme personeli ve özellikle orman işletme şefleri yaklaşık 1 yıllık süre zarfında FSC prensiplerini tanımış ve anlamıştır. Elde edilen bu deneyimin bir çıktısı olarak FSC kavramını tanıyan personelin yer değişikliği söz konusu olduğunda sertifikalı veya sertifikalandırılacak bir bölgede değerlendirilmesine öncelik verilmesi faydalı olacaktır.

Sertifikasyon süreci ile ilgili yapılan değerlendirmelerde işletme personelinin yoğun iş yüküyle beraber sertifikasyon çalışmalarını yürütmekte zorlandığı görülmüştür. Sertifikasyon sürecinin yaşandığı bölgelerde standart kadroların doldurulması ve personel tayinlerinde bu bölgelere öncelik verilmesi ile bu konuda yaşanacak muhtemel sorunlar ortadan kaldırılabilir.

Orman işletme şefleriyle yapılan görüşmelerde FSC sürecinde iş yüklerinin arttığı ancak bu kapsamda ödül mekanizmalarının devreye sokulmadığı görülmüştür. Sertifikasyon çalışmalarının yapıldığı bölgelerde sıkça mesai saatleri dışında çalışmak durumunda kalan personele fazla mesai ödemelerinin yapılmasının faydalı olacağı düşünülmektedir. Özellikle ana denetim aşamasına kadar olan sürede gerekli yasal düzenlemeler yapılarak personeli teşvik edici bu tür ödemeler motivasyon aracı olarak kullanılabilir. Bununla birlikte sertifikasyon sürecinde ve sonrasında iş yükü ve sorumlulukların artışı düşünüldüğünde çalışma verimi açısından konunun önemi ortaya çıkmaktadır.

Orman köylüleriyle yapılan görüşmelerde ise özellikle ön denetim aşamasından itibaren yoğun eğitimler yapıldığı için işgücü kaybına uğradıkları, üretim sözleşmelerine ek maddeler konularak uygulanmaması halinde cezai yaptırımlarla karşı karşıya

bırakıldıkları, KKE'lerin maliyetinin fazlalığı gibi konularda sürece bağlı bazı şikayetler tespit edilmiştir. Bu kapsamda yörede çalışan orman köylüleri için de ödül mekanizması devreye girebilir. Örneğin yıl boyunca kaza yaşamayan, CITES türlerine zarar vermeyen, sulak alanlarda üretim çalışması gerçekleştirmeyen kooperatifler belirlenerek bazı ödüller verilmesi bir araç olarak kullanılabilir.

Süreç kapsamında başarının ödüllendirilmesinin gerektiği gibi hatalı çalışmalar da yasal mevzuat çerçevesinde cezalandırılması yolu işlenebilir. Özellikle FSC kapsamında önemli gelişmeler yaşandığı görülen İSG ile ilgili alınan tedbirlerde geri adım atılmaması, konulan kurallara uymayanların cezalandırılması yaygın etkiyi arttırabilir. Bu konuda ödül kadar cezada önemli görülmektedir.

FSC kapsamında afiş, bülten ve internet sitesi gibi iletişim araçlarının paydaşları bilgilendirme ve katılımcı bir yaklaşımla süreci devam ettirme adına olumlu etkiler yarattığı görülmüştür. Bu kapsamda Ayancık ilçesinde 2 adet bulunan FSC ile ilgili afiş sayısı arttırılabilir. İşletme müdürlüğü bültenleri 3 ayda bir değil her ay oluşturulabilir. İnternet sitesine eklenen verilerde daha detaylı bilgilere yer verilebilir. Ayrıca bu kapsamda İSG ile ilgili oluşturulan kitabın ve CITES türleriyle ilgili oluşturulan kitapçığın orman köylülerine dağıtılmasında fayda sağlandığı gözlemlenmiştir. YKDO, İzleme planları, yörede bulunan flora ve fauna türleri, uluslararası kurum, kuruluş ve anlaşmalar ile ilgili oluşturulacak basit kitapçıkların orman köylülerine dağıtılmasının sürece katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu şekilde bilinç düzeyi de daha da arttırılırken diğer taraftan elde edilen deneyimlerin güncel kalması sağlanabilir.

Denetleme çalışmalarında farklı kurumların sorumluluk sahası içerisinde kalan alanlarında incelendiği görülmüştür. Ayancık OİM sınırları içerisinde bulunan alanlarda sorumluluğu bulunan aynı bakanlığa bağlı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Çölleşme ve Erozyonla Mücadele Genel Müdürlüğü, Devlet Su İşleri Genel Müdürlüğü gibi kurumlarla yapılan işbirliğinin arttırılması gerekmektedir. Özellikle Kepez Devlet Avlağıyla ilgili FSC kapsamında ilgili şefliğin iletişime geçerek işbirliği sağladığı belirlenmiştir. Ancak kurumlar arası görevlendirmeler yapılarak söz konusu birimlerden destek alınması ve özellikle denetimler esnasında ilgili kurum yetkililerinin de çalışma ekibinde yer almasında fayda görülmektedir.

FSC süreci kapsamında önemli konulardan biri olan yörede yaşayan halkın hakları konusunda işletme müdürlüğünde olumlu gelişmeler yaşandığı gözlemlenmiştir. Özellikle yerel halk için önem taşıyan sahaların belirlenmesinde katılımcı bir yaklaşımla toplantılar yapılarak ilgililerin konu hakkında fikirlerinin alındığı ve ekonomik, ekolojik, dini ve kültürel açıdan önemli bu sahaların birlikte belirlendiği görülmüştür. Ancak bu çalışmalara özellikle ana denetim aşamasına doğru ağırlık verildiği ve toplantıların tüm köylerde gerçekleştirilmediği belirlenmiştir. Bu kapsamda özellikle YKDO'nun ve yerel halk için önem taşıyan sahaların belirlenmesinde daha katılımcı bir yaklaşımla çalışmaların sürdürülmesi gerekmektedir.

FSC prensipleri içerisinde yer alan halkın ormanlara erişimi konusunda bazı sorunlar yaşandığı görülmüştür. FSC prensiplerine göre kişilerin ormana erişimlerinin sınırlandırılmaması gerekmektedir. Ancak ülkemizde bu konuda bazı sınırlamalar getirilmiştir. Ulusal mevzuatla FSC prensiplerinin uyumu ile ilgili yapılan çalışmalarda bu konu, mümkün olduğu kadar sınırlamaların kaldırılması gerektiği şeklinde yer almıştır. Bu kapsamda halkın ormanlara erişimini sağlama adına ODOÜ ile ilgili envanter planlamaları tamamlanarak tarife bedeli üzerinden orman köylülerinin bu ürünleri toplamalarının sağlanması, rekreasyon alanları mümkün olduğu kadar arttırılarak halkın ormanlardan faydalanmasının düzenlenmesi, ormanların hizmet amaçlı diğer fonksiyonları ön plana çıkartılarak orman, halk ilişkileri yönetiminin doğru bir şekilde sürdürülmesi gerekmektedir. Ancak tüm bunlar yapılırken ormanların zarar görmemesine dikkat edilmeli FSC'nin çevresel konulardaki prensipleri göz önünde bulundurulmalıdır.

ILO'nun ormanda konaklama şartlarıyla ilgili ön denetim aşamasında bazı eksiklikler tespit edildiği ancak ana denetim aşamasına kadar bu konuyla ilgili orman köylülerine konaklama alanlarını iyileştirmeleri adına eğitimler verilerek, ödemeler yapıldığı belirlenmiştir. Yapılan gözlemlerde bu konuyla ilgili bazı sorunların devam ettiği tespit edilmiştir. Sorunun çözümü için ormanda çalışan kişilerin konaklama alanlarıyla ilgili belirli bir standart oluşturularak bu standarda uymayanların çalışmayı devam ettiremeyeceklerine dair maddenin üretim sözleşmelerine eklenmesinde fayda görülmektedir. Bu şekilde oluşturulacak yazılı bir prosedürle bu konudaki eksiklikler giderilebilir.

Taşeron çalışmalarda yaşanan sorunlar da denetleme çalışmaları kapsamında değerlendirilmiştir. FSC süreciyle beraber, yeni yol, üst yapı, sanat yapısı gibi inşaat çalışmalarının izleme kapsamına alındığı görülmüştür. Bu kapsamda özellikle uygun olmayan şartlarda işçi çalıştıran kişilerin uyarılması gerekirse cezai yaptırım uygulanması, sigortasız işçi çalıştırılmasına izin verilmemesi şeklinde uygulamaların gerçekleştirildiği görülmüştür. Özellikle bu kapsamda dikili satışlarda çalışan işçilerin de denetlenmesi gerekmektedir. Denetleme alanında yeni uygulanmaya başlanan dikili satış üretimlerinde taşeron izlemelerinde uygulanan prosedürler tam anlamıyla uygulanarak yoğun izleme çalışmaları gerçekleştirilmelidir.

FSC kapsamında işletme müdürlüğündeki amenajman planları da değerlendirilmiştir. Denetleme süreci öncesinde yapımı tamamlanan amenajman planlarında FSC prensiplerine göre olması gereken bazı kavramların yer almadığı gerek denetleme raporlarında yer almış gerekse çalışma kapsamında belirlenmiştir. CITES türlerinin ve YKDO'nun yer aldığı bölmelerin üretim fonksiyonuyla planlarda yer alması uygulama çalışmaları esnasında bazı güçlüklerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu kapsamda bir sonraki plan döneminde CITES türlerinin ve YKDO'nun bulunduğu alanların belirtilerek bu alanların koruma fonksiyonuyla değerlendirilmesi gerekmektedir. Ayrıca izleme çalışması yapılan bölmelerin planın son kısmına eklenerek izleme çalışmalarının bu kapsamda yapılmasında fayda görülmektedir. Ayrıca üretimden önce işletme şeflikleri tarafından düzenlenen asgari hasar tanımları tablolarının plan oluşturma dönemlerinde amenajman heyetleri tarafından saha döküm tablolarının bulunduğu kısma eklenmesi şefliklerin işlerini oldukça kolaylaştıracaktır. Tüm bu çalışmaların gerçekleştirilebilmesi için amenajman heyetlerinin FSC eğitimlerine tabi tutulması gerekmektedir. Ayrıca mevcut amenajman planlarının 10 yıllık süresinin dolması beklenmeksizin CITES türleri ve YKDO da taşıdıkları önem açısından eklenebilir. Ancak özellikle bölme bazında belirlenen fonksiyonların değiştirilmesindeki güçlük düşünüldüğünde CITES türlerinin yer aldığı üretim fonksiyonlu ormanlarda havai hat desteğiyle üretim çalışmalarının sürdürülmesi gibi alternatif yollara başvurulabilir. Amenajman planı uygulamalarıyla ilgili bu çalışmaların yanında üretim dosyalarına mutlaka izleme evraklarının, asgari hasar tanımları tablolarının, atık yağ prosedürlerinin, üretim yapılmayacak sulak alan haritalarının, KKE kullanımı ve İSG gereklilikleriyle ilgili dökümanların eklenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda FSC

süreciyle beraber başlayan bu çalışmaların sertifikaya bağlı olarak değil işleyişin genel bir gerekliliği olarak değerlendirilmesi gerekmektedir.

Ön denetim aşamasıyla beraber birçok konuda devam eden sosyal etkinliklerin, katılımcı paydaş toplantılarının, ilgi gruplarıyla yapılan çevre temizliği gibi aktivitelerin ana denetim aşamasından itibaren azaldığı gözlemlenmiştir. Özellikle FSC kapsamında başlatılan bu çalışmaların denetlemeler dışında da devam etmesi orman halk ilişkileri açısından önem taşımaktadır.

Sürecin önemli sosyal ve çevresel etkilerinden biri olarak karşımıza köylerde oluşturulan çöp toplama sahaları çıkmaktadır. Yapılan gözlemlerde yörede bulunan köylerde çöp kutularının bulunmadığı ve köylülerin çöplerini genellikle yakınlarında bulunan ormanlara bıraktıkları görülmüştür. Bu kapsamda işletme müdürlüğü tarafından 9 ana merkezde çöp toplama sahaları yapılmıştır. Bu sayının söz konusu yöre için yetersiz olduğu düşünülmektedir. Ancak köylerdeki çöp sorunu yalnızca Ayancık OİM tarafından çözülebilecek bir sorun değildir. Konuyla ilgili olarak yerel yönetimlerle irtibata geçilmeli ve sorun özellikle Ayancık Kaymakamlığı ve Ayancık Belediyesiyle işbirliği yapılarak çözülebilir.

Yapılan denetleme çalışmalarının neticesinde 4 işletme müdürlüğü için 2012, 2013 ve 2014 yıllarının sonunda yalnızca bir “majör hata” ortaya konmuştur. FSC logosunun kullanımıyla ilgili belirlenen eksikliğin 2013 ve 2014 yıllarında 2 yıl üst üste yaşanmasından dolayı ortaya çıkan bu sorun sertifika kaybına neden olabilecek kadar önemli bir sonuç doğurmuştur. Ancak 2014 yılında denetçiler tarafından herhangi bir “minör hata” belirlenmediği için sertifika iptali yoluna gidilmediği belirtilmiştir. Söz konusu eksiklik çalışma kapsamında incelenen Ayancık OİM’nde gerçekleşmemiş olsa da bu konuyla ilgili işletme personeline de süreç boyunca bazı soru işaretlerinin olduğu gözlemlenmiştir. Bu anlamda logo kullanımı ve bu konudaki standartların ortaya konması açısından SGS firması ile irtibata geçilmesi ve gerekirse bir eğitim düzenlenmesi gerekmektedir. Ayrıca zorlu aşamaların sonucunda elde edilen FSC sertifikasının tanıtımının yeterince yapılamadığı düşünülmektedir. Söz konusu işletmelerin FSC’li ürün sattığına dair ilanlar verilmesi, OGM internet sitesinde duyurulması, ihale ilanlarında bu konunun özellikle belirtilmesi gerekmektedir.

Ayancık OİM’nde yaşanan sertifikasyon sürecinin ekolojik ve sosyal açıdan birçok beklentiyi karşıladığı görülmüştür. Ekonomik açıdan irdelendiğinde ise sürecin kısa vadede işletme müdürlüğüne katkısının olmadığı belirlenmiştir. Ancak sertifikasyon süreci kapsamında ekonomik anlamda beklentiler daha çok orta ve uzun vadededir. Tüketicilerin bilinç düzeylerinin artmasıyla beraber bu anlamda bazı değişimler yaşanabileceği bilinmektedir. Ayrıca bu süreçte ilk aşamada ekolojik ve sosyal açıdan yaşanacak olumlu gelişmelerin daha önemli olduğu düşünülmektedir.

Çalışma kapsamında sürecin diğer unsurları olan FSC ve SGS ile ilgili de bazı sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Özellikle denetçilerin oluşturduğu raporları Türkçe’ye çevirerek iletmekle sorumlu olan SGS firması açısından bu anlamda bazı sorunlar yaşandığı görülmüştür. Raporlarda yer alan bazı ormancılık terimlerinde anlam kaymaları yaratacak kelimelerin kullanılması önemli bir eksiklik olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu anlamda söz konusu firmayla yapılacak anlaşmalara FSC sertifikasyonu kavramı hakkında bilgisi olan İngilizce bilen orman mühendislerinin çalıştırılmasıyla ilgili hükümler eklenmelidir.

FSC tarafından Ayancık OİM 2012 yılı haziran ayında ön denetim amacıyla 2 gün, aynı yılın kasım ayında ana denetim amacıyla 2 gün denetlenmiştir. 2013 yılında denetçiler önceki yıl denetleme yapmadıkları Araç ve Tosya İşletme Müdürlüklerini ziyaret etmiş, Ayancık ve Taşköprü İşletme Müdürlüklerine 2012 yılı eksikliklerinin devam edip etmediğini görme amaçlı çok kısa ziyaretlerde bulunarak tüm işletme müdürlüklerinin katıldığı bir toplantı gerçekleştirmişlerdir. 2014 yılında ise Ayancık OİM yine 2 gün süreyle denetlenmiştir. Ayancık OİM gibi 59.058 ha’lık ormanlık alana sahip bir bölgede yıl boyunca yapılan çalışmaların denetlenmesi için söz konusu denetleme sürelerinin yetersiz olduğu düşünülmektedir. Bu anlamda denetleme sürelerinin arttırılması ve daha kapsamlı çalışmaların gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Ayrıca her yıl tekrarlanan denetimlerde 4 işletme müdürlüğünün tamamının gezilmesi ve bu kapsamda değerlendirmeler yapılmasının daha sağlıklı sonuçlar doğuracağı görülmektedir.

Tüm bu değerlendirmelere göre FSC sürecinin ekonomik olarak bir fark yaratmamasına rağmen diğer tüm boyutlarıyla İşletme Müdürlüğü’nde olumlu gelişmeler yarattığı açıktır. Bundan sonraki aşamada sürecin ilk yılındaki heyecanının kaybedilmeden

devamı ve elde edilen kazanımların korunması için denetlemelerin daha sık ve uzun süreler içerecek bir biçimde olmasında fayda görülmektedir. Orman Genel Müdürlüğü'nün FSC organizasyonuyla çalışmak istemesindeki en önemli amaç; uluslararası geçerlilik elde edebilmektir. Bu bağlamda hem FSC tarafından denetleme çalışmalarının sürdürülmesinde hem de oluşturulacak ulusal denetleme organizasyonları vasıtasıyla daha sık ve yoğun denetleme çalışmalarının yapılmasında iki yönlü fayda olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Akesen, A., Ekizoğlu, A., 2010, Orman, Ormancılık Politikası, Türkiye Ormancılar Derneği Yayını, Yayın No:6, Ankara, 1-17.
- Akgül, O., 2005, Gözlem Tekniği, *Seyahat ve Turizm Araştırmaları Dergisi*, 5.
- Akyol, A., 2004, *Türkiye’ de Sürdürülebilir Orman Kaynakları Yönetimi, İlkeleri, Göstergeleri ve Uygulamalar*, Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Orman Mühendisliği Anabilim Dalı, Isparta.
- Akyol, A., 2009, Sürdürülebilir Orman Yönetimi Ölçüt ve Göstergeleri Açısından Ülkemizdeki Mevcut Durum, *II. Ormancılıkta Sosyo-Ekonomik Sorunlar Kongresi*, SDÜ, Isparta.
- Akyol, A., Tolunay, A., 2006, Türkiye’de Sürdürülebilir Orman Kaynakları Yönetimi, İlkeleri, Göstergeleri ve Uygulamaları, *Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 10 (2), 221-234.
- Akyol, A., Tolunay, A., 2014, Sürdürülebilir orman yönetimi ölçüt ve göstergelerinin Türkiye için modellenmesi, *SDÜ Orman Fakültesi Dergisi*, 15: 21-32.
- Akyol, A., Üçok, G., 2008, Sertifikasyon Kavramı ve Ülkemiz Ormancılığında Durum, *VI. Orman Fakülteleri Öğrenci Kongresi*, 8-9 Mayıs 2008, 301-311, Düzce.
- Anonim, 2013, BC Forest Facts: Third-Party Forest Certification in British Columbia, Naturally: wood.
- Anonim, 2015a, http://www.turkak.org.tr/index.php/akreditasyon,11,akreditasyon_nedir, [Ziyaret Tarihi: 16.06.2015].
- Anonim, 2015b, www.tuik.gov.tr , [Ziyaret Tarihi: 10.02.2015].
- Atmış, E., 2010, Orman, *Ormancılık Politikası*, Türkiye Ormancılar Derneği Yayını, Yayın No:6, Ankara, 213-224.
- Ayan, S., 2007, *Yerel ve Piyasa Tabanlı Önlemlere Yönelik Karadeniz Bölgesi Koruma ve Ormancılık Bilgi Ağının kurulması*, Kastamonu.
- AOİM, 2012, *Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü Tanıtım Kitabı*, Ayancık Orman İşletme Müdürlüğü, Sinop.
- Baharuddin, H.G., 1995, Timber certification: An Overview, *Unasyuva*, 46 (4),183.

- Bahuriddin H.G., 2008, Timber Certification: An Overview, <http://www.fao.org/docrep/v7850e/v7850e04.htm> [Ziyaret Tarihi: 07.03.2015].
- Balcı, A., 2005, *Sosyal Bilimlerde Araştırma*, PegemA Yayıncılık, Ankara.
- Başkent, E.Z., Türker, M.F., 2000, Sürdürülebilir Ormancılığa Doğru: Uluslararası Standardizasyon, Sertifikasyon ve Ulusal Ormanlık Stratejileri, *Doğu Anadolu Ormanlık Araştırma Müdürlüğü, Ormanlık Araştırma Dergisi*, 2000/1, (3), Erzurum.
- Başkent, E.Z., Türker, M.F., 2002, Ormanlıkta Sertifikalandırma İle İlgili Değerlendirmeler, *İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, Seri B, Cilt 52 (2).
- BM, 1987, Birleşmiş Milletler 42/187 sayılı Genel Kurul Kararı, <http://www.un.org/geninfo/bp/enviro.html> [Ziyaret Tarihi: 12.05.2015].
- Bozlağan, R., 2005, Sürdürülebilir gelişme düşüncesinin tarihsel arka planı, Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi, *İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Yayını*, Sayı 50, 1011-1028, İstanbul.
- Butterfield, R., Hansen, E., Fletcher, R., Nikinmaa, H., 2005, Forest Certification And Small Forest Enterprises: Key Trends And Impacts - Benefits And Barriers. Forest Trends And Rainforest Alliance. Forest Trends. http://www.forest-trends.org/documents/files/doc_114.pdf [Ziyaret Tarihi: 25.10.2015].
- Cashore, B., Kooten G.C., Vertinsky I., Auld G., Affolderbach J., 2005, Private or self-regulation? A comparative study of forest certification choices in Canada, the United States and Germany, *Forest Policy and Economics*, 7, 53 – 69.
- Ceylan, T., 1995, “*Sürdürülebilir Kalkınma*”, Gelişme İktisadı Kuram-Eleştiri-Yorum içinde, Beta Yayınları, İstanbul.
- CICI, 2003, *Report of the International Conference on the Contribution of Criteria and Indicators for Sustainable Forest Management: The Way Forward*, Final Rapor, February 3–7 2003, Guatemala City, Guatemala.
- Çavdar, B., 2012, *Sertifikalandırma Sürecinde Artvin Orman İşletme Müdürlüğü'nün Değerlendirilmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Artvin Çoruh Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Orman Mühendisliği Anabilim Dalı, Artvin.
- DPT, 2001, VIII. Beş Yıllık Kalkınma Planı, *Ormanlık Özel İhtisas Komisyonu Raporu*, Uluslararası İlişkiler ve Karşılaştırmalar, Ankara.
- Dölarıslan, E.Ş., 2007, Avrupa'da Ormanların Korunması Bakanlar Konferansı Sürecinin Sürdürülebilir Orman Yönetimi Anlayışı, *Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi*, Seri: A, ISSN: 1302-7085, 159,174.
- Durusoy, İ., 2002, *Sertifikalandırma ve Türkiye Ormanlığında Gerekliliği, Olabilirliği, Uygulanması Sürecinde Karşılaşılması Muhtemel Darboğazların ve*

Fırsatların İrdelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, KTÜ, Fen Bilimleri Enstitüsü, Orman Mühendisliği Anabilim Dalı, Trabzon.

Ekizoğlu, A., Erdönmez, 2011, Ormancılık Tarihi Ders Notları (Basılmamış).

Eler, Ü. (2010). Türkiye’de Orman Amenajmanının Dünü ve Bugünü. *Orman Amenajmanının Dünü, Bugünü ve Geleceği Çalıştayı Sonuç Bildirgesi ve Tebliğler*. 184-197, Antalya.

FAO, 2015, <http://www.fao.org/home/en/> , [Ziyaret Tarihi: 18.02.2015].

FSC, 2015a, <https://ic.fsc.org/> , [Ziyaret Tarihi: 17.07.2015].

FSC,2015b, <https://us.fsc.org/> , [Ziyaret Tarihi: 10.06.2015].

Geray, U., 1998, *Ulusal Çevre Eylem Planı, Orman Kaynakları Yönetimi*, Devlet Planlama Teşkilatı Yayınları, ISBN: 975-19-1917-7.

Geray, U., 1999, Ormancılıkta Sertifikasyon Olabilirlik Raporu, Basılmamış.

Görücü, Ö., 2002, *Sürdürülebilir Ormancılık İspanya’ daki Uygulamalar ve Türkiye ile Karşılaştırılması*, KSÜ Yayın No:90, Ders Kitapları Yayın No:12, Kahramanmaraş.

Hanford, P., Nussbaum, R., 2004, *An Introduction to Forest Certification*, New Zealand.

Hansen, E., 1997, Forest Certification and Its Role in Marketing Strategy, *Forest Products Journal*; 47 (3).

Higman, S., Mayers, J. ,Bass, S., Judd, N., Nussbaum, R., 2005, *The Sustainable Forestry Handbook*, Earthscan, UK, ISBN: 1-84407-118-9.

İlter, E., Ok, K., 2007, *Ormancılık ve Orman Endüstrisinde Pazarlama İlkeleri ve Yönetimi*, Form Ofset Matbaacılık, Ankara, ISBN: 9789759696740.

İslamoğlu, A. H., 2002, *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*, Beta, İstanbul, ISBN: 975-295-077-9.

Kaplan, A., 1997, Küresel Çevre Sorunları ve Politikaları, *Mülkiyeliler Birliği Vakfı Yayınları Tezler Dizisi*, 18, Ankara.

Karagöz, Ü., Kaymakçı, A., Bayram, Ç.B., Akyıldız, H.M., Ateş, S., Karagöz, F., 2011, Odun ve Odun Ürünlerinin Sertifikasyonu, *1.Ulusal Akdeniz Orman ve Çevre Sempozyumu*, Kahramanmaraş.

Karasar, N., 2005, *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara.

Karmann, M., Smith, A., 2009, FSC Reflected in Scientific and Professional Literature, Literature study on the outcomes and impacts of FSC Certification, *FSC Policy Series*, No.2009-P001, Germany.

- KOBM, 2015, Kastamonu Orman Bölge Müdürlüğü, <http://kastamonuobm.ogm.gov.tr/Sayfalar/%C4%B0%C5%9Fletme%20M%C3%BCd%C3%BCrl%C3%BCkleri/Ayanc%C4%B1k-Orman-%C4%B0%C5%9Fletme-M%C3%BCd%C3%BCrl%C3%BC%C4%9F%C3%BC.aspx>, [Ziyaret Tarihi: 02.09.2015].
- Krebs K., Greiner-Mann V., 2001, *Forest Certification, A brief Introduction for Stakeholders*, Inter-institutional Development of Training Capacity in Forest Certification, Germany.
- Kuş, E., 2003, *Sosyal Bilimlerde Araştırma Teknikleri Nitel mi, Nicel mi?*, Anı Yayıncılık, Ankara
- Kuvan, Y., Erdönmez, C., 2010, Orman, *Ormancılık Politikası*, Türkiye Ormanlılar Derneği Yayını, Yayın No:6, Ankara, 53-65.
- Kuvan, Y., Yıldırım, H.T., 2008, Ormancılık Politikası Süreci ve Orman Sertifikasyonu, *Orman ve Av*, Kasım-Aralık, 2008. Ankara.
- Leal, L.C., 1997, Pan-Avrupa Süreci, *XI. Dünya Ormancılık Kongresi Bildirileri*, Cilt: 6, 53, Antalya.
- Nussbaum, R., Simula, M., 2005, *The Forest Certification Handbook*, Second Edition, Earthscan, ISBN: 1-84407-123-5, London.
- OGM, 2009, Orman Genel Müdürlüğü Stratejik Plan, 2010-2014, *Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı*, Ankara 2009.
- OGM, 2015, <http://sertifikasyon.ogm.gov.tr/SitePages/OGM/OGMDefault.aspx>, [Ziyaret Tarihi: 04.06.2015].
- Ozinga, s., 2015, Time to Measure Impacts of Certification on Sustainable Forest Management, <http://www.fao.org/docrep/008/y5918e/y5918e08.htm>, [Ziyaret Tarihi: 04.06.2015].
- PEFC, 2015, <http://www.pefc.org/>, [Ziyaret Tarihi: 02.04.2015].
- Porsuk, T., 2000, *Sürdürülebilir ormancılık ölçütleri, göstergeleri ve Türkiye'deki durumun belirlenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, İ.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Orman Mühendisliği Anabilim Dalı, İstanbul.
- Şener, F. N., 2009a, *Türkiye'de Sürdürülebilir Ormancılık Uygulamalarının Sertifikasyon ve Akreditasyonunda Sivil ve İdari Yapılanma [Andırın Devlet Orman İşletme Müdürlüğü ve Göksun Devlet Orman İşletme Müdürlüğü Örneği (2003-2007)]*, Yüksek Lisans Tezi, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Orman Mühendisliği Anabilim Dalı, Kahramanmaraş.
- Şener, F. N., 2009b, *Sürdürülebilir Orman Yönetiminde Sertifikasyon ve Akreditasyon Kavramları, II. Ormancılıkta Sosyo-Ekonomik Sorunlar Kongresi*, SDÜ, Isparta.

- Şener, F.N., Tolunay, A., Görücü, Ö., 2011, sürdürülebilir Ormanlık Uygulamalarında Sertifikasyon ve Akreditasyon: Andırın ve Göksun Devlet Orman İşletme Müdürlükleri Örneği, *SDÜ Orman Fakültesi Dergisi*, 12: 115-125.
- Şensöz, İ.H., 2014, *Ormanlıkta Sertifikasyon ve Ormanlık Politikası Açısından Önemi*, Yüksek Lisans Tezi, İ.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü, Orman Mühendisliği Anabilim Dalı, İstanbul.
- Tolunay, A., Türkoğlu, T., 2014, Perspectives and Attitudes of Forest Products Industry Companies on the Chain of Custody Certification: A Case Study From Turkey, *Sustainability*, 6(2):857- 871.
- TSE, 2013, Orman Ürünlerine TSE Damgası, <http://www.tse.org.tr/haberler/2013/06/05/orman-%C3%BCr%C3%BCnlerine-tsedamgas%C4%B1> , [Ziyaret Tarihi: 15.08.2015].
- Türker, M.F., Başkent, E.Z., Durusoy, İ., 2001, Ormanlıkta Sertifikasyon: Orman Kaynakları ve Orman İşletmeciliği Üzerine Etkileri, Uluslararası Gelişmeler ve Türkiye Ormanlığında Gerekliği ve Olabilirliği, *I. Ulusal Ormanlık Kongresi, Türkiye Ormanlıklar Derneği Yayını*, Kongre Serisi No: 1, Ankara, s. 294-305.
- Türker, M.F., 2003, Sürdürülebilir Orman Kaynakları Yönetimi İle Orman Sınırları Dışına Arazi Çıkarma Uygulamaları Arasındaki Etkileşim: Mevcut Durum, Yaşanan Darboğazlar Ve Çözüm Önerileri, *Orman Kanununun 2/B Maddesinin Uygulanması ve Değerlendirilmesindeki Sorunlar Paneli*, Ankara.
- Türkoğlu, T., 2009, Türkiye’de Ormanların ve Orman Ürünlerinin Sertifikalandırılması, *II. Ormanlıkta Sosyo-Ekonomik Sorunlar Kongresi*, SDÜ, Isparta.
- Türkoğlu, T., 2011, *Türkiye’deki Orman Endüstrisi İşletmelerine Sürdürülebilir Orman Yönetimi Çerçevesinde Odun Hammaddesi Tedariki ve Orman Ürünlerinin Sertifikasyonu*, Doktora Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Orman Mühendisliği Anabilim Dalı, Isparta.
- Türkoğlu, T., Tolunay, A., 2014, FSC Orman Yönetim Sertifikasının Muğla Ormanlarına Etkisinin Nitel Olarak Araştırılması, *II. Ulusal Akdeniz Orman ve Çevre Sempozyumu*, Isparta.
- Türnüklü, A., 2000, Eğitimbilim Araştırmalarında Etkin Olarak Kullanılabilecek Nitel Bir Araştırma Tekniği: Görüşme, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 24, PegemA Yayıncılık, Ankara.
- UK, 2015, <http://www.forestry.gov.uk/forestry/edik-59fmzf> , [Ziyaret Tarihi: 15.06.2015].
- Yıldırım, T. H., 2010, *Türkiye’de Odun Üretim – Tüketim İlişkilerinin Ormanlık Politikası Açısından İrdelenmesi*, Doktora Tezi, İstanbul Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Yıldırım, H.T., Velioğlu, N., 2006, Sürdürülebilir Orman Yönetiminde Kriter ve Göstergelerin İrdelenmesi, *İ.Ü. Orman Fakültesi Dergisi*, Seri B, 56 (1), 129-140.

EKLER

EK 1. Ulusal Mevzuat.

- 4664 sayılı üretim dosyalarının noksansız düzenlenmesi ve kontrolü hakkında tamim
- 6330 sayılı baltalıkların koruya tahvilinde köylü Pazar satışı haklarına ait tamim
- 6521 sayılı dikili ağaç satışına ait tamim
- 6853 sayılı hatıra ormanı ağaçlandırmaları tamimi
- Ağaçlandırma yönetmeliği
- Atık yağların kontrolü yönetmeliği
- Çevresel etki değerlendirme yönetmeliği
- Damga yönetmeliği
- Devlet memurlarının tedavi yardımı ve cenaze giderleri yönetmeliği
- Devlet memurları yiyecek yardımı yönetmeliği
- Döner sermayeli işletmeler bütçe ve muhasebe yönetmeliği
- Hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıklarının kontrolü yönetmeliği
- Kamu idarelerince hazırlanacak faaliyet raporları hakkında yönetmelik
- Kamu idarelerinde stratejik planlamaya ait usul ve esaslar yönetmeliği
- Kamu idarelerine ait taşınmazların kaydına ilişkin yönetmelik
- Kamu idarelerine ait taşınmazların tahsis ve devri hakkında yönetmelik
- Kamu konutları yönetmeliği
- Kamu zararlarının tahsiline ilişkin usul ve esaslar hakkında yönetmelik
- Madencilik faaliyetleri ile bozulan arazilerin doğaya yeniden kazandırılması yönetmeliği
- Mal bildiriminde bulunulması hakkında yönetmelik
- Orman amenajman yönetmeliği
- Orman Genel Müdürlüğü personeli görevde yükselme ve unvan değişikliği yönetmeliği
- Orman sayılacak alanlarda verilecek izinler hakkında yönetmelik
- Orman ürünlerine verilecek taşıma belgelerine ait yönetmelik
- Orman yol ağı planlarının düzenlenmesine dair yönetmelik

- Özel ormanlarda ve hükmi şahsiyeti haiz amme müesseselerine ait ormanlarda yapılacak iş ve işlemler hakkında yönetmelik
- 279 sayılı Orman emvalinin standardizasyonu ve satışı tebliği
- 288 sayılı asli orman ürünlerinin üretim işlerine ait tebliğ
- 289 sayılı orman ürünlerinden faydalanmak isteyenlere verilecek izinlere ait tebliğ
- 290 sayılı orman kanununun 34. Madde uygulamaları hakkında tebliğ
- 293 sayılı ormanların kanun dışı müdahalelerden korunması esaslarına ait tebliğ
- 295 sayılı ekosistem tabanlı fonksiyonel orman amenajman planlarının uygulanmasına ait usul ve esaslara ait tebliğ
- Bilgi edinme kanunu
- Birim fiyat tamimi
- Çevre Kanunu
- Devlet Memurları Kanunu
- Harcırah kanunu
- Harita Genel Komutanlığı kanunu
- İmar kanunu
- İş kanunu
- Jeotermal kaynaklar ve doğal mineralli sular kanunu
- Kabahatler kanunu
- Kamu ihale kanunu
- Kamu malı yönetimi ve kontrolü kanunu
- Kamulaştırma kanunu
- Kıyı kanunu
- Köy içme suları hakkında kanun
- Maden Kanunu
- Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin yargılanması hakkında kanun
- Milli parklar kanunu
- Organize sanayi bölgeleri kanunu
- Orman kanunu
- Su ürünleri kanunu
- Sular hakkında kanun
- Taşınır mal yönetmeliği

- Turizmi teşvik kanunu
- Yeraltı suları hakkında kanun

EK 2. Uluslararası Mevzuat.

FSC kapsamında eğitimleri gerçekleştirilen, Türkiye Cumhuriyetinin imzaladığı uluslararası sözleşmeler:

- Avrupa peyzaj sözleşmesi
- Bern sözleşmesi
- Biyolojik çeşitlilik sözleşmesi
- CITES sözleşmesi
- Çölleşmeyle mücadele sözleşmesi
- Paris sözleşmesi
- Ramsar sözleşmesi

FSC kapsamında eğitim çalışmalarına konu olan uluslararası kuruluşlar:

- Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)
- Dünya Sağlık Örgütü (WHO)
- BM Çevre Programı (UNEP)
- Uluslararası Atom Enerji Ajansı
- BM Kalkınma Programı (UNDP)
- BM Sanayi Geliştirme Örgütü (UNIDO)
- İş Sağlığı ve Güvenliği Ajansı

EK 3. CITES kategorisindeki bitki türlerinin habitat, çiçeklenme zamanı ve yükseklik aralıkları.

1. *Cyclamen coum* var. *coum* (Siklamen)

Yetiştirme ortamı: Kızılcım, göknar, kayın-meşe karışık ormanlarda, kayalık tepelerdeki çalılıklar arasında yayılım gösterir.

Çiçeklenme zamanı: Şubat ayı ortasından mayıs ayı sonuna kadar.

Yükseklik aralığı: 0 m - 2150 m.

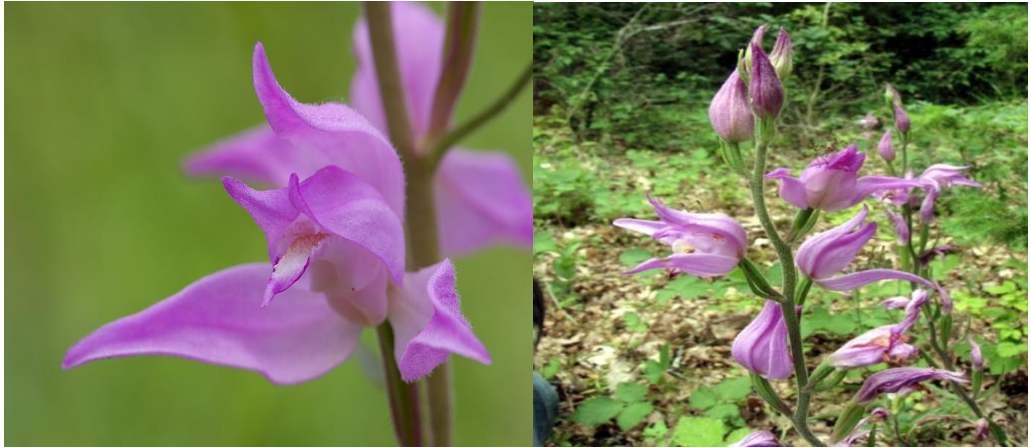
Şekil 30: *Cyclamen coum* var. *coum* (Siklamen).

2. *Cephalanthera rubra* (Kırmızı Orkide)

Yetiştirme ortamı: Seyrek iğne yapraklı ve yapraklı ormanlarda (tercihen kayın), maki ve çalılışmış meşelikler arasında, yarı gölge ve kireççe zengin toprakları tercih eder.

Çiçeklenme zamanı: Mayıs ortasından temmuz sonuna kadar.

Yükseklik aralığı: 0 m - 2000 m.

Şekil 31: *Cephalanthera rubra* (Kırmızı Orkide).

3. *Cephalanthera damasonium* (Beyaz Orman Kuşçuğu Orkidesi)

Yetiştirme ortamı: Seyrek kayın, iğne yapraklı ve karışık ormanlar içerisindeki kuru ve nemli alanlarda, nadiren de açık alanlarda bulunurlar.

Çiçeklenme zamanı: Mayıs ortasından temmuz ortasına kadar.

Yükseklik aralığı: 0 m - 1800 m.

Şekil 32: *Cephalanthera damasonium* (Beyaz Orman Kuşcuğu Orkidesi).

4. *Epipactis pontica* (Karadeniz Orkidesi)

Yetiştirme ortamı: Nemli ve gölgeli kayın kuru ormanlarında (kimi zaman çamların da dahil olduğu) yayılış gösterir.

Çiçeklenme zamanı: Temmuz ortasından ağustos sonuna kadar.

Yükseklik aralığı: 200 m - 1200 m.

Şekil 33: *Epipactis pontica* (Karadeniz Orkidesi).

5. *Himantoglossum caprinum* (Kayışlı Keçi Orkidesi)

Yetiştirme ortamı: Çalılışmış meşeliklerden, tarımsal yararlanılan çayırların kenarları, seyrek meşe ve çam ormanlarında özellikle kuru ve kireççe zengin topraklar üzerinde bulunur.

Çiçeklenme zamanı: Haziran ortasından temmuzun sonuna kadar.

Yükseklik aralığı: 200 m - 1500 m.

Şekil 34: *Himantoglossum caprinum* (Kayışlı Keçi Orkidesi).

6. *Anacamptis pyramidalis* (Piramidal Orkide)

Yetiştirme ortamı: Seyrek ormanlar, çalılıklar, işlenmemiş araziler, yol şevleri, makilik alanlar.

Çiçeklenme zamanı: Nisan başından temmuz ortasına kadar.

Yükseklik aralığı: 0 m - 1800 m.

Şekil 35: *Anacamptis pyramidalis* (Piramidal Orkide).

7. *Orchis tridentata* (Üç Dişli Orkide)

Yetiştirme ortamı: Çayır, maki ve çalılık alanlar.

Çiçeklenme zamanı: Nisan - mayıs ayları.

Yükseklik aralığı: 0 m - 1600 m.

Şekil 36: *Orchis tridentata* (Üç Dişli Orkide).

8. *Orchis simia* (Maymun Orkidesi)

Yetiştirme ortamı: Seyrek çam ormanları, zayıf çayırılık alanlar, makilik bölgeler, çalılışmış meşelikler, fındık kültür alanları ve kireçli topraklar.

Çiçeklenme zamanı: Nisan ortasından mayıs sonuna kadar.

Yükseklik aralığı: 0 m - 1200 m.

Şekil 37: *Orchis simia* (Maymun Orkidesi).

9. *Orchis mascula* subsp. *pinetorum* (Çam Orkidesi)

YetiŖme ortamı: Çam ormanları, kayın ormanı, meŖe çalılıkları, nemli çayırlar.

Çiçeklenme zamanı: Mayıs baŖından haziran sonuna kadar.

Yükseklik aralığı: 150 m - 2400 m.

Ŗekil 38: *Orchis mascula* subsp. *pinetorum* (Çam Orkidesi).

10. *Orchis morio* (YeŖil Kanatlı Orkide)

YetiŖme ortamı: Çalılık ve çayırılık alanlar.

Çiçeklenme zamanı: Mart ortasından mayıs sonuna kadar.

Yükseklik aralığı: 0 m - 1200 m.

Ŗekil 39: *Orchis morio* (YeŖil Kanatlı Orkide).

11. *Dactylorhizanie schalkiorum* (Koca Dudaklı Orkide)

Yetiştirme ortamı: Açık nemli ve bataklık çayırlar (genellikle kaynak veya dere kenarlarında), göl kıyısındaki bataklık çayırlar, nadiren ıslak yamaç çayırları ve gölden bataklık çayırına geçiş alanlarında bulunur.

Çiçeklenme zamanı: Haziran ortasından temmuz sonuna kadar.

Yükseklik aralığı: 1000 m - 1800 m.

Şekil 40: *Dactylorhizanie schalkiorum* (Koca Dudaklı Orkide).

12. *Galanthus plicatus* (Kıvrık Yapraklı Kardelen)

Yetiştirme ortamı: Gök nar ve kayın ormanı kenarları, açıklıklardaki çayırlar.

Çiçeklenme zamanı: Ocak ortasından nisan sonuna kadar.

Yükseklik aralığı: 0 m - 1100 m.

Şekil 41: *Galanthus plicatus* (Kıvrık Yapraklı Kardelen).

EK 4. Yüksek Koruma Değerli Ormanların (YKDO) İzlenmesi.

YKDO-1. Küresel, bölgesel veya ulusal biyolojik çeşitlilik değerleri, önemli konsantrasyonları (örneğin endemik, tehlike altındaki türler) içeren orman alanları.

YKDO-1.1 Korunan alanlar(doğal koruma, gen kaynakları ve tohum meşçeresi alanları).

Ne izlenecek: Doğu Çınarı Gen Koruma Ormanı.

Nereler izlenecek: Yenice Orman İşletme şefliği 3 ve 4 no'lu bölmelerde.

Niçin izlenecek: Çınar ormanlarındaki genetik çeşitliliğin devamının izlenmesi amacıyla.

Nasıl izlenecek: İlgili bölmelerde gözlem yoluyla.

Kim tarafından ve ne sıklıkla izlenecek: Orman Muhafaza Memuru 3 ayda bir Orman İşletme şefi 6 ayda bir izleyecektir.

YKDO-1.2 Nesli tehdit ve tehlike altında Olan Türler.

Ne izlenecek: Anacamptispyramidalis (Piramidal orkide).

Nereler izlenecek: İnaltı Orman İşletme Şefliği 3 no'lu bölmede.

Niçin izlenecek: Nesli tehdit altında ve tehlikede olan tür olduğu için.

Nasıl izlenecek: Arazide türün yayıldığı alanda yerinde gözlem yoluyla izlenecek.

Kim tarafından ve ne sıklıkla izlenecek: Nisan ve Temmuz ayları arasında Orman Muhafaza Memuru 15 günde bir İşletme şefi ayda bir izleyecektir.

YKDO-2. Küresel, bölgesel veya ulusal düzeyde önemli büyük peyzaj içinde bulunan, ya da çoğu geçerli popülasyonları, tüm doğal türlerin dağılım ve bolluğu açısından doğal desenler olan yönetim birimi içeren orman alanları.

Ne izlenecek: İnaltı Kanyonu ve etrafında bulunan bitki örtüsü.

Nereler izlenecek: İnaltı Orman İşletme Şefliği 3 no'lu bölme.

Niçin izlenecek: Peyzaj yönünden değerli bir alan olduğu için.

Nasıl izlenecek: İlgili alanda bitki örtüsü, kaya, su ve toprak yapısındaki değişimler gözlem yoluyla izlenecek.

Kim tarafından ve ne sıklıkla izlenecek: Orman Muhafaza Memuru 3 ayda bir Orman İşletme Şefi 6 ayda bir izleyecektir.

YKDO-4.1.Su kaptajları için kritik ormanlar.

Ne izlenecek: Orman ekosistemlerinin izlenmesi.

Nereler izlenecek: Göldağ Orman İşletme Şefliği 18 no'lu bölme.

Niçin izlenecek: Orman ekosistemleri üzerinde çeşitli faktörlerin etkisini belirlemek için izlenecektir.

Nasıl izlenecek: Örnekler alınarak İzmit Kavakçılık Araştırma Enstitüsüne gönderilmektedir.

Kim tarafından ve ne sıklıkla izlenecek: Orman İşletme Şefi ve Orman Muhafaza Memuru tarafından haftada bir örnekler alınmaktadır. Ayrıca örnekler İzmit Kavakçılık Araştırma Enstitüsü tarafından incelenmektedir.

YKDO-4.2 Erozyon Kontrolü için kritik ormanlar.

Ne izlenecek: Ormanların erozyonu önleme fonksiyonu.

Nereler izlenecek: Kepez Orman İşletme Şefliği 41 no'lu bölme.

Niçin izlenecek: Ormanların erozyonu önleme fonksiyonu göz önünde bulundurularak sahada meydana gelebilecek su, rüzgar ve doğal erozyonlara etkilerini takip etmek için.

Nasıl izlenecek: İlgili alanda bitki örtüsü, toprak yapısı ve su fonksiyonları gözlem yoluyla izlenecektir.

Kim tarafından ve ne sıklıkla izlenecek: Orman Muhafaza Memuru 3 ayda bir Orman İşletme Şefi 6 ayda bir izleyecektir.

YKDO-5. Yerel toplulukların temel ihtiyaçlarını karşılama amaçlı orman alanları.

Ne izlenecek: Ayancık Kent Ormanı Alanı ve Maltepe Rekreasyon alanı.

Nereler izlenecek: Ayancık Orman İşletme Şefliği 20 ve 21 no'lu bölmeler.

Niçin izlenecek: Yerel halkın ihtiyaçlarının karşılanması ve doğa koruma tedbirlerinin yerine getirilmesi için.

Nasıl izlenecek: Bu alanlarda yerel halk yaz aylarında piknik yapmaktadır. Bu nedenle piknik yapılan alanların alt tabaka temizliği yapılacak, ağaçların gölge amaçlı dallanmasını sağlayacak kapalılık oluşacak şekilde bakım yapılacaktır.

Kim tarafından ve ne sıklıkla izlenecek: Bu sahaların temizliği için orman-halk işbirliği içinde çöpler toplatılacaktır. Orman Muhafaza memurunca 15 günde bir, İşletme Şefi tarafından ayda bir izlenecektir.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı	Ergün TUNCER
Uyruğu	T.C.
Doğum tarihi, Yeri	24.07.1988, Antalya
Telefon	0 533 638 27 50
E-mail	erguntuncer2@gmail.com

Eğitim

Derece		Yılı
Yüksek Lisans	İ.Ü. Fen Bilimleri Enstitüsü/Orman Mühendisliği/Ormancılık Politikası ve Yönetimi Programı	2011-2015
Lisans	İ.Ü Orman Fakültesi Orman Mühendisliği Bölümü	2007-2011
Lise	Milas Süper Lisesi	2002-2006